

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG. Kiadja:

Égőz évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 trt). Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Iszap.

Budapest, március 6.

(V.) Tehát piszkolódunk. Vigan csapdosuk egymás fejéhez a zabzsákokat és a pártkasszákat. És görgetjük valami pokoli mohósággal a magyar közéletet oda, ahonnan nemrég csak nehezen lehetett visszarántani: az elkamiszkodás lejtőjének szélére. Hiába sugja a lelkiismeret: ez bűn. Hiába ordítja a józan ész: ez örület. Az elméket és a kedélyeket magával ragadja egy fatális szenvedély, mely elfojtja a lelkiismeret intelmét és a józan ész tanácsát. Itt van és kínálkozik egy kényelmes, tiszta, rugalmas országot: a kölcsönös lojalitáson alapuló békés közszellem országát. Nem; mi bolondul letérünk róla és erőnek erejével a posványba hágnak bele, amely farszót is, piszkos is, veszedelmes is.

Hiszen végigcsinált már ez a szegény ország egynél több ilyes erkölcsrohamot. De mostanában mások a méretek: komolyabbak, csaknem ijesztőek, mint az előző esetekben. Máskor mégis kisebb alakok szolgálták cél-táblául a sárral való dobálásnál s a közélet vezető értékeire csak a teljes elvadulás stádiumában fröccsent egy-egy darabka rágalom-szenny; most egy ellenzéki vezéren és egy volt miniszterelnökön kezdődik a hadjárat, — s ha így indul meg a mozgalom, hová dagad majd, mire a tetőpontjára ér? Aztán van még egy végzetes különbség. Máskor csak az egyik oldalról támadtak s a másik tábor a védekezésre szorítkozott; holott most nem védekezik senki, hanem nekiböszülten támadnak mind a két táborból egymás ellen. Ilyen körülmények közt arra van kilátás, hogy hovatovább az egész közélet le lesz öntve kloakalével s az ország martalékvá lesz egy szörnyű nyavalyának, amelynek *calumnia omnium contra omnes* a neve. A belső és külső ellenségek

pedig s kivált a prédaleső Ausztria gyönyörködve nézik majd az isteni színjátékot, mint marcangolja szét saját magát egy nemzet, amelynek semmi baja nem volna azon az egyen kívül, hogy nem fér el a bőriben.

És ez az, amiről a színjáték szerzői és rendezői megfélekednek. Ha volt valaha politikai helyzet, amely kontraindikálta a magyar közélet iszapjának illetlen felkavarását, a közel jövő feladatai épp a mostani helyzetet teszik ilyené. Volt már alkalmunk rámutatni arra a hatalmas okcsoportra, amely nyugodt közszellemet s a nemzeti erők rendszeres koncentrációját kívánja hazánkban. Az autonóm vámtarifa revíziója, a külföldi vámserződés-ek és az új kiegyezés egyazon határidőre esnek s az előmunkálatok e nagy kérdések megoldására már legközelebb megindulnak. Amennyi összhang van a magyar közszel-lemben, amennyi nyugodt kötelességtudás a magyar parlament pártjaiban: annyi erővel fogunk mi e harcba bevonulni. S amennyi erőt viszünk bele a küzdelembe, épp annyi kilátásunk van a nemzet gazdasági létérde-keinek győzelmére. Minden azt javallja tehát, hogy e tusa idejére tegyük felre még a régi visszavonásokat is. Ám e helyett mit művelünk? Szitjuk a régieket és megszeresszük még új gyűlölségekkel is. Nekifogunk a kölcsönös gyűlölködésnek, kiamputálunk a nemzetből minden erkölcsi erőt s annyira megmámorosodunk a piszkolódás orgiáiban, hogy kábultan dülöngeni fog ez a közélet, mire tiszta fővel, edzett lélekkel s minden erejének összeszedésével kellene a nemzet igazaiért és érdekeiért sikra szállnia.

Ezek a feladatok gránitzilárdságu nemzetet kívánnak, mi pedig izzé-porrá robbantgatjuk a magyar közéletet a gyűlölködés dinamitjával. Mert jól tessék a most kezdődő folyamatot megfigyelni; itt valósággal a közszellem pulverizálása a cél. Nem csupán a

pártok közt dülnek a gyanúsítások, hanem dülnek a pártokban is. A közjogi ellenzék két része egymást szenvedélyesebben öldösi, mint a kormányt és a többséget. S ha meg nem áll idejekorán a mozgalom, bizony kimondjuk, hogy akkor a szabadelvű párt zsenge egységét is válságba ragadhatja. Kettejük között pedig nyugodt mosolylyal áll a felekezeti reakció pártja s lesi az összeomlást, a káoszt, amely csak őt biztatja haszonnal.

Főlelmejük még egyszer intő szavunkat. Térjen észére a közszellem, — talán még teheti. Oldjuk meg az összeférhetlenségi problémát mennél rövidebb idő alatt. Adjon a parlament utasítást a maga bizottságának, hogy négy vagy hat héten belül terjeszzen be javaslatot az összeférhetlenségi törvény revíziójáról. Ezt aztán hajtsuk végre tisztességesen, komolyan, sőt könyörtelenül. A mostani zárzavar onnan eredt, hogy a közszellem hamis mértékeket alkalmazott eddig: vagy tulenyhékelt, vagy tulszigorúkat. Csavarjuk ki e hamis mértékeket a kezéből s az új törvényben alkossuk meg a helyes és igazságos mértéket. Ha ilyen módon rendet csinálunk az elvi téren, akkor még leszerelhető talán a már talpig fegyverben álló politikai gyűlölködés. De csakis akkor s akkor is csak talán. Ha mégis kigyulad a nemtelen harc, legalább meglesz az a megnyugvásunk, hogy tettünk egy becsületes kísérletet a baj elhárítására. De ha ennyit se teszünk meg, az egész parlament s az egész közvélemény bűnrészesévé válik a könnyelmű gyujtogatásnak, mely a nemzetnek sok értékes javát fogja elhamvasztani.

A közélet tényezőinek lelkiismeretéhez fordulunk intelmünkkel. Egyesüljünk az ural- kodó fogalomzavar megszüntetésére s a visszaélések kíméletlen kiirtására, mert ez erőt fog adni a nemzetnek. De egyesüljünk abban az akaratban is, hogy hüljenek le a már

TÁRCA.

Darling.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Pekár Gyula.

Vannak olyan virágok, melyek csak felhó- mályban nyílnak ki: ilyen a bizalom... Az első szerelemről beszélgettünk a szalon mélyében ket- ten s mialatt az esthomály álmátagon ereszkedett ránk, — én valami bus rajongással dícsőittem a szent ifjúság e legszentebb érzeményét, mely tán az egyedüli tiszta napsugár szürke létünkben. Első szerelem!... Utolsó szavaink rég el- hangzottak, régóta hallgattunk már abban a bű- vös, beszédes csöndben, mely alatt a kimondott szavak ekhói mintegy tovább rezegnek, szinte maguktól tovább társalognak az együtt hallgatók közt... A szép, komoly, fiatal asszony alakja fe- héren mosódott el a karosszék selyem vánkósa mellett; még mindig nem felelt. Egyszer aztán nem láttam többé a szemeit s ekkor — nem tudom mért — az az érzésem támadt, hogy sir.

— Az első szerelem?... mormogá, — ah higye meg, még az sem boldog napsugár mind- denkinek...

Sohse vették önk észre, mennyivel kifeje- zőbben, színesebben cseng a hangja sötétben? Amikor a szem nem láthat, kettősen hall a fül... Suttogó szava szeliden zengett, mint valami hárfá szomorú akkordja.

— Sohse mondtam senkinek s nem is tu- dom, miért mondom el önnek. De ön tán meg fog érteni engem, — s nekem is könnyebb lesz az emlék. Ah Istenem...

S mintha nem is annyira nekem, mint in-

kább maga magának akarta volna elmondani, elkezdé busan, egyszerűen.

*

Szegény anyám!... Látom én őt olykor most is, — átsuhan ő álmaimban néha s utána könnyes a párnám reggelé. Mennyit töröm ilyenkor a fejem: vajjon rám gondolt-e? vajjon mondani akart-e nekem valamit?... Mindig abból a hosszú szilfa-alléból jön felém. Ahhoz a főtét, öreg alléhoz fűződnek legrégibb gyermekkori emlékeim. Oh, hogy ősmérem minden fáját, — em- bereknek tartottam én akkor e vén törzseket s némelyiktől nagyon féltém... Köröskörül májusi díszben van a park s sok pillangók szállanak, bogarak zümmögnek a napfényben. Messze a sötét lombkoronák közül az öreg udvarház felele piroslik elő... Szegény anyám, — jön felém a szilfa-alléból az ő lenge, kissé szenvedő járásá- val, arc halavány a virágos szalmakalap alatt s oly szomorúan néz rám! Oh, ha csak megköze- litőleg is ki tudnám fejezni önnek, hogy milyen szép volt az én jó mamám! Hogy is mondtam? Volt valami szent az ő nemes és szelid szépségében... Mostani eszemmel sokat kerestem ennek a költői bájnak a titkát s arra jutottam, hogy azért volt ő olyan meghatón szép, mert mindig szomorú volt. Sohse láttam őt vagnak... Pedig atyám, — tudja, egy olyan széles, köpeős vidéki földes- ur — ugyancsak vig volt ám! Vörös arcu szen- vedélyes ember volt, ki, ha nem haragudott, hát mindig kacagott, — hangosan, jóízűen... Nem, sohse láttam én mosolyogni jó édesanyámat! De tán mégis, — várjon csak... azt hiszem, legrégibb emlékem az. Olyan, mint egy álom és mégis magam sem tudom miért, tisztán látom az egészet. Ott ül az én halovány mamám a fásor melletti tisztáson a fűben s körülötte csupa vi- rág minden. Áldott szöke haja ki van bontva s

egy szelid nefelejtéskoszoru van a fejére téve. Olyan szép tavaszi nap volt... Anyám arca kissé kipirul s mosolyog valami csudálatos örömmel, de szinte szégyenlősen. Tudja-e, mért szégyenlhetette magát? Azért, mert az arcképét festették. Az a szép és jó bácsi ült előtte egy alacsony tábori széken s egy nagy vászonra fes- tette őt. Oly szép lett rajta szegény jó anyám! Azt hiszem, ez volt a legjobb arképe. Tavasz királynőnek volt ábrázolva rajta... Oh ritkán mosolygott az én mamám s ha úgy erősen vissza- gondolkok, azt kell hinnem, hogy csak akkor derült fel az arca, mikor engem kézen fogva azzal a szép és jó bácsival sétálgatott a parkban.

Különös... úgy vagyok ezzel a bácsival, mint édes anyámmal: őt se tudnám leírni magá- nak jól. Szép volt ő is — egy olyan romantiku- san szép férfi, amelyet azóta tán sohse láttam. Mikor sokkal később, tizenéves évek koromban, lopva első regényemet olvastam, emlékszem, ön- kénytelen olyannak képzeltem el magamnak a hőst, amilyen ő volt... Milyen nagyok tűnt fel előttem picit koromban! Hát magasabb és nyúlókabb volt ő az összes egyéb rokon és nem rokon bácsinál, akik a házunknál megfordultak. De azért nem féltém tőle: valami vonzó szelid- ség volt az egész lényében. A mai eszemmel azt mondanám: valami költői merengés, lovagias gyöngédség volt benne... Engem végtelenül sze- retett és sokat játszott velem. Emlékszem, na- gyon szerettem lengő bajuszát cirógatni. Olyan volt az, mint a selyem... És a mellett olyan ara- nyosan sötét-szőke. Csakugy, mint hullámos dus haja. Mennyit markoláztam abban is!... Sze- gény anyám, mily merengő mosolylyal nézte dus- káló kis kezemet!... Hát a szeme! Egyszer, emlékszem, a fűben feküdt s én a mollére ülve, azzal mulattam, hogy farkasszemet néztem vele.

izzani kezdő szenvedélyek s maradjon abba a kölcsönös piszkolódás hadjárata, mert ez a csunya dulakodás csak sorvaszthatná a nemzet erejét. A gyűlölködés hinárjából vigyük vissza a közszellemet a kölcsönös lojalitásnak országújtára, amelyen egy esztendő óta járunk és jól járunk.

A kereskedelmi vita.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, március 6.

A képviselők olvasnak a folyosón. Azt a gépirásos papirost olvassák, amelyben a *Magyar Távirati Iroda* szokta a telegrammjaikat közölni.

— Mi történt? — tudakolják az olvasóktól.

— Talán csakugyan elfogták Bullert? — lelkendeznek már egyesek.

Az olvasók csak olvasnak tovább s a foguk közül morogják a felvilágosítást, hogy nem Bullerről szól az ének, hanem a bécsi *Vaterland* cikkét telegrafálták le a Távirati Irodának. Azt a bizonyos cikket, amely állítólag cáfolat volna s tiltakozni ellene, hogy a lap báró Bánffy Dezsőt meg akarta gyanúsítani. De a képviselő urak hiába olvassák, hiába futják át a telegrammot újra meg újra: sokat találnak benne, csak éppen a cáfolatot nem. Annyi bizonyos, hogy a bécsi *Vaterland*nak furesa fogalmai vannak a cáfolatról.

— Miféleképpen az ilyesmit rádúplázásnak hívják — mondják végre az emberek.

S hogy az ugynevezett *kassza-ügy* ezzel a cáfolattal aligha van elintézve, az meg is látszik a folyosó fiziognómiáján. *Gajári Ödön* és *Dániel Gábor* (a Bánffy megbízottjai) feltűnnek a szemhatáron s látni lehet, amint tanácskozára huzódnak vissza báró *Fejérváry Gézával*, *Tisza Kálmán*nal, *Zeyk Dániellel* és *Pulszky Ágoston*nal. Ekkor aztán megindulnak a folyosón a kombinációk és szaporodnak, módosulnak, elenyésznek, újjászületnek. Eleinte csak annyiról van szó, hogy a tanácskozók valami nyilatkozatot szerkesztenek, amit aztán báró *Bánffy Dezső* Bécsbe küld, megkövetelvén, hogy azt a *Vaterland* az osztrák sajtótörvény 19. §-a értelmében közzétegye. Később másik nyilatkozatról is beszélnek. Hogy *Szöll Kálmán* miniszterelnök is nyilatkoznai fog. Mivel pedig három a magyar: déltájban már szerte suttognak a báró *Podmaniczky Frigyes* kiadandó nyilatkozatáról is.

Hát ez sok nyilatkozat s nem csoda, hogy a folyosónak elég beszélni valója akad róluk. Az sem csoda, hogy ez az új téma némileg hát-

térbe szorítja a zab-ügyet, ami tegnap még elsőrangú szenzáció volt. Az meg éppenséggel nem osoda, hogy egyszerűen elfeledteti a kereskedelmi vitát, ami sohasem volt elsőrangú szenzáció.

A vita tehát nem örvendett valami kiváló figyelemnek. Pedig *Rohozny Gedeon* érdekesen szötte tovább azt a nagylélegzést fejtgetést, amelyben gazdasági és ipari életünk teljes képét próbálja (immár a negyedik, vagy ötödik beszéddel) megrajzolni, úgy, ahogy ő látja. Ma is a malmokról és a gabonákról beszél s közben az ipari törekvésekről is sok érdekességet mondott. De egyéb szenzációk következtében nem akadt nagyobb hallgatósága. Ez a kis hallgatóság azonban rokonzenvesen kísérte beszédét.

A *Várossy Gyula* beszéde jó volt szűnetnek.

Aztán nagyon érdekes felszólalás következett. Gróf *Zichy Jenő* számolt be azokról a tapasztalásokról, amiket a magyar ipar ügyében a külföldön szerzett. Egy kissé szomorú tapasztalások s a nemes gróf, aki nagy utazásai közben kétségtelenül szerető gonddal figyelt minden honunkat érdeklő momentumra, talán több hitelt fog találni gróf *Szécheny Antal*nál, aki a delegációban még legutóbb is azt állította, hogy Magyarország érdekei nincsenek elhanyagolva külügyi képviselőtünkben. Mert most gróf *Zichy Jenő* is hangsúlyozta, hogy összes konzulaink közt csak egyet ismer, a ki a magyar érdekeket istápolja. Ez az alexandriai konzul. De érdekes volt gróf *Zichy Jenő* a hazaiakban is és legérdekesebb, mikor azt bizonyította, hogy a nagy magyar *Szegeden* nem tudott egyetlen magyar iparcikket találni. Hát ez az bizony meg kell változnia. S meg is fog változni. Talán ebben a biztos reményességben mondta gróf *Zichy Jenő*: „Sajnálom, hogy *Hegedüs Sándor* nem régen ül már a kereskedelmi miniszteri székhelyben!” (Ámbár hiszen ezt valószínűleg *Hegedüs Sándor* is sajnálja.)

Az idők jele egyébként, hogy ma két kiváló tagja beszélt a szabadelpártnak s mind a kettő fenntartás nélkül kimondotta, hogy a magyar ipart megteremtteni csak — önálló vámterületen lehet . . .

A képviselőház ülése március 6-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Tallán Béla*.

A kormány részéről jelen vannak: *Szöll Kálmán* miniszterelnök, *Hegedüs Sándor*, *Darányi Ignác*, báró *Fejérváry Géza*.

Elnök megnyitja az ülést.

Napirenden van a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalása.

Rohozny Gedeon: A gyümölcs- és szőlő-exportunkat gátló akadályokat akarja a kereskedelmi miniszter figyelmébe ajánlani, azután a Budapesten

tultengően elszaporodott malmok kartelljének káros hatását és immoralis alapját teszi szóvá.

Elismeréssel szól a M. Á. V. intézkedéséről, mely a gyümölcs- és szőlőszállítás körül felforgó abnormitásokat az ő felszólalásaira többször a legnagyobb készséggel iparkodott megszüntetni. A kertészetnek Magyarországon legnagyobb kárára van a tetemesen magas vasúti tarifa, úgy hogy távolról piacra szállítva, a magyar gyümölcs nem tud versenyt állni. Példákkal bizonyítja, hogy a vasúti díjteleknél még a posta is olcsóbb. Egy métermáza pl. vasúton 14-17 márká, holott postán (20 darab 5 kilós csomag) 6 forint 40 kr és a posta még házból is szállít. *Felpanaszolja* azonban, hogy a postára viszont kényesebb árut bízni nem lehet, mert az a bánásmód, melyben a posta az árut részésti, tönkreteszi az árut és a kereskedelmi hírnevet. Szólv gyümölcsöt szállít nagyban és kicsinyben a külföldre is és az ország széltele-hosszába is és százával kapja a panaszos leveleket, hogy gondosan csomagolt, megféleken burkolat külfelmenye törődött és ronsoltan érkezett rendeltetési helyére. Nagyon kevés figyelemben részesíti a posta a rábizott árut és ezzel nagy kárt zúdít a gazdaközönségre. Ha minden — a posta hibájából tönkreteszt — áruért a gazdának kell kárpótlást nyújtani, akkor nemcsak hogy meg nem él a fáradságából, hanem neveltségessé válik az egész vállalkozása. Részletesen felsorolja a posta egyéb mizériáit. A vonatokhoz csatolt postakocsik kicsinyek és nincsenek kellőképp felszerelve, nincsenek benne állványok, polcok, hanem egymásra hajrálják az érzékeny csomagokat is. A határszéleken szükségessé vált átrakodás hasonlóan hátráltatja a szőlő- és gyümölcsexportot. Felkéri a minisztert, hogy exponálja magát a szomszéd államokkal szemben az iránt, hogy az üzletszerű szállítványokat fokozottabb gondban részesítsék és tekintet nélkül a mennyiségre, haladéktalanul átvegyék. A borvámról szól kimerítőbben. Borkereskedésünk csakis külföldre tendáljon, borunk iránt a zsinimat vissza kell állítani. Fejtgeti, hogy agrárállamot erőszakkal iparállammá átalakítani — céltávesztett eroparázás. Magyarországnak nincs pénze, hogy önálló nemzeti ipart teremtsen magának, a külföldi tőkepenge pedig csak nyereszkező szindikátus módjára zsebelni jön ide. Magyar ipart csak helyes vámrendszer teremthetne és tarthatna fenn. Polemizál *Serenyivel* s foglalkozik az iparvállalattal. Mi az iparvállalat? Az, mely munkáinak hasznából él. Az iparvállalat rá lehet szorulva állami segélyre, szubvencióra, de azért lehet mindenkor szolid iparvállalat. Nagy különbség van tehát a szolid iparvállalat és a budapesti malomipar között. A budapesti malomipar nem ipar, ez csak egy játékszervezet. Valamikor nagy szolgálatot tett az országnak, de ma tulprodukál és ez által a buzaárak hanyatlását idézi elő. A pesti malmok előzőt piacot teremtetek a magyar lisztnek, azután szerb és oláh buzáknak magyar cégér alatt való odaemelésére által ugyancsak ők tették tönkre ugyanazt a piacot.

A magyar lisztnek külföldön éppen olyan rossz a hírneve, éppen olyan kevés a hítele, mint a magyar borknak. A malmok örösi forgalma megszűnt ugyan, ám azért a malmok vezérferiai még ma is miniszteri fizetést buznak, sőt még örösi prémiumok után eszengenek. Nem antisemitizmus sugallja szavait, az adatokat nagyjából kiskereskedőktől szerezte be, akiknek tönkre kell menniük, hogy egy jászó, zsebelő vállalat illetve általa néhány mérhetetlen kapzsi-ságu ember többet zsebelhessen.

A földmívelési statisztikának nem tulajdonít teljes hitelreméltséget, de az 1893-iki statisztika alapján kitűnő esőkkénészt az Ausztriába való im-

Mintha most is látnám . . . soha azóta nem látam olyan mély ibolyakék nagy szemeket. Mondom, sokat játszott velem, pedig se ő nem értett engem, se én nem értettem őt. Nem tudta ő a mi nyelvünket. Valami más, idegen nyelven beszélt a mamával, mely egészen különös dallamossággal hangzott az ő ajkairól. Egyáltalában sajtáságos varázs volt a hangjában. Onnan tudom, hogy mikor szegény jó anyámmal a szilvasor kőpadján ültek és a mamám olykor könnyezni kezdett, ő olyan szépen, olyan szelíden tudott beszélni neki, addig vigasztalta őt, amíg ismét megnyugodott. Én ott játszottam körülöttük s mikor anyám kezében a zsebkendőt megláttam, gyakran én is elsírtam magam . . . Mindenkéhez előzékeny és kellemes volt a szép és jó bácsi, de én mégis akkor szerettem legjobban, mikor a mamával beszélt. Olyan határtalan tisztelettel, odaadó gyöngédséggel szólott hozzá, amilyen csak egy oltárképhez imádkozhatik az ember. Még a papa se tudott így beszélni szegény jó anyámmal . . .

Ki volt ez a szép és jó bácsi? Mi tudtam én akkor! Csak annyit tudtam, hogy ott volt ő már legrégibb gyermekkori emlékeimben. Nagyon derék és híres ember lehetett, mert még az idegen bácsik is különös tisztelettel üdvözölték. A papa és a mama egyaránt nagyon szerették őt, de főleg szegény anyám örült, mikor megérkezett. Mert nem mindig volt ám nálunk. Néha nagyon soká odamaradt. Nekem úgy tetszett: mindig a tavaszszal jött el hozzánk, akkor, mikor a virágok nyíltak . . . Arra, hogy festő volt, csak később jöttem rá. Mindig úgy sétált a mamával a kertben, hogy egy szekrénykét vitt a kezében. Menyit nyomogattam, rontottam az ebben rejő pici festékes dobozkákat! De ő soha haragudott meg rám. Sokat dolgozott ő mi nálunk. Száz oldalról száz szép képre lefestette gyönyörű parkunkat és csudaszép alakokat (ma azt mondanám: nimfákat) helyezett bokraink közé . . . Szegény

anyám szobája teli s tele volt az ő képeivel. — Az ő halála után sok év múlva tudtam meg csak, hogy az a jó és szép bácsi egy híres, nagy művész volt.

Ah istenem . . . boldog gyermekkoromnak ezer apró jelenete jut az eszembe. De egy májusi délután emléke azért mindeneknél kitörőhetetlenebbül maradt meg bennem. Mamám meg a szép és jó bácsi ott ültek a szilfa-alléban a kőpadon és szokásuk szerint beszélgettek egymással azon az érthetetlen, idegen nyelven: halkan, szomorúan. Mert úgy emlékszem, soha voltak őknél nagyon vigak . . . Nem mintha haragudtak volna egymásra, sőt ellenkezőleg. De hát soha tudta ő a szegény anyám szomorúságát annál a busz mosolyánal vigabbar deríteni . . . Én ott játszottam körülöttük s azon a napon még a szokottnál is vadabban harangoztam s zaklattam őket. A mamám többször nyugalomra intett s megrótt, de szavai az egyszer csak annál szélesebb jókedvre ingereltek. Addig bolondoztam és ugráltam, míg végre egyszer eltörtém a szegény jó anyám új napernyőjét. Persze roppant megrémültem s bőgve vittem a kettőtört jóságot a locához.

Mamám ezután nagyon megharagudott rám. Régóta izgathatta már az engedetlenségem, de annyi bizonyos, hogy soha láttam még ilyen haragosnak. Tán szégyenlts is a szép és jó bácsi előtt, hogy ilyen kellemetlen leánya van, — elég az hozzá, hogy bosszuan parancsolt oda magához s nagyban készüldött, hogy szigorúan megbüntessen. Hány éves is lehettem akkor? Őt és fél vagy hat éves . . .

— Te engedetlen, rossz gyerek . . .

Én borzasztóan megijedtem. Kétségbeesett arccal pillantottam szerteséjjel segélyért. Szemem a szép bácsin akadt meg, ki összefont karokkal ült a kőloca tulsó szélén és szelíden mosolygott. Mintha csak most is látnám: bársonykabátja vállán egy katinkabogár mászkált.

Szegény jó anyám már a büntetés végrehajtására emelte fél kezét, midőn egyszerre megszökött az ő dallamos, gyöngéd hangja. Csak egy egyetlen szót szölt . . . s mintha most is látnám, valami kérő mosolylyal nézett mamámra. En mindjárt akkor éreztem, hogy egy büvés szó lehetett az, ami ilyen hirtelen meg tudott menteni a büntetéstől. Mamám összeresztte erre a csudás szóra. Arca egyszeribe átváltozott. Lassan fordítá félre a fejét s aztán szinte hálás, boldog mosolylyal nézett a szép és jó bácsira . . .

Én éreztem, hogy meg vagyok mentve s csak annál jobban bögtém.

— Csitt! nevetett szegény anyám, eredj és köszönd meg a bácsinak, hogy ez egyszer megmentekültél. De aztán a jövőben vigyázz magadra . . .

Gyöngéden esőkölt homlokom. Én bűnöm tudatában szégyenkezve tipegtem oda a szép és jó bácsihoz. Ő is nevetett . . . Az olébe vett és megcsókolta a homlokomat.

És a gyermekek nagyon hálásak ám: soha felejtik el, ha valaki megvédi, főleg ha a szülő haragja ellenében oltalmazza meg őket . . . Csak annál jobban bámultam és szerettem azontul őt. Éis emlékszem, közbe-közbe olykor sokat törtem a fejem azon, hogy mi is lehetett az a büvés szó, ami akkor olyan hirtelen megmentett a megérdemelt büntetéstől . . .

— Nos és aztán?

A fiatal asszony hangja még halkabbra vált. — Aztán, — emlékeim olyan kuszáltak, úgy összefolytak . . . Egy napon anyám összerogyott a szobában íróasztala előtt és nagyon beteg lett. Hónapokig feküdt és mire felkelt, nem volt többé az, aki régen. Alig ösmerték rá az emberek, úgy megfogyott. Arca még halaványabbra vált s szája körül két új fájdalmas barázdát jelent meg. Átvám hiába kacagott, hiába

portnak elhiszi és megérti. A papirosbuzza-üslét emelkedése a közgazdasági gvilokja. A malom mindig ki-nál, sohasem keres. Keresletét kéz alatt végzi és ez a spekuláció megengedendő ugyan, de nem pártol-andó. A tőzsdatanács autonom-joggal felruházott tes-tül, amely még törvényeket is hoz önmagának és annak alapján ítélt és ezen törvényeket be sem mu-tatja a kereskedelmi miniszternek. Feltűnő azonban, hogy a testület 38 tagja közül 18 foglalkozik termény-üzlettel, de nincs köztük egy se gazda, hanem mind csupán jogász és kereskedő.

Főlkéri a kereskedelmi minisztert, hogy infor-máltassa magát a szerb buza hatásáról és talájon mó-dot arra, hogy a szerb buza ne rontsa a magyar buza hitelét. Most ugyan már nem szükséges a szerb buza, azt nem használják, mert kevés benne a sükér-tartalom, de azért a kereskedők ijesztőül mindig félhözök és áprilisi keresletnél, hogy ezzel lenyomják a magyar búzát. A költségvetést elfogadja, de félhívja a miniszter figyelmét az általa elmondot-takra s kéri, hogy orvoslást keressen a bajokra. (Élénk helyeslés.)

Élők: Az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után

Városey Gyula: A székely kivándorlással, a székely szegényügyről szól. Hangoztatja a székelység nemzeti misszióját és ezzel szemben a kormány és nemzet feladatát arra, hogy felemelje, fenntartani ipar-kozzanak a székelyek erejét. A székelyt a szegény-ség fosztja meg lassankint magyar jellegétől. Az állattenyésztést főnkre tették az egymásután ismét-lődő árvizek, ezért vándorol busan-szívesen Romá-niába, hol munkát talál. Partólólag ajánlja figyelmébe a miniszternek az erdélyi vasutak ügyét és a költ-ségvetést elfogadja.

Gróf Zichy Jenő: A kereskedelmi miniszter eddigi tevékenységét dicsőerve, elítéli kritikával azt mondja elődeiről, hogy csupán szeretlen kapkodásból állott működésük. Hegedüs Sándor programjához csatlakozik, miből legtöbb tetszéssel a közlekedési terveknek adózik és fokozza ezt majd még akkor, ha látni fogja, hogy a miniszter azokat a becsületes méltó tanácsokat, mik e vita folyamán a csatorná-zásra vonatkozólag itt elhangzottak, akceptálja és megvalósítani törekszik. Bővebben foglalkozik a csa-tornákkal és részletesen méltatja az egyes felmerült tervek előnyét. Majd áttér a budapesti helyi csator-nák, a budapesti kereskedelmi kikötő és téli kikötő tervére, melyeknek létesítésétől várja, hogy a főváros ne csak ipari és gyári központja legyen az országnak, de kereskedelmi gőpontja is a nyugat-keleti átmenő kereskedelemnek is, melyből viszont a helyi és or-zságos vagyon emelkedése következik. Szólo régen foglalkozik ezzel a tervvel, sőt hivatalos megbízásból is tette azt.

Az ipari viszonyokról szól. Megemlékezik az elárasztottak az osztrák iparóikkal. **Az ipari fejlődést az ipariskolák gyökeres ro-**

Elment angyalom, — elment mesz-szire . . .

Egy vagy két év mult el. Sokat utaztunk akkor külföldön. A tengerparton voltunk azon a nyáron, messze hazulról, messze . . . Egy veres naplemente fényénél sokáig, nagyon sokáig ko-csikáztunk szegény jó anyámmal a parton. Hogy zúgott, milyen fekete volt a tenger! En féltem s olyan mélyre bujtam mamám köpenye alá, hogy elaludtam. Csak akkor ébredtem fel, mikor a kocsis megállt. A viharos sötétségben ygalog siet-tünk tovább. Egy rácsos vasajtón mentünk be, me-lyt kivítva csapott be utánunk a tengerrel jövő sós fergeteg. Megijedtem a sok szomorú fekete kereszttől. Anyám csitított . . . Egy márvány-emlék előtt állottunk meg, melynek fehérsége csak annál jobban megfélemlített ott a sötétség-ben. Akkor vettem csak észre, hogy mamám egy kis koszorut huz elő köpenye szárnya alól . . . Zokogva szorított magához és mondá:

Sohse fogod te megtudni, mennyire ze-regett téged a te szomorú édes anyád . . .

— Aztán — aztán mindegyre hervadt, sápadt és fogycott az én jó mamám. Inyán lett, mint az árnyék. Nem is halt ő meg, inkább csak úgy kialudt, mint valami beteg gyertyaláng . . .

— Elment angyalom, — elment mesz-szire . . .

Egy vagy két év mult el. Sokat utaztunk akkor külföldön. A tengerparton voltunk azon a nyáron, messze hazulról, messze . . . Egy veres naplemente fényénél sokáig, nagyon sokáig ko-csikáztunk szegény jó anyámmal a parton. Hogy zúgott, milyen fekete volt a tenger! En féltem s olyan mélyre bujtam mamám köpenye alá, hogy elaludtam. Csak akkor ébredtem fel, mikor a kocsis megállt. A viharos sötétségben ygalog siet-tünk tovább. Egy rácsos vasajtón mentünk be, me-lyt kivítva csapott be utánunk a tengerrel jövő sós fergeteg. Megijedtem a sok szomorú fekete kereszttől. Anyám csitított . . . Egy márvány-emlék előtt állottunk meg, melynek fehérsége csak annál jobban megfélemlített ott a sötétség-ben. Akkor vettem csak észre, hogy mamám egy kis koszorut huz elő köpenye szárnya alól . . . Zokogva szorított magához és mondá:

Sohse fogod te megtudni, mennyire ze-regett téged a te szomorú édes anyád . . .

— Aztán — aztán mindegyre hervadt, sápadt és fogycott az én jó mamám. Inyán lett, mint az árnyék. Nem is halt ő meg, inkább csak úgy kialudt, mint valami beteg gyertyaláng . . .

— Elment angyalom, — elment mesz-szire . . .

Egy vagy két év mult el. Sokat utaztunk akkor külföldön. A tengerparton voltunk azon a nyáron, messze hazulról, messze . . . Egy veres naplemente fényénél sokáig, nagyon sokáig ko-csikáztunk szegény jó anyámmal a parton. Hogy zúgott, milyen fekete volt a tenger! En féltem s olyan mélyre bujtam mamám köpenye alá, hogy elaludtam. Csak akkor ébredtem fel, mikor a kocsis megállt. A viharos sötétségben ygalog siet-tünk tovább. Egy rácsos vasajtón mentünk be, me-lyt kivítva csapott be utánunk a tengerrel jövő sós fergeteg. Megijedtem a sok szomorú fekete kereszttől. Anyám csitított . . . Egy márvány-emlék előtt állottunk meg, melynek fehérsége csak annál jobban megfélemlített ott a sötétség-ben. Akkor vettem csak észre, hogy mamám egy kis koszorut huz elő köpenye szárnya alól . . . Zokogva szorított magához és mondá:

Sohse fogod te megtudni, mennyire ze-regett téged a te szomorú édes anyád . . .

— Aztán — aztán mindegyre hervadt, sápadt és fogycott az én jó mamám. Inyán lett, mint az árnyék. Nem is halt ő meg, inkább csak úgy kialudt, mint valami beteg gyertyaláng . . .

— Elment angyalom, — elment mesz-szire . . .

formja nélkül, a tanintézetek minél tömegesebb szá-mban való felléltása nélkül lehetetlennek tartja. Meg-említi a technológiai iparmuzeum keletkezését, amely-ben neki és Posner Károlynak volt a főresze. Ez a muzeum ma olyan, hogy vetekszik Európa e fajta legkiválóbb intézeteivel. A külföldön nincs semmi-féle szerepe a mi kereskedésünknek, ez a legnagyobb bajaink egyike. Sokat utazott, Ázsiában tett óriási tanulmányutja alatt városokban, vasuton, hajón min-dentelre kereskedő néppel, kereskedelmi képvisellel találkozott, a magyarral nem. Az iparpártolással pedig úgy vagyunk, hogy például Szegeden, a leg-magyarabb városban, alig találhatott a kereskedése-kben magyar gyártmányu holmit. Szentül meg van győ-ződvé, hogy ezek a tervezetések nem is érnek so-kat, mert a magyar ipar, a magyar kereskedelem csak akkor erősödhetik meg, ha önálló vámtételekünk lesz. (Helyeslés a baloldalon.) Teljes mértékben meg-bizik a miniszter buzgalomban, tetterőjében, képessé-gében, üdvözli őt a kereskedelmi kormányon s a költségvetést elfogadja.

Kálmán Károly beszédének, az idő előrehala-dott volta miatt, holnapra való elhalasztását kéri. (Helyeslés.)

Élők: Az ülést délután félkét órakor bezárja.

BELFÖLD.

Politikai izgalmak.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 6.

Az Ugron-ügytől jobbra is, balra is afférek keletkeztek, amelyek forrongásban tartják a po-litikai körök hangulatát. Az Ugron-ügy maga egyelőre szünetel. A közérdeklődés középpontjában a báró Bánffy Dezső afférje van, amelynek legújabb fejleményei ezek:

Bánffy contra Vaterland.

A Vaterland ma harmadszor is nyilatkozott. Mai nyilatkozata a következő:

A Vaterland azt írta mai számában, hogy tegnapi azt a távirati felszólítást kapta Bánffy megbízottjaitól, hogy a vasárnapi számban Bánffy vonatkozólag foglalt rágalmakat nyilvánosan vonja vissza, vagy nevezze meg a cikk szerzőjét. Még mielőtt az illető szer-kesztő ezt a táviratot megkapta, a Vaterland tegnapi esti lapjában óvást emelt a szombati közleménynek olyan értelmezése ellen, mintha Bánffy becsületének gyanúsítása szándékol-tatott volna. Bánffy megbízottjainak táviratuk vétele után azt táviratozta az illető szerkesztő, hogy már óvást tett az ellen, hogy a Vaterland szombati közleményének kiadá-sával Bánffy rágalmazni, vagy becsületét sérteni akarták volna és hozzátette, hogy Bánffy személyes jellemének ilyen gyanúsít-ás sem szándékában nem volt, sem az illető közleményben nem foglaltatott. Abban a közleményben nincs más, mint az, hogy a volt miniszterelnök nem szolgáltatta ki a mo-

lani miniszterelnöknek az 1898-iki választási alapot, amelyet összerújított. Ez politikai ügy, nem pedig becsületbe vágó személyes kérdés. A rágalmazás vádilat tehát a leghatározot-tabban vissza kell utasítanunk, amit azok az urak a Vaterlandban is fognak olvasni, amit azután haladéktalanul fel is használhatnak és természetesen első sorban ő excellenciájá-nak is tudomására adni sziveskedjenek. Ez-zel részünkről el van intézve személyes része ennek a kérdésnek, amelylyel Magyar-országon szombati budapesti közleményünk óta foglalkoznak. Hogy csak egy pillanatra is gondolhatták, hogy a volt miniszterelnököt a választási alap eliskasztásával gya-nusítottuk! Ezt csak nem lehet állítani egy olyan alapról, amelyről az egész több-ségnek és az osztrák és külföldi hozzájá-rulóknak épp úgy volt tudomásuk, mint arról, hogy az ezzel a pénzzel tervezett 1898-iki választások nem tartattak meg. Ilyen ostoba állítást nem kellene föltenni egy lapról, amely ilyen fontos közleményt hoz nyilvános-ságra. Rólunk annál kevésbé lett volna sza-bad a közlésnek ezt a személyes oldalát fel-tételezni, mert tudvalóvólag a Vaterland volt az egyetlen bécsi újság, amely, noha poli-tikai ellenfele báró Bánffynak, bátor állás-foglalását az obstrukció ellen, amelynek komoly következményei még ma sem szün-tek meg, támogatta és érdeme szerint méltatta kiegyezését, amely azóta nem javult az általános és az ausztriai viszonyok javára. Ez az objektív magatartásunk azonban, amelyet báró Bánffyval szemben is tanusítot-tunk, nem tarthatott vissza bennünket attól, hogy a választási alap ügyét most nyilvános-ságra hozzuk és ez az ügy azzal a személyes nyilatkozattal korán sincs elintézve. Először is azért, mert Magyarország és a választások tisztasága szempontjából bizonyára fontos tudnunk azt, hogy nemcsak az első Bánffy-féle választásokon fordítottak milliókat a nép-párt és minden komoly ellenzék megsemmi-tésére, hanem az 1898-ra tervezett választásokra is ismét nagyon sok pénz gyűjtetett össze, még pedig egyenest a miniszterelnök által; másodsor azért, mert nagyon fontos meg tudni a magyar többség és mostani kor-mánya mai helyzetére vonatkozólag, hogy a volt pártvezér és a mostani pártvezér között az ellentét oly nagy, hogy az előbbi ennek még az összerújított választási pénzeket sem szolgáltatta ki. Ezek eléggé fontos okok arra, hogy Magyarország politikai tényezői buda-pesti közleményünket nagyon komolyan fon-tolóra vegyék.

Ugyancsak a Vaterland mai esti lapjában feltűnő helyen és feltűnő nyomással a következő-ket írja:

„Magyar munkatársunk a Bánffy-féle hír be-küldőjétől ma a következő sorokat kapta:

Nagyon tisztelt uram!

Ugy hallom, hogy a Bánffy-ügyben önt

mint árvtát: idegenekre bízva, intézetekben. Ser-dülő éveim mind messze idegen országokban, idegen intézetekben teltek el. Eseménytelen, szürke, hosszú évek, melyek alatt szunnyadó, elhagyott lelkek csak nagy lassan és későn kezdett ébredni. Oh sokat gondoltam én szegény jó anyámról, de higgye meg, főleg azóta, amióta idegen nyelveket és különösképpen angolul kez-dtem tanulni. Akkor egyszer derengni kezdett elő-tém, hogy ez volt hát az a csudás nyelv, amelyen az én mamám is az a szép és jó bácsi szoktak volt be-szélgetni! Elesodálkoztam és édesen-fájós ábrán-dokba merültem . . . Az angol lett a kedvenc nyel-veimmé. Örökké angolul olvastam s mindegyre a szép bácsi dallamos szavaira igyekeztem vissza-emlékezni. De kíváncsiságom tárgya mindenek-felett az a bűvös szó volt, amely azon a májusi délutánom úgy megmentett a büntetéstől. Micsoda szó lehetett az? Napokat törtem a fejemet rajta, — kerestem, kerestem . . .

És végre megtaláltam. Mit mondjam el a dolgot hosszabban? Tizenhat és fél éves voltam; egy messze németországi intézetben végez-tem be iskolám utolsó évét. Oh, hogy emlék-szem arra a nyári délutánra! Azon a délutánon volt a táncvizsgánk, — akkor fakadt ki belőlem az én bus első szerelmem. . . . Harryval táncol-tunk minden tórt. Elmondjam-e, ki volt ez a Harry? Intézeti angol barátomnak a testvére, egy szép szőke angol fiú, ki a huzai vizs-gájára jött el s már két hét óta lakott lent a városban. Két hét nem sok idő, de azalatt mindennap láttam s mi kell több egy tizenhat éves leánynak? Hanom igazában csak ott a táncvizsgán vesztettem el a fejemet. Mikor a Harry karját a derekam körül éreztem, akkor zsiabasztott el az a kínos gyönyör, melylyel a szerelem először fellázad bennünk . . . Ah istenem, szegényem magam, ne is beszéljünk róla . . . Az utolsó táncnál történt — a többiek már mind

kimentek a szomszéd szalonba, midőn Harry még egy utolsó eszeveszett fordulattal egy ablakmé-lyedésbe sodort be. En úgy reszkettem, de rö-szkeldeve valom be, hogy vártam, hogy valami történni fog . . . Ó nem vette le a kezét dere-kamról, csak annál jobban szorított oda magához. Mintegy megigézve néztünk egymás szemébe egy percig s aztán én egyszerre aléltan vettem észre, hogy már nem látok többet semmit. Valami szenvedélyes, szinte fájós forróságot érez-tem a szájamon s a diadalmas mámor legboldo-gabb pillanatában e szavakat hallottam:

— Angyalom, édesem . . . my darling —

Léptek hallatszottak. Harry sietve eresztett el. Nem is tudom, mikor vagy hogy hagyott el. En ott maradtam az ablakmélyedésben. Nem tudtam volna megmozdulni . . . Csak gépiesen is-mételtem, majszoltam a kedves szót:

— Darling . . . darling . . .

És akkor egyszerre mintha a villám ért volna, egész valómban megrendültem, úgy ahogy sem az előtt, sem azóta nem rendültem. Egy messze, drága emlék bizonytalansága kétségbe-vonhatatlan, megdöbbentő valósággá lett ben-nem . . . Most végre rátaláltam arra a rejtelmes szóra, amelyet annyi ideig hiába kerestem! Ez az a bűvös szó, amely engem azon a májusi dél-utánom megmentett a büntetéstől! Es, — és ezt a szót, melylyel az imént Harry szerelmet vallott nekem, ezt mondta akkor az én mamámnak az a szép és jó bácsi.

Sirtam ott az ablakmélyedésben, hosszan, keservesen. Zokogtam még akkor is, mikor a nap már rég lement a rajnai hegyek és várromok mögött. Mikor én először szerettem és boldog akartam lenni, szegény anyámat sirattam én akkor, mert ő is szeretett és olyan nagyon boldogtalan volt . . .

párba akarják kihívni. Ha ez megtörténik, úgy megmondhatja, hogy én küldtem be ezt a hirt és én is jól kezelem a fegyvert.

Magától értetődik, hogy eszünk ágában sem lehet egy ilyen súlyos bűnhöz segédkezést nyújtani. Másrészt semmiféle körülmények között nem nevezük volna meg a hír beküldőjét, már azért sem, mert megbízhatóságáról teljesen meg vagyunk győződve. Különben mi a tényállásról is meggyőződést szereztünk, nevezetesen: hogy az 1898-ban elmaradt választásokra báró Bánffy alapot gyűjtött és hogy ezt az alapot utódjának nem adta át.*

Báró Bánffy Dezső megbízottjai Gajári Ödön és Daniel Gábor ma délután hat órakor hosszabb táviratot intéztek a Vaterland szerkesztőjéhez, melyben tudomásul veszik a Vaterlandnak a dolog személyes oldalára vonatkozó nyilatkozatát, ami pedig a politikai részét illeti, az osztrák sajtótörvény 19. §-ára való hivatkozással egy hosszabb helyreigazító cikk közzétételét követelik, továbbá, hogy nevezze meg a cikk beküldőjét, ellenkező esetben magától a Vaterland szerkesztőjétől kérnek elégtételt.

Ezt a táviratot báró Bánffy megbízottjai a képviselőház mai ülésén fogalmazták meg. Tanácskoztak Szell Kálmánnal, báró Fejérváry Gézával és báró Podmaniczky Frigyesselel, akik azonban a távirat szövegezésébe nem folytak be.

A távirat így szól:

Inthal K. urnak, a Vaterland kiadójának,
Bécs, III. Seidlgasse 8.

Lapjának tegnapi és mai számában foglalt kijelentéséről, amely szerint távol állott öntől lapjának szombati számában báró Bánffy Dezső ó nagyméltóságát, a volt miniszterelnökököt egyéni becsületében érinteni, tudomást veszünk.

Mintán azonban ön lapjának egy tegnapi, mint mai számában politikai indokokat tolvai előtérbe, az ugynevezett 1898-iki választási pénztár állítólagos ki nem szolgáltatására újból visszatér, az osztrák sajtótörvény 19. §-a alapján mint Bánffy Dezső báró meghatalmazottjai az ő nevében és felhatalmazásából felszólítjuk a következő helyreigazítás közzétételére:

„Bánffy Dezső báró mindazt, ami fölött akár mint miniszterelnök, akár mint a szabadelvű párt vezére rendelkezett, úgy és abban az állapotban, amint a fölött távozásakor rendelkezett, utódjának távozásakor rendelkezésre hagyta. Sem többet nem hagyott vissza, sem pedig kevesebbet. Ami pedig különösen a fölemilitett, állítólagos 1898-iki választási pénztár illeti, mely egyébként sem más pénztárral egyesítve, sem pedig külön kezelve egyáltalán nem létezett, abból semmi módon sem magán, sem politikai, sem pedig bármilyen néven nevezendő más célokra magánál vagy bárkinél semmit vissza nem tartott.

Követeljük végül, hogy az alaptalan közlés forrását megnevezze, ennek megtagadása esetén pedig a valótlán állítás forgalomba hozataláért személyesen lovagias elégtételt adjon.

Daniel Gábor, Gajári Ödön,
Vámház-körút 5.

Eötvös—Holló—Dienes.

Eötvös Károly megbízottaiként tegnap este Hentaller Lajos és Szatmári Mór jelentkeztek Holló Lajosnál. Holló Lajos a mai nap folyamán Szentiványi Árpád és Okolicsányi László országgyűlési képviselőket bízta meg képviselével.

Ez az ügy Eötvös Károly segédeinek egy nyilatkozatával ért véget. Az érdekes ügyről a következő írományokat tehetjük közé:

Holló Lajos urnak

Budapesten.

Mint Eötvös Károly ur megbízottjai kerestük önt lakásán, azonban nem volt szerencsénk otthon találni. Levélben kérünk tehát feleletet a következő kérdésekre:

1. Ön írta-e s Ön tette-e közzé Eötvös Károly urhoz intézett azon levelét, mely mai napon néhány esti lapban megjelent?
2. Megbizónk részéről kijelentjük, hogy Eötvös Károly ur az Egyetértésnek se nem szerkesztője, se nem tulajdonosa, s az Önre vonat-

kozó cikket ő se nem írta, se nem sugalmazta, sőt azt sem tudja, hogy ki írta: a kijelentésünk tudomásul vétele után fenntartja-e ön Eötvös Károly urhoz intézett levelét s annak minden részét?

Becses válaszáat az Egyetértés szerkesztőségébe kérjük.

Tisztelettel lévén

1900. március 6.

Hentaller Lajos
Szatmári Mór.

Nagyságos Hentaller Lajos orsz. képviselő urnak

Helyben.

Vett levelükre ma szerencsém értesíteni, hogy a mai nap folyamán megbízottaimat meg fogom nevezni, akik önökkel az ügy elintézésére végezt érintkezésbe fognak lépni.

1890. március 5.

Tisztelettel
Holló Lajos.

Nagyságos Eötvös Károly urnak

Budapesten.

T. barátunk!

Megbizásod alapján tegnap, a hó 5-én délután elmentünk Holló Lajos ur lakására, de minthogy őt nem találtuk otthon, az ide 1/2. alatt mellékelt levelet hagytuk számára.

Ma délelőtt Holló Lajos ur értesített bennünket 2/2. alatt ide mellékelt levelében, hogy a mai nap folyamán megbízottait meg fogja nevezni, s ezek velünk az ügy elintézésére végezt érintkezésbe fognak lépni.

Ugyancsak ma délután Holló Lajos ur megbízottai: Szentiványi Árpád és Okolicsányi László urak értesítettek bennünket, hogy délután fél 6 és 6 óra közt a képviselőház egyik termében találkozunk.

A kitűzött időben és helyen megjelenvén, megbízatásunkhoz képest ismételtük a Holló urhoz intézett levelünkben foglalt kérdéseket.

Az első kérdésre Szentiványi és Okolicsányi urak igennel válaszoltak; a második kérdésre azzal, hogy felük, Holló Lajos ur, a hozzád intézett levelében foglaltakat fenntartja.

Mi ezt tudomásul vettük, s mindezekről téged ezennel tisztelettel értesítünk.

Budapest, 1900. március 6.

Hentaller Lajos.
Szatmári Mór.

Nagyságos Eötvös Károly orsz. képviselő urnak

Budapesten.

Tisztelet barátunk!

Megbízta bennünket, hogy Holló Lajos urtól az ő megbízottjainak, Szentiványi Árpád és Okolicsányi László uraknak kijelentése alapján lovagias és fegyveres elégtételt kérjünk a miatt a sértés miatt, amelyet Holló Lajos ur hozzád intézett levelében elkövetett.

Minthogy azonban mi Holló Lajos urral tudattuk, hogy az Egyetértésben megjelent s általa sértésnek tartott cikk a te tudtodd és hozzájárulásod nélkül iratott és tétetett közzé s egyébként is te az Egyetértésnek se tulajdonosa, se szerkesztője nem vagy, továbbá minthogy Holló Lajos ur ugyanezen lap mai számából nyíltan értesült, hogy azt a cikket Dienes Márton ur, a lap felelős szerkesztője írta, s azért felelősséget is vállal s Holló Lajos ur ennek dacára is fenntartja sértését: ez okból mi Holló Lajos ur eljárását lovagias uton el nem intézhető kérészakkal belekötésnek tartjuk s így nagy sajnálkozásunkra nevedben tőle lovagias és fegyveres elégtételt nem kérhetünk s mi részre az ügyet lovagiasan befejezettek tekintjük.

Szíves üdvözlöttem

Budapest, 1900. március 6.

Tisztelet hived:

Hentaller Lajos,
Szatmári Mór.

A Holló Lajos és Dienes Márton közt felmerült becsületbeli ügyben Holló Lajos ma este nyolc órakor gróf Bethlen Bálint és Ivánka Oszkár által provokáltta Dienes, aki csak holnap fogja megnevezni a segédeit.

Ezt az ügyet segít tartítani a Magyarország mai számának következő közleménye:

Az Egyetértés mai számában Dienes Márton ur egy sértő nyilatkozatot tesz közzé Holló Lajos, lapunk főszerkesztője ellen. A dolog ezen oldalához nem akarunk hozzászólni, mert az más elintézés alá tartozik, hanem a kérdés tárgyilagossá részre tartozunk néhány megjegyzést tenni. Dienes Márton ur nyilatkozatában azt kérdi, hogy Holló Lajos miért nem őt támadta meg levelében?

Erre a tárgyilagossá válasza csak az: mert soha egyetlen egy szóval sem volt a Dienes Márton ur dolgairól a Magyarországon szó, csakis az Eötvös Károly ur politikai tényeiről. Eötvös Károly, mint szereplő és aktív politikus, mint aki lapjának irányát megszabja, azzal rendelkezik, annak ki-mondott vezére, akkor, mikor magának Eötvös Károlynak tényeiről van szó, nem is volt mel-lőzhető. Ez egyébiránt is kizárólag az Eötvös Károly és Holló Lajos közt fölmerült lovagias ügyre vonatkozik, amelybe harmadik személynek semmi beleszólása nincs. Dienes Márton urral a Magyarország egyáltalán nem foglalkozott, az ő neve a Magyarország szerkesztőségé előtt leg-felebb annyiban volt a nemrég mult időben ismeretes, hogy Dienes ur, mielőtt őt Eötvös Károly ur Lőrához, az Egyetértéshez szerződötte, a Magyarországhoz jött fel ismételt, hogy itt munkatársul ajánlkozzék, itt azonban alkalmazást nem nyert.

A szélsőbal hékul.

A veszekedő függetlenségi testvéreknek meg-van az a jó szokásuk, hogy mikor legmégesebbek, akkor elkezdnek békülni. Ugy látszik, most is alaposan összekulönböztek. Erre enged legalább követ-keztetni egy könyomatos következő közlése:

A közjogi ellenék komoly eleme beléunt a két frakció között fennálló torzalkodásba. A Kossuth-pártra nézve is, az Ugron frakcióra nézve is kellemetlen a folytonos feszültség s a közelgő általános választások előtt könnyen kockázatos is lehet. Mind a két oldalon óhajtják a béke, az egyetértés helyreállítását s ma délelőtt Justh Gyula és Polónyi Géza a képviselőház folyo-sóján hosszasan is tanácskoztak a vizálykodás elsimítása fölöl. A Kossuth-párt tagjai között ugyan vannak olyanok is, akik semmiféle békü-lékenységre nem hajlandók, de ezek, valószínű, hogy ellentétbe nem akarnak kerülni a párt többségével.

A Keleti Értesítőnek jelentik: A szilágy-somlyói választók tegnap táviratilag megbotránkozásukat fejezték ki Ugron Gábor előtt azok fölött a támadások fölött, melyeket ellenségei ellene intéztek s egyben változatlan bizalmukról biztosították képviselőjüket. A választó polgárok elhatározták, hogy vasnap nagy népgyűlést fognak tartani, amelyen bizalmat szavaznak Ugronnak.

Közgazdasági szaktudósítók a konzulátusok-nál. Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter a kül-földi konzulátusok közül azoknál, amelyeknél Ma-gyarországnak fontos közgazdasági érdekei, — akár ki-, akár beviteliek — érvényesíthetők, tudvalevőleg közgazdasági attaséi állomásokot létesített. Ez attasék feladata az lesz, hogy Magyarország legfontosabb közgazdasági érdekeit ott ne csak istápolják, de azokat akképp tanulmányozzák, hogy annak ered-ményét a magyar kereskedelem és ipar felhasznál-hassa. Egyelőre öt ilyen állást szervezett a miniszter s ezekre a következőket nevezte ki: Bánki József magyar államvasuti főmérnököt Berlin államshelylyel; Békésy Sándor ipari főfelügyelőt, München államshelylyel; dr. Mantuano Rezső miniszteri segéditkár Bukarest államshelylyel; Bálint Imre közgazdasági írónt Konstantinápoly székhelylyel és Pirnitzer Gyula magyar állampolgárt Odessa államshelylyel.

Bosznia polgári adatlása. A Neues Wiener Tagblatt értesülése szerint Krajcsovic Ottót, a horvát belügyi osztályfőnököt legközelebb kinevezik boszniai polgári adatlással. Ezzel szemben a félhivatalos Buda-pesti Tudósító zágrábi távirata azt mondja, hogy Kraj-csovicot még csak meg sem kínálták az említett állással.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Február 28-án uj

előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azo-ka-t a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minthogy január 1-jén a kötelező koronaszá-mítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalvá-nyokat fogad el, amelyeken a pénzüsszeg koró-nákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőin-ke-t, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentul ne forint és krajcárban, ha-nem koronákban és fillérekben méltóztassanak feltüntetni.

KÜLFÖLD.

Az osztrák zürzavar.

(Lupul alelnök lemondása.)

Bécs, március 6.

Lupul képviselő lemondott a képviselőház második alelnöki állásáról. A képviselőház alelnökehez intézett levelében eme lépése okát elhallgatja. A valódi oka azonban az, hogy ezzel módot akar nyújtani a csehek egyik követelésének teljesítésére. A csehek ugyanis nem akarnak Prade német képviselő alelnökségébe beleegyezni, hacsak a második alelnöki állásra egy nyilvánvalóan szláv érzelmű embert nem választhatnak. Lupul lemondásával most már ez is lehetővé válik.

Bécs, március 6.

Az alelnöki kérdés félig-meddig meg van oldva. Az első alelnökségre Pradet, a német néppárt tagját jelölték. A katolikus néppárt elhatározta, hogy a párt tagjai szabadon szavazhatnak bármire. A többség egy része Prade-re fog szavazni, egy része pedig tartózkodni fog a szavazástól. A csehek magatartása még nem biztos.

(Harc és háború.)

Bécs, március 6.

A csehek magatartása a nemzetiségi békének nem válik előnyére, amiről különösen a következő három tény tesz világos tanúságot.

Először is elhatározta az ifju-csehek prágai végrehajtó-bizottsága, hogy a cseh képviselőket a leghevesebb opposzióval szőlítse fel, amelylyel még a delegátusok választásánál sem szabad felhagyniok.

Második jellemző tünet a viszonyok elmérgesedésére a következőkből tűnik ki:

Egyik cseh lap szerint Fabiny tábornagynak a 8. hadtest parancsnoka Csehország valamennyi ezredének a következő parancsot küldte meg:

Mínt hogy a karonlithal-i járási bizottság és a kizeki és sobieslau-i városi hatóságok kijelentették, hogy a katonai hatóságoknak német átiratait el nem fogadják, elrendelem a prágai hatósággal egyetértően, hogy e három hatósággal a katonai hatóságok direkt ne tárgyaljanak, hanem amikor az szükséges volna, az illető járási kapitányság közbenjárásával tegyék meg ezt.

Végül kedvezőtlen jel az is, amiről a brünni Moravska Orlice tesz jelentést:

Az ifjucsehek végrehajtó-bizottsága felhívta mindazokat, akik a nemzeti tanács létrejöttén munkálnak, hogy nevezzék meg delegátusait ebbe a tanácsba, amelynek az a célja, hogy a cseh nyelvű és politikai egyenrangúságát, államjogát valósítsa meg és a cseh tudományt, kulturát és gazdaságot emelje.

(Vita az Urak Házában.)

Bécs, március 6.

Az Urak Háza ma kezdte meg a kormány programjának tárgyalását. A Haz szépen megtelt, a karzatok zsúfolva voltak mágnás hölgyekkel.

Az ülés megnyitása után gróf Tornoweski és társai interpellációt intéztek a miniszterelnökhöz és az igazságügyi miniszterhez az Arelen Michaelina zsidó leányának esete miatt, akit Galiciában apácák a kolostaraikban rejtgetnek.

Ezután megkezdtek a kormány programjának megvitatását, amelynél elsőül gróf Auersperg szólalt fel, aki a pártok belátására appellált, hogy állítsák helyre a parlament munkaképességét.

Gróf Meran a német nyelvet csak mint közvetítő nyelvet akarja elismerni, nem pedig mint államnyelvet. Keményen elítéli az obstrukciót.

Madeyski lovag a jobboldali álláspontját véde és a pártokat békülésre szólította fel.

Fürstenberg herceg a békítő értekezlet üléséről beszélt. Az értekezlet kézzel fogható eredményre nem vezetett ugyan, de azért értékes volt annyiból, hogy számos pont tekintetében közeledésre adott alkalmat.

Koerber miniszterelnök erre rövidebb nyilatkozáttal felelt, melyben kivonatossan ismételte a képviselőházban elmondott programbeszédét. Reményét fejezte ki a béke helyreállása iránt, amely esetben fontos közgazdasági reformokat léptethet életbe.

Rieger László kijelentette, hogy a németek és csehek harca csakis cseh földön vívható meg. Idegenek abba nem avatkozhatnak. Szóncok szerint rég idő óta rebesgetik azt, hogy megváltoztatott alkotmányt adnának Ausztriára. Pedig Ausztria alkotmányát 50 év óta, ha nem is törvényesen, de tényleg folyton változtatják. Ma olyan ez az alkotmány, mint a Forum Romanum. Hatalmas, tönkséges romokkal teli, nagy, gyönyörű építmények vannak benne, de nem lehet — bennük lakni. Az alkotmányt meg kell majd

változtatni, de majd csak akkor, ha a politikai és szociális viszonyok megváltoztak.

Azután gróf Kottulynski (alkotmánypárti) szólalt fel s az agrárius érdekek istápolását kívánta a kormánytól.

Az elnök kívánságába, hogy az ülést félbeszakítsák, a Ház nem egyezett bele.

Albert (cseh) utal a nemzeti életnek és erőnek egy a németeknél, mint a cseheknel észlelt kifejlődésére, s azt mondja, hogy csak a kölesönös tisztelet teheti lehetővé a béke megkötését. A németek ne germanizáljanak, csak civilizáljanak és tanítsanak; akkor a többi nép magába fogadja a német szellem áldásait. (Tetszés.)

Gróf Schönborn jobboldali elvtársai nevében kijelenti, hogy a kormánykancs egy a programját, mint a tetteit is rokonzéssal fogadja. A két nép kibékülése nemcsak Csehország érdeke, hanem az egész monarchiáé is.

Czedik (középpárt) sziatén a nemzeti kibékülés mellett nyilatkozik. A németek nem ragaszkodnak valamely állammalhoz, de a német közvetítő nyelv megállapítása szükséges. A kibékülési kísérletnél a kormánynak szükség esetén választott bíróként kell szerepelnie.

Lemayr (alkotmánypárt) határozottan ellene nyilatkozik a Rieger által említett alkotmány-módosításnak. A legutóbbi két évben egyik engedményt a másik után tettek a cseheknek. Ezzel a politikával a mostani kormánynak szakítania kellene.

Auersperg herceg visszautasítja Rieger célzását, melyet a német radikálisokra tett és kijelenti, hogy a németek mindig hű osztrákok voltak. (Tetszés.)

Ezzel az ülés véget ért.

A háború.

Budapest, március 6.

Az angol hadvezérlatnek, mialatt Bloemfontein felé igyezkis, nemcsak az elibe álló boer haderővel kell megküzdenie, hanem a Prieskából kiindult boer és hollandus támadással is, amely komolyan veszélyezteti az előrenyomult angol hadseregnek Fokvárossal s általában az egyetlen nagy vasutvonalal való összeköttetését, amely az egyetlen bázisa a Bloemfontein ellen operáló hadseregnek. A Fokváros-Viktoria-west-Oranjeriver-Modderivertationi nagy vonal, amelyet Greatwestern-Linenak neveznek, a lázadó birstowni, britishtowni és deari kerületen megy keresztül s ez utóbbi helyen van felhalmozva az angol hadsereg eleség- és lövékeszlete, ott vannak a tábori sütőkemencék, kórházak, amint hogy De Aarnál torkollik be a fővonalba a Port-Elisabeth és Naauwpont felől jövő vasutvonal. Ha már most a prieskai lázadásnak sikerül De Aart megszállania és a vasutvonalakat hatalmába keritenie vagyis megszakítani, akkor Roberts hadseregének mostani célja egy csapásra meg van semmisítve. Az angoloknak tehát először is ezzel az új ellenséggel kell megküzdeniök s csak aztán gondolhatnak a Bloemfontein felé való további előnyomulásra. Mai távirataink a következők:

(Hírek a harctérről.)

London, március 6.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Fokvárosból tegnap kelettel: Egy erős angol sereg Kimberleytől észak felé tart. Azt hiszik, hogy a Vál folyón való átkelés Fourteenstrens mellett, ahol a vasuti híd lerombolták, küzdelemmel fog járn.

Fokváros, március 6.

A hivatalos lap Numer kormányzóknak egy proklamációját közli, amely azt mondja, hogy mivel az ellenség betört Prieska, Kenhardt, Vritstown és Barklywest kerületekbe s mivel hogy sok brit alattvaló fegyvert ragadott a kormány ellen, a betörőket el kell kergetni s a lázadást el kell fojtani. Ez okból az említett kerületekben kihirdeti a hadi jogot.

London, március 6.

A boerok állásai Osfontinnal szemben — a hírlapi tudósítások szerint — kedvezőtlenek, mert köröskörül síkság veszi körül azokat; ellenben az angolok pozíciói kiválóak. Kelly-Kenny hadteste jobbra az összes kopjéket elfoglalta 5 mérföldnyire délre a Modder-Rivertől. Tucker dandárja közvetlenül a folyó déli partján áll, a központban pedig Kolville dandárja áll. A Modder-River északi partján French áll az ellenség jobb szárnyával szemben és a legszeis jobb angol szárnyon Ridley lovasított gyalogsága. A terepet köröskörül nagy legelők övezik, amelyek felett elszigetelt kopjék emelkednek neki. Egy boer csapat a Modder-folyó északi partján egy kisebb kopjéket tart megszállva French pozícióival szemben, de öt mérföldnyi távolságban tőle. Egy másik boer csapat, mintegy 4000 ember, egy el-

szigetelt dombcsoporton uralkodik a Modder-folyótól délre Ridley lovasított gyalogságával szemben.

London, március 6.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Sterkstromból tegnap kelettel: Gatacre tábornok bevonult Stormbergbe, a nélkül, hogy ellentállásra bukkant volna. A boerok elpusztították a vasuttestet, de az állomást nem bántották.

Sterkstrom, március 6.

A boerok tegnap kivonultak Stormbergből.

Osfonteln, március 6.

French hadosztályának tüzérsége a folyótól északra lévő ellenséges hadállást bombázta.

Ladysmith, március 6.

A helyőrségnek egy része tegnapelőtt rekognoskálásra ment észak felé és a Pepworth-domb mögött boerokra bukkant. Harcra került a dolog, de a támadást nem hajtották végre az angolok. Az angol csapatok kevés veszteséggel visszatértek Ladysmithbe. A boerok visszavonták ágyúikat az Insimbulwana-hegyről.

Fokváros, március 6.

Már 3660 boer fogoly érkezett ide Paardebergből. Ezek a Cronjevel kapitulált katonák.

London, március 6.

A Reuter-ügynökség jelenti Colesbergből e hó 5-éről: A boerok még mindig megszállva tartják az Oranje folyó déli partján lévő magaslatokat. Eddig egy hidat sem romboltak szét. A vonatok akadálytalanul közlekedhetnek Achttertangig, Colesberg és Norwalspont fele utján.

(Brabant győzelmé.)

Dordrecht, március 6.

Brabant tábornok teljes diadalt aratott az ellenségnek. A boerok ágyúikkal és szekereikkel teljesen visszavonulnak. Az angolok üldözik őket.

London, március 6.

Brabant tábornok győzelméről a Reuter-ügynökség a következő táviratot kapta Dordrechtből:

Az angolok öt-hat embert veszítettek, de elfoglaltak egy ellenséges erődöt és jelentékenyen javították pozíciójukat. A boerok makacsul küzdöttek és az angoloknak minden talpalatnyi földet küzdelem árán kellett elfoglalniok. Végre azonban az angolok mégis győztek és az ellenség kénytelen volt ágyúival és szekereivel visszavonulni. Az angolok vesztesége az utóbbi két napon 30 ember volt, köztük 12—13 halott. Az ellenség vesztesége ismeretlen, de valószínűleg sokkal nagyobb.

(A béke kérdése.)

Brüsszel, március 6.

A transvaali követség ismételen közli, hogy a békealkudozások főfeltétele a két köztársaság függetlenségének teljes elismerése, mert ha Anglia anektálni akarná Transvaalt, akkor a boerok inkább az utolsó emberig kivándorolnának, sem hogy az angolok fenhatóságát elismerjék.

Krüger és Steyn legutóbb találoztaok és elhatározták, hogy folytatják a háborút.

(A Vatikán és a háború.)

London, március 6.

Norfolk herceg, az angol katolikusok egyesületének elnöke Rampolla államtitkárnak levelet írt, amelyben panaszt emelt az Osservatore Romano által Anglia ellen intézett támadások miatt. A herceg a következő választ kapta Rampollától:

Herceg Ur!

Megkaptam az ön magánlevelét, valamint azt a levelet is, amelyet mint a katolikus egyesület elnöke, intézett hozzám. Mindenekelőtt ki kell jelentenem, hogy az Osservatore Romano, bár több olasz laphoz hasonlóan szubvenciót huz a pápától, sem hivatalos, sem nem félhivatalos organuma a szentszéknek, kivéve a Nostre informazioni című rovatot. A lap más részeiben közölt cikkek véleményei és következtetései tehát nem tulajdoníthatók a szentszéknek. Megjegyzem különben, hogy az Osservatore Romano legalább egy bizonyos idő óta, a háborúra vonatkozó híreket egyszerűen csak regisztrálja. Hangsúlyozom azonban, hogy a szent atya Anglia iránt még miuindig ama különös érdeklődéssel viseltetik, amelynek többször adta már tanu-jelét; mint Isten helytartója nem kíván egyebet, mint hogy a jelenlegi állapot, amely az angol népnek oly veszteségeket okoz, mihamarabb szűnjék meg. Hercegségednek nincs szüksége arra, hogy biztosítsam a szent atya emez érzelmeiről, de úgy hiszem, kellemes lesz Hercegségedre nézve, ha ezt tudomására hozom.

Fogadja stb.

Rampolla bíboros.

(A háború a parlamentben.)
London, március 6.

Az alsóház tegnapi ülésén *Hicks-Beach* pénzügyminiszter a múlt év október hónapban tett nyilatkozataira hivatkozik, a mikor azt mondta, hogy Transvaal képes lesz a hadi költségek megfelelő részét viselni. Akkor azt hitte, hogy Transvaal képes lesz erre, de a legutóbbi öt hónap eseményei és azok a kártérítési követelések, amelyeket Transvaal lojális gyarmatosai kétségtelenül támasztani fognak, továbbá az a körülmény, hogy a háború költségei azóta rendkívül fölszaporodtak, arról győzték meg, hogy az a kérdés, vajjon Transvaal képes-e a háború költségeit megfizetni, ma már nem olyan fontos tényező, mint volt októberben. Azóta az egész pénzügyi helyzet megváltozott. Az események legutóbbi szerencsés fordulata ellenére is érzni a kormány, hogy a jövő költségvetési évre olyan hiteleket kell javaslatba hoznia, amelyek a háborúra és a vele járó védelmi intézkedésekre harmincnyelc millió fontra rugó kiadásokat engednek meg. A költségvetési korai benyújtását azzal okolja meg a miniszter, hogy a kormány jónak látta, hogy Angliának azzal a gyorsasággal, amellyel kötelezettségeinek megfelel, be kell bizonyítania ellenségeinek és külföldi kritikusaiknak, hogy a megkezdett munka végrehajtását komolyan veszi. A március 31-én végződő költségvetési esztendő deficitjét tizennyolc millióra becsülik. A jövő költségvetési év kiadásaira százötvennégy millió fontot iránynak elő, miből hatvan millió a háborúval összefüggő kiadásokra esik. A háborúra való kiadások valószínűleg nem lesznek kisebbek az előirányzatnál, hanem ellenkezőleg talán még nagyobbak lesznek. De jogosnak tartja azt a reményt, hogy az előirányzott összegek elégségesek lesznek a háború sikeres befejezésére. A hadi költségek összegében bennefoglalatik öt millió font ágyúkészletekre, lövészerre, élemezésre és hasonló kiadásokra.

A miniszter olyan határozati javaslat elfogadását kívánja, amely lehetővé tenné neki, hogy harmincöt millió font erejéig kölcsönt vegyen föl, a nélkül, hogy magát lekötne. Részletes föltételeket még nem terjesztett elő a kölcsön visszafizetésére nézve, hanem csak a háború befejezése után fog ilyen javaslatokkal előállni. Korán volna még ebbe a pénzügyi rendezésbe belefogni, amíg nem ismerik az ország kötelezettségeit s amíg nem tudják, mennyi jut ezekből a kötelezettségekből Angliára s mennyit fog Transvaal fizetni. Angliának sok eszköz áll rendelkezésére, hogy minden eshetőséggel szembeálljon. Reméli, hogy a Ház elfogadja javaslatait. Nem szabad most megrettenni, hanem bizni kell Anglia segítő forrásaiban. Az idegen nemzetek nem nézik Angliát barátságos szemmel, hanem azt nézik, hogy a béke és a nyugalom, valamint a növekvő jólét évei nem gyöngyözték-e Anglia bátorságát és kitartását. Az angol katonák megmutatták, hogy méltók elődeikéhez. A nagy gyarmatok, noha nincsenek talán olyan közvetlenül érdekelve a háborúban, mint Anglia, katonákkal és pénzzel támogatták a birodalom ügyét. (Helyeslés.) És azok, akik nyugodtan otthon ülnek, pénz dolgában gyáváknak bizonyulnának? (Helyeslés.) A nemzet el van tőkélve arra, hogy a háborút, bármibe kerül is, sikeres befejezésre juttassa. A kormány meg van róla győződve, hogy a Ház semmilyen aldozattól nem fog visszariadni és minden meg fog tenni, amit az ország becsülete és a birodalom iránt való kötelesség megkövetel. (Zajos helyeslés.)

Resly tiltakozik az ellen, hogy Írország is hozzájáruljon a dél-afrikai háború költségeihez. Írország egy fillért sem kapott a hadiszükségletekből, míg Németország, Brazília, Észak-Amerika és Ausztria-Magyarország hasznot húztak belőle. A szeszre kivett pótdadó újabb érvágás az ir népen. A hadiadót a gyémántokra kellene kivetni. A tőzsdeügynökök és azok, akik a háborúból hasznot húznak, fizessék meg az árát.

Harcourt gratulál *Hicks-Beach* pénzügyminiszternek egészségeses finansziális elveihez és politikai bátorságához s azt mondja, hogy az ország szívesen fogja meghallgatni, amikor akarja elérni a kormány, hogy Transvaal a háború költségeinek nagy részét fizesse.

John Redmond (ir) több indítványt nyújt be, amelyekben tiltakozik a költségvetés ellen, mert igazságtalan háborúra szánták s még nagyobb igazságtalanságot foglal magában Írország ellen. Azt indítványozza, hogy a tea-vámot szállítsák le két pennyvel. Redmond indítványait 209 szavazattal 60 ellenében elvetik, de a tea-vámra vonatkozót 223 szavazattal 48 ellenében elfogadják.

(Az angol lóvásárlások.)

Zágráb, március 6.

Az *Agraver Tagbiat* jelenti, hogy az angoloknak küldött lovak fuvarlevele, mikor a szállítmány Zágrábon keresztülment, úgy szólt, mintna a lovakat Spanyolországba küldének.

HIREK.

Dadák.

Hankát felhozták Budapestre. Hanka kedves, szelíd jó leány volt. Erős és egészséges. Egy kissé nehéz felfogású, lassan járó eszű fehérnép, aki sehogysem tudott megszokni a helyén. Ha a piacra küldték, a keleti pályaudvar elé ment, ahol szép, szálás tót legények várták a falubeli leányokat. Ott azután elbeszélgetett a Hanka a falubeli eseményekről, a magas hegyekről, a kis alacsony házakról. Egyszóval Hanka jó leány volt, de nem volt jó eseléd. Sehogy sem felelt meg a hivatásának.

A társadalomnak pedig van egy esodálatos nagy átalakító képessége. Mindenkit arra használ fel s arra a foglalkozásra idomít át, amelynek legjobban meg tud felelni. Hankából dajka lett...

Akkor azután egyszerre nélkülözhetetlen, hatalmas potentát lett a Hanka. A nagya nagysága, aki felfogadta, igen sokat beszankodott miatta, mivelhogy minden reggelijét megdöbentően kényelmes lassúsággal fogyasztotta el s nagyon pikánsan fejezte ki elégedetlenségét, ha napjában legalább háromszor nem adtak neki konyakot.

Csodálatosan megromlott! Mintha csak érezte volna, hogy a kis bété nem tud megélni ő nélkül, a tej és élet királynője nélkül s mintha fel tudta volna becsülni a maga kis verébésével, hogy az élet forrásáért okvetlen arannyal kell fizetni a nagyságának, ha azt akarja, hogy bétéből egészséges ifjuur legyen.

A nagyságának a férje ugyan váltig hangoztatta, hogy ez a tót ama bizonyos, akinek ha szállást adnak, kidobja az embert a házból, de az asszonyka, aki szerette bétét, menten közbeszólt s azt mondta:

— Kérlek, hallgass! Azt nem érted! Bétét nem lehet kitenni a veszélynék.

A bété papája közegészségügyi dolgokkal vesződött a minisztériumban s azért általánosságban fejtegetni kezdte, hogy az volna a becsületes és helyes, sőt a legméltóbb, hogy ne mondja: a legfenségesebb hivatása a nagyságának, ha ők maguk...

Mire a nagysága újból közbeszólt!

— Kérlek, halgass! Azt nem érted!...

*

Nem folytatom tovább Hanka uralkodásának történetét. Ugyis csak arról jutott eszembe, hogy Franciaországban, a gyermektelenség hazájában, most arról akarnak törvényt alkotni, hogy a jóviseletű, becsületes és odaadó dadák számára külön ordót alapítsanak. Valami szép selyem brokát szalagból lecsüngő érdemrendet, amelyre megdöbentően nehezen található allegorikus képet fog kivésni valamelyik hozzáértő. A tirannusokat dekorálják, azokat, akik a maguk vétértől vonják el az életet, hogy pénzért és kényelemért áruba bocsássák. Az anyaság allegóriája lesz azon az érdemrenden? Vagy az élet forrása, amely pénzért adja az üdítő italt? Vagy ujjongó kisdede, akik tejet fakasztanak a sziklából?! Kétségbeesítő hazugság lesz az, amit az allegoria fog kifejezni s sehogy sem tudom megérteni, hogy ott, ahol az élet evangéliumát éppen most hirdeti egy istentől való nagy próféta s a Féconditéval nyitja meg az új századot, hogy ott ilyen alattomos hazugsággal akarják megtermekenyíteni a világot. Mennyivel egyszerűbb volna a dekoráló törvény helyett ódat írni az anyatejéről, nemzeti ünnepet rendeztetni annak az asszonynak a tiszteletére, aki mindenben ismeri a kötelességét. Bevésni, közüdtáttá tenni, hogy ez az asszony kötelessége, a becsülete, a szeretete, a szerelme.

G—A.

Budapest, március 6.

— Személyi hír. *Lukács Béla*, a párisi kiállítás magyar kormánybiztosa Párisba utazván, távolléte alatt a kormánybiztosság budapesti irodájának teendőit *Miklós Ödön* kormánybiztos-helyettes vezeti.

— Kinevezés. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Vajkay Károly* vasuti és hajózási főfelügyelőt az állami vasgyárak központi igazgatójává nevezte ki.

— Korányi Frigyes ünneplése. *Korányi Frigyes* ma lelkesen ünnepelték az orvosnövendékek az I. számú helyógyászati klinika egyik anterekében. Az orvosnövendékek nevében *Mihálikovics Elemér* üdvözölte a kiváló s népszerű orvosnővér és meleg szavakban adott kifejezést a szeretett mester iránti ragaszkodásnak s mély hálaájának. A kiváló tudós ezt az alkalmat is arra használta fel, hogy a tudomány kultuszára s a hazaszeretetre buzdítsa az ifjúságot.

— Öt koronások. Egy bécsi lap jelenti, hogy legközelebbi napokban megjelennek a forgalomban az új osztrák ötkoronások. Az új pénznek ugyanaz az ezüsttartalma, mint a forintnak és az alakja nagyon tetszetős. Az egyik oldalán a király arcképe latin körirattal, amely megegyezik a korona köriratával, tehát a király nevét és címét tartalmazza. Az érem szélén a király jelmondata. A túlsó oldalon a császári sas ezzel a felirattal: *Quinque Coronae* és egy kis pajzsban az évszám. Ettől balra az 5-ös szám, jobbra rövidítve *Cor.* Még babérfüzér övezi körül mindezt, s ezen a füzéren szimmetrikusan elhelyezve öt kerek pajzsocska. Az új pénz nagyságára nézve körülbelül a tallér nagyságának felel meg. Az öt koronás átmérője harminchat milliméter, tehát hat milliméterrel több, mint a forinté, tehát dacára annak, hogy harmadfélser nagyobb az ezüsttartalma, azért alig kényelmetlenebb a forintnál. Az öt koronások kibocsátásával egyidejűleg történik az öt forintosok bevonása is.

— A német nyelv az elemi iskolákban.

A főváros elemi iskoláiban még mindig kötelező tanulni való a német nyelv. Maga a tanítótestület kérte az erre illetékes hatóságokat arra, hogy vegyék le a gyermekek amugy is gyöngye vállairól ezt a haszontalan terhet, de hiába. Csökönnyösen ragaszkodnak ehhez a fölösleges tárgyhoz, ami pedig csak egy csomó elparazolt iskolaórát jelent. Elparazolt, mert nemétül ugyan meg nem tanul az a gyerek, akinek még elég gondja, baja van az édes anyanyelvvel. Most újra lesz alkalmunk ezzel a régi panaszsal foglalkozni a hetedik kerületi iskolaszékeknek. Az iskolaszékek egy erre mindenképpen hivatott tagja, *Györfly János* tanügyi író hosszu indoklással indítványt adott be, amiben elmondja, hogy tisztára ellopják sokkal okosabb tanulóvalóktól azokat az órákat, amelyeken a német nyelvvél gyötrik a gyermekeket. A törvény által megszabott tanterv se ismeri el a népiszkolák anyagául a német nyelvtant. A pályázatokban, amit a főváros tanítói állásokra kiír, szó sincs a német nyelvről. Tehát olyan tanítókkal taníttatnak németül, akik maguk se járatosak ebben a nyelvben. És még sok egyéb okkal is bizonyítja a német nyelv tanításának lehetetlenségét. Ezek között nem utolsó az se, hogy Budapest az ország szíve s nem illik, hogy németeb legyen, mint körös-körül a magyar test. Ennek az indítványnak talán lesz valami haszna.

— A pozsonyi alagut. Értesülésünk szerint a pozsonyi alagut beomlott részét pótló faivek felállítását március 2-án befejezték. A boltozatokat most földdel borítják be és most készítik a vízmentesítésre szolgáló aknát, tárnát és a szivárgókat. A felöltést kedvező időjárás mellett pár nap alatt befejezhetik és ez alatt az idő alatt a vagányfeketés is elkészül, úgy hogy a rendes vonatkezelés pár nap alatt előreláthatólag megindítható lesz.

— Postamesterek Hegedűs miniszternél. A magyar-horvát és szlavonországi postamesterek és postai kiadók egyesületének küldöttsége ma délelőtti tiszteletgel *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszternél a képviselőház miniszteri szobájában. A küldöttséget *Pulszky Agost* országgyűlési képviselő vezette. Az egyesületnek az a kérelme, hogy a postamesterek anyagi helyzetén minél előbb segítsenek és pedig, ha lehetséges, állami kinevezés útján. A miniszter szívesen fogadta a deputációt, megígérte a kérelem tanulmányozását s biztosította a küldöttséget, hogy amennyiben módjában lesz, a kérelmet teljesíteni is fogja.

— Az állatok védelme. Az *Állatvédő Egyesület* akciót indított meg abból a célból, hogy a kihágásokról szóló büntető törvénykönyvnek az állatkínzás megtartásáról szóló rendelkezései szigorubbá téssezenek. Az egyesületnek küldöttsége, amelyben *Bauer Antal* és *Schmidt Károly* országgyűlési képviselők, *Máday Izidor* miniszteri tanácsos, *K. Nagy Sándor* törvényszéki bíró, *Papp József* ügyvéd és *Monostori Károly* tanár vetek részt, ma tiszteletgel a mondott célból a földmívelésügyi miniszternél, aki behatóan tudakozódott az egyesület viszonyai iránt s megígérte támogatását.

— **A magyar ferencrendiek föllesztátása.** A ferencrendiek új fegyelmi szabályzataival együtt messze kiható változás fog beállani a magyarországi rend szervezetében is. Hosszu tanácskozás után egy határozat Rómában, hogy a Magyarországon működő négy tartomány közül a szalvatoriánusokat és a ladislaitákat végképp eltörlik és zárdáikat a marianusokhoz csatolják. A tervezet szerint a marianusok megtartják eddigi klastromaikat, kivéve a simontornyait, amely a kapisztránus barátoknak jut, de megkapják e helyett a Szent Lászlórol elnevezett provinciától a nagytádfi, nagykanizsai és segődi zárdákat, és a szalvatoriánusoktól a váci, a szakolcai, trszteni, okolicsányi és zsolnai klastromokat. A kapisztránusok megtartják a budai, bajai, radnai és a dunaföldvári rendházat és megkapják a két felosztalt provinciának mindama zárdáit, amelyek nem a marianusokhoz csatoltatnak, de elvesztik a vidéki klastromukat, mert ez a Szent Istvánról nevezett erdélyi provinciába kebelezetik be. A horvát-szlavonországi rendházakat, amelyekben eddig nagyrészt a Szent László királyról nevezett barátok laktak, megszüntetik és Szent Cyrill és Method cimen alapítandó új horvát tartományra egyesítik és ezzel nyoma vész e provincia elnevezésében is a horvát zárdák magyar eredetének. Jól értesült körökben azt hiszik, hogy az új szervezet még a nyáron életbe lép s augusztus vége felé az új lakókkal új szellem vonul be a budapesti ferenciek zárdájába is. A mostani népszerű barátok máshová helyeztetnek át és utódiak a fapapuscsal, a nagy csuklyával új szokásokat visznek be a klastromba, amely híres volt vendégszeretetről és országszerete tisztelt hazafias szelleméről.

— **Schwartzkoppen — tábornok Berlinből** jelentik, hogy Vilmos császár Schwartzkoppen ezredet, a Dreyfus-pörböl ismert volt párisi német katonai atását előléptette. Schwartzkoppen tábornok lett és a harmadik gyalogdandár parancsnoka.

— **Erzsébet királyné szobra.** A földmívelésügyi minisztérium és a hatósága alá tartozó hivatalok tisztikara Erzsébet királyné szobrára gyűjtést rendezett, melynek eredményeként befolyt 18.000 koronát beküldték a szoboralapnak.

— **Nem az éhség, hanem a pálinka ölte meg.** Az a vidéki tudósító, aki elsőnek adott hírt Gröber János közös hadseregbeli százados haláláról, jónak látta azt, hogy szenzációt csináljon az esetből. Azt írta, hogy a nyugalmazott százados, aki Temesváron élt, éhen pusztult el, mert a harminchárom forint penziója nem volt elég neki kenyérre se. A valóságban azonban úgy áll a dolog, hogy pálinkára nem volt elég a kapitány pénze. Előbb Versecen lakott s ott ment nyugalomba, aránylag fiatalon. Ott kellett hagynia a katonaságot, mert iszákos volt s azonkívül tehetségeket se olyan gazdag, hogy elnézték volna neki a szenvedélyes pálinkázást. Azonkívül durva, indulatos ember is volt, szóval: mennie kellett. Aztán Temesvárra költözött, s nem is lassan-lassan, hanem hirtelen elzüllött. A pálinkás putikokat járta egész nap, de különösen a hónap első felében, amikor még telt a harminchárom forintból. S végül megölte a pálinka. Különbben roppant jó familiából való volt szegény. Öccse volt annak a Gröber nevezetű lovagias őrnagynak, aki a szabadságharc idején egy délvidéki városban, egy magyar érzelmű előkelő uri asszonyt a piacon vesszőztetett meg a katonáival. A jeles család ime egyvel megint megfogyatkozott. Isten nyugosztalja őket.

— **A hős hazája.** Valamikor régen éit Orléans környékén egy Crosnier-család. A nagy vallási harcok idejében azonban annyi szerencsétlenség érte ezt a familiát, hogy megmaradt tagjai kivándoroltak. A család fejét, Michel Crosniet megölték, s egy Crosnier-lányt pedig mekínöztek és az utra dobták ki. A kivándoroltak Hollandiába mentek, s nevüket azontul hollandus módra Cronjenak írták. Es ebből a családból származik — állítolag — a hős boer tábornok, akinek nevét a minap világszerete emlegették.

— **Házasság.** Dr. Szántó József szegedi orvos eljegyezte Vig Alice kisasszonyt, Lusztig Adolf magázó leányát Budapesten.

Tausz Rezső e hó 11-én délelőtt esküszik örök hűséget a versei izraelita templomban Frankl Aranka kisasszonynak.

Faragó József festőművész, a kitünő karrikatúra rajzoló ma vezette oltárhoz Hirschler Viola kisasszonyt az erzsébetvárosi plébánia-templomban. Az esketést Tóthfalussy Béla erzsébetvárosi plébános végezte. Tanu volt a végleges részéről Csók István festőművész, a menyasszony részéről alsó-domborui Zalán Lipót János. Az ifjú pár Olaszországba utazott.

Luzsénszky-Balla szatmári földbírtokos eljegyezte Kairóban Said Tusimo hercegnőt, aki közeli rokonságban van a keddivel. A menyegző Bécsben vagy Londonban lesz.

— **A kivándorlás és a belügyminisztérium.** Pár nappal ezelőtt egy meghibbant lelkiismeretű felvidéki tanítóról írtunk, aki arra akarta csábítani a kollégáit, — persze eredmény nélkül — hogy álljanak a kivándorlás ügyének szolgálatába. Ugyanakkor arról is szó volt, hogy némely felsővidéki ügyvéd olyanformán szolgálja a kivándorlás áldatlan ügyét, hogy a megyei hatóság megkeresésével, direkt a belügyminisztériumban szerez azoknak a kivándorlóknak utlevelet, akik megfizetik a fáradságát. Ilyenformán tehát maga a belügyminisztérium volna az, amely megkönnyíti a kivándorlást. A kormány felhatalosa ma megcáfolja ezt a hírt s a többek közt ezeket írja:

Éppen a napokban történt, hogy a belügyminisztérium a kivándorlás korlátozása tekintetében igen erőlyes leiratot intézett a vármegyékhez. Erre nézve illetékes forrásból a következőket írhatjuk. A belügyminiszter felhívta az egyes megyéket, hol a kivándorlás nagyobb mérvet öltött, hogy utasítsák alantas hatóságait az irányban, miszerint a kivándorolni szándékozókkal lehetőleg személyesen is érintkezésbe lépve, ezen kivándorlás okait nyomozzák ki. A kivándorlók előtt ezen vállalkozásaik veszélyét föltárva, szándékukról lebeszélni igyekezzenek. Az esetleg kinyomozandó kivándorlási ügynökök ellen pedig erőlyesen járjanak el. A belügyminiszter felhívta továbbá a hatóságokat, hogy amennyiben ezen mozzalom valamely helyi, társadalmi vagy gazdasági viszonyokra vezethető vissza, azok javítása iránt saját hatáskörében is intézkedjék, illetve a szükségesnek mutatkozó intézkedések iránt az illetékes felsőbb hatósághoz tegyen indokolt előterjesztést. Felhívta végül a belügyminiszter a hatóságokat, hogy eljárásuk eredményéről a belügyminiszterhez mielőbb jelentést tegyenek, illetve azon egyének utlevél-ajánlati táblázatát, kik Amerikába utazási szándékuk mellett megmaradnak, ha az ellen egyéb törvényes akadály fenn nem forog, a belügyminiszterhez sürgősen ismét terjeszszék fel. Ugyanis megtörtént, hogy egyes szegény emberek, miután otthon már mindenüket eladták és Amerikába készülnek, hogy utleveleiket mielőbb megkaphassák, feljönnek Budapestre és itt várakoznak utleveleikre többször 2—3 hétig várva, míg az alispán felterjesztése megérkezik. Ez alatt persze elkölik utiköltésük és legtöbb utlevél nélkül megy világgá. Ha törvényes ok fenn nem forog, a hatóságok nem akadályozhatják meg a kivándorlást. Ez utóbbi esetben tehát a felek érdeke követeli, hogy mielőbb megkaphassák utleveleiket és a hatósági huzavona kerültsék. A belügyminisztérium azonban minden eszközzel, mely rendelkezésére áll, rajta van, hogy a kivándorlást korlátozza, annak okait lehetőleg megszüntesse. Ezt célozza a kivándorlókkal való személyes érintkezés. De az már a közszabadság elveivel is ellenkezők, ha a törvény ellenére erőszakkal gátolná meg azok elutazását, akiknek ehhez joguk van.

Annak a felső vidékről érkezett hírnek a valóságában magunk se igen hitünk, ez a hivatalos helyről érkezett cáfolat azonban teljesen megnyugtathat bárkit. A belügyminisztérium itthon akarja tartani az embereket, nem pedig kiküldeni a hazából.

— **Téli.** A téli, hideg idő változatlanul tart. Az éjjel nyugat felé enyhült ugyan egy kissé a hőmérséklet, azonban még mindig a fagypont alatt maradt. Budapesten a hőmérő ma reggel — 2° C-t mutatott, délfél körülbelül egy fokkal emelkedett a hőmérséklet. Nehéz hófelhők borították az eget és délelőtt ismételen szállingózott a hó, de csak ritkán, apró pihékben. Az országban különben ma seholsem havazik. Derült az égboltozat, az időjárás azonban annál hidegebb. Az országban átlagosan — 8° és — 5° C. között váltakozott a hőmérséklet. Az éjjel Erdélyben volt a leghidegebb. Kolozsvári — 13° C-t, Boffalun — 12° C-t, Marosvásárhelyt — 11° C-t mutatott a hőmérő. A tengerparton, Fiumában kissé a fagypont fölé emelkedett a hőmérséklet.

— **Halalozás.** Viszocsányi Lithvay Mátás kir. ítélőtáblai bíró az I—III. ker. járásbírószag vezetője, pilis-szántói földbírtokos tegnap este meghalt. Holttestét esütőútrónkőn delután 3 óraker szentelik be a pilis-szántói kegyuri templomban és helyezik el a családi sírba.

— **Elgázolta a vicinális.** Szántó Pál kereskedelmi alkalmazotta ma este fél nyolc óraker a honvédtuszar kaszárnya előtt fel akart ugrani a szent-lórinói helyi érdekű vicinális vasut egyik vonatjára. Ugrás közben azonban megcsuszott s a kerekek alá került, amelyek a szó szoros értelmében összemorzosták. Holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézet halottasházába.

— **Mérleghamisító főkönyvelő.** Egerből táviratozza tudósítónk: Most derült ki, hogy mi kergette a halálba Éliássy Ferencet, az Egri kereskedelmi és ipar-hitelintézet főkönyvelőjét, aki a napokban agyonlőtte magát. Az életut főkönyvelő huszonöt éve volt már a banknál és mint a vizsgálat kiderítette, hosszabb idő óta hamis mérlegekkel manipulált. Öngyilkossága nagy szenzációt keltett, mert vagyon embernek ismerték; rövid idő alatt már másodszer jutott nagyobb örökséghez és Egerben háza és szőlője volt. Hogy mennyivel károsította meg az intézetet, azt még nem tudják, de nagy összegről beszélnek. Az egri pénzintézetek tegnap gyűlést tartottak, amelyen azt tárgyalták, hogy a kereskedelmi és iparbank megkárosodását hogyan lehetne a helyi pénzpiac válása nélkül csökkenti. Egyébként az egri kereskedelmi és iparbankot már harmadszor érte nagyobb csapás, Grünbaum József, Schwarz Szilárd és Weiss Izák 60—70 ezer forinttal károsították meg az intézetet és aztán Amerikába vitorláztak.

— **A kis szabadsághősök.** A grenoblei liceum három növendéke, csupa tizenkét éves apró gyerek a napokban megszökött az iskolából. Szülőik tüvé tették értük az egész vidéket, de nem bírtak nyomukra akadni. Végre tegnap a rendőrség találta meg őket Marseilleban, ahol folyton a kikötőben ügylegtek s mindenkitől megkérdezték:

— Kérem bácsi mikor megy az első hajó Transvaalba?

Az egyik bácsi, végre figyelmeztette a közelben álló rendőrt, aki csakhamar megtudta tőlük, hogy ők a boerok segítségére mennek. Van száz frankjuk, négy revolverjük, egy skatulya töltényük és azonfelül még Afrika térképét is magukkal hozták. Az iskolai térképet, a nagyt, amely ott függött az ablak mellett a főfalon...

A rendőrt ezek után átvette a municiót is, a gyerekeket is, Afrika nagy és szines térképét is s a kis szabadsághősöket visszaexpediálta szüleikhez.

— **Ártatlanul.** Nagykanizsán három és félévi börtönrre ítélték egy tisztit szolgát, mert abba a gynuba keveredett, hogy egy nagykanizsai kereskedőnek, Dobrin Rezsőnek 1000 forintját, melyet elveszett, megtalálta és magának megtartotta. A katona hiába erősítgette, hogy ártatlan, nem hitték el neki, és bírái elítélték, sőt már büntetéséből le is ült egy évet. Történt pedig e napokban, hogy egy kollátszegi parasztagasszony, aki a halálán volt, egyházpásztorának, Péter murakereszturi apátplébánosnak meggyónt, átadta neki azt az 1000 frot, melyet ő tavaly megtalált. Ezután bünei alól föloldozva, megkönnyebbülve halt meg. Az apátplébános bevitte a pénzt tulajdonosának, Dobrin Rezsőnek, aki valami fondorkodásra gondolt és az elveszettnek hitt pénzről ugyan még sokszor álmodott, de számot rá nem tartott. Alig akart hinni a jó hírnek. A tulajdonos megkapta pénztét és adott róla hiteles elismerényt is, a murakereszturi egyháznak pedig hálából 50 forintot adományozott. A szegény katonának pedig most már el kell hinni, hogy ártatlan.

— **Lefényképezett hadititok.** Három fénykép nemzeti zenebonát keltett Párisban. A francia hadügyminisztérium löt-fut s haját tépi, a rendőrség pedig kétségbeesetten keres egy eddig ismeretlen fotografust. A riadalom oka három fénykép, amely a cherbourgi arzenálisban heverő Narval nevű új tenger alatt járó hajót mutatja be nagyon indiskrét módon. A hajó merőn új szerkezetű s a francia haditengerészet nagyon bizakodik eredményeiben. Orizték is az új hajót veszedelmes módon: az építéskor a legkísérletibb hajómunkásokat válogatták össze s azokat is megeskették, hogy semmit sem fecsegnek ki a hajó titkaiból. Az arzenális tisztjeinek pedig megtiltották, hogy az új hajót akár csak messziről is megnézzék. S most ime váratlanul három pontos fénykép jelent meg a hajóról. Ki fotografálta? Nem tudják. Ellenben megindították a vizsgálatot. A világ pedig hinni kezdi, hogy a francia hadititok nagyon olcsón megszerezhető egy portéka.

— **Szerelmi dráma.** Bécsből táviratozzák: Eberl Ferenc városi tüzoltó ma egy fogadóban agyonlőtte a kedvesét, Weiss Annát, aztán maga ellen fordította a fegyvert. Eberl egy kórházban haldozik.

— **Pulszky Károly életbiztosítása.** Pulszky Károly egy képviselőtárs biztására még 1894-ben biztosította életét a New Yorknál 30.000 korona erejéig, de a változott viszonyok folytán 1897-ben kénytelen volt a további díjlesztést megszüntetni. A New York kötvénye azonban a benne foglalt meghosszabbítási záradék alapján, a díjlesztés megszűnése dacára érvényben maradt a teljes biztosítási, összeg erejéig. S habár időközben Pulszky Károly Ausztráliában, Brisbaneban öngyilkossá lett, a New York a kötvényliberals feltételeinek értelmében Budapest székes főváros központi pénztáránál mint gyampénztárnál lefizette a biztosítót 30.000 koronát Pulszky Károly kiskoru gyermekei javára.

— 267 százalék. Nagy százalék s még nagyobb válik, ha megmondjuk, hogy a főváros élelmiszervizsgáló intézete az élelmi szereknek ezt a százalékát találta rossznak a múlt esztendőben. Olyanforma arány ez, mintha azt mondanák, hogy minden negyedik liter tej rossz, minden negyedik alma rothadt s minden negyedik kenyér sületlen. Aki a hármat vásárolja meg, az egészséges marad, akinek a negyedik jut, beteg lesz a tápláléknak, különösen ha a gyomra se valami tulságosan erős. A tejben különben javult a helyzet. Ma már nem merik olyan szemérmelennül hamisítani, mint annak idején a milli-milli-márk, vagy a mikor azok letűntek a piacról, még a nagy tejkereskedők is. Az intézet igazgatójának különben az az intenciója, hogy a munkájának inkább gyakorlati értéke legyen, mint teoretikus. A gyakorlati eredmény pedig az, hogy ez a nagy város meg legyen mentve az olyan romlott árutól, a minék az ártalmasságát a vevő nem képes megállapítani. Az intézet különben majdnem hétezer vizsgálatot tartott a múlt évben s a munkája fejében elég tekintélyes összeget, majdnem hatvan ezer koronát szedett be.

— **Telekönyvi tisztviselők panasza.** A teleknyvi tisztviselők országos egyesülete körlevelet küldött szét az országgyűlési képviselőkhez, amelyben panaszkodik, hogy a teleknyvvizsgálók nem az 1893: évi IV. törvények intenciója szerint vannak az egyes fizetési fokozatokba sorozva s ez által súlyos sérelem esik rajtuk. Kérik tehát a képviselőket, hogy a Házban tegyék szót, hogy az 1893. évi IV. törvények 3. §-a értelmében a teleknyvvizsgálók éppen úgy, mint az irodai igazgatók a IX. és X. fizetési osztályba egyenlő számmal soroztassanak úgy, hogy a IX. fizetési osztály I. fizetési fokozatába 62., a II. fizetési fokozatába 62. és a III. fizetési fokozatába 61 teleknyvvizsgáló jusson. Míután továbbá az 1893: évi IV. törvényeknek tárgyalása alkalmával az igazságügyi kormány kılátásba helyezte, hogy a segédteleknyvvizsgálókat successive teleknyvvizsgálókká fogja hivatalból előléptetni s így a segédteleknyvvizsgálói állást végleg meg fogja szüntetni, mely ígéret beváltásánál 50 segédteleknyvvizsgáló hivatalból teleknyvvizsgálóvé tényleg elő is léptetett, tekintve annak méltányos voltát, hogy a segédteleknyvvizsgáló magasabb minősítésénél és felelősségteljesebb működésénél fogva az irnok főlé s legalább a szintén a X. fizetési osztályba sorozott irodatisztviselők egy fizetési osztályba helyeztessék, kéri, hogy jogos kívánságuknak, melylyel az igazságügyi kormány már is számolt, szintén kifejezést adjanak.

— **A szíami király udvari szállítója.** A főváros közönségének élénk emlékezetében van még *Chualonghorn* szíami király, aki két év előtt több napot töltött Budapesten és meglek rokonszenven tanusított Magyarországot iránt. Akkoriban annyira megtetszett a királynak a magyar nemzeti viselet, hogy a saját, valamint fia, a szíami hercegek számára díszmagyar ruhákat csináltatott. Sőt azóta Budapestről szállítja udvara számára az egyenruhákat is. Most pedig Bangkokból a király magántitkára: *Natana Kosa* királyi pecsétes levelet küldött *Tiller Samu* san-marínói főkonulnak, a budapesti *Tiller Mór* és társa cég tulajdonosának, amelyben tudata vele, hogy a szíami király kinevezte udvari szállítójának.

— **Linder György nyilatkozata.** Felkérték bennünket a következő sorok közlésére:

Nyilatkozat. Némely lap téves információk alapján kommentárba legutóbb lefolyt lovagias ügyemet s hozzá olytán színezéssel, amely a valóságnak nem felel meg. E téves híreszteléssel szemben kijelentem, hogy országgyűlési képviselői állásomról semmiféle offer miatt nem mondtam le. A legutolsó országos képviselőválasztások óta is megmaradtam állandó budapesti lakosnak mint magánzó. Teljesen függetlenül élek családommal, én nem szenzaloskodom, pénz színek nem szeretem, sem nem közevittem. Az a hír tehát, mintha én ügyökösököném, teljesen létezőt kapott, valamint az az állítás is, hogy lovagias afférem egy tüzérvízkapitányval ilyenmő kölcsönök közvetítéséből eredt volna.

A valódi tényállás az, hogy egy tüzérvízkapitány egy nyilatkozatát magára nézve sértőnek találta, a miért elégtételt kért. Ezen alkalomból a két fél segédei becsületbírósgában alapodtak meg, mely a Petróvics Geraszim ur és köztém lefolyt ügyet és Bartha Miklós urnak a *Magyarország* 1896. január 25-ki számában engemet érintő cikket vette tárgyalás alá.

A becsületbírósg báró Máriássy János nyugalmazott altábornagy, főrendiházi tag elnöklete alatt: Magyar Gyula császári és királyi tüzér-vezéres, Pascu Sándor nyugalmazott magyar királyi honvéd-vezéres, Schramek Antal császári és királyi őrnagy és báró Kaas Ivor felkért b rákból megalakulván, az évi február 26-én egyhangulag elismerte szíazielőke állás-képességemet. A tüzérvízkapitány ural való ügyem pedig lovagias uton elintéztetett. Ez a valóság, minden egyéb kóhalmány. Budapest, 1900. március 6. *Linder György* s. k.

— **Öngyilkos toronyőr.** A mainzi toronyőr ma reggel leugrott a nyolcemeletes torony tetejéről és szörnyet halt. A boldogtalan influenzában lázt kapott és öntudatlan állapotban követte el végzetes tetteit. Az öngyilkos toronyőrnek a fia tavaly leest a toronyból s meghalt.

— **Koronagyár Ujpesten.** Ujpest régebben a hatosáiról volt híres, mostanában már nagyobbra tör: koronákat és ezüstforintokat gyártanak az újpesti pénzhamisítók. A fővárosban kerültek forgalomba ezek a hamis pénzek. A hamisítványok kitűnő, osekly ezüsttel vegyített öntvények, amelyeknek hamisított voltát csak gyakorlott szem volt képes felfedezni. A rendőrség tegnap hosszas nyomozás után letartóztatta a tetteseket, akik a következők: *Miklóssy Gyula* budakeszi születésű 20 éves kereskedőségű, *Nemes Miklós* riglóváci születésű 21 éves kereskedőségű, *Kohn Samu* júrcái születésű 32 éves pénzkaméró és *Flojer Mihály*né, született *Mardózi-Virág* Anna 47 éves mosónő. A pénzhamisító szövetkezet külön műhelyt tartott, melyet az újpesti Árpádu-utca 57. szám alatt levő házban rendeztek be. A rendőrség itt préseket, gipszanyagokat, öntvényeket s egy egész sereg hamisított pénzt talált. Hogy mily szakavatottsággal s gyakorlati aldozattal, bizonyítja a körmőzbányai pénzverőhivatal nyilatkozata, hogy a hamisítványok kitűnő utánzatok s gyakorlott kezekre vallanak. A rendőrség a banda tagjait pénzhamisítás, illetőleg annak forgalombahozatala címén adta át a vizsgálóbíróknak. Az ügyben *Bércei kapitány* járt el s az ővé az érdem, hogy a hamisítókát ártalmatlanokká tette.

— **Öngyilkosjelöltek.** *Baumgarten* Ferenc 28 éves napszámosnak a zsebéből valaki kilopta az erszényét. A szegény ember ezt annyira szívére vette, hogy a Lánchídrol a Dunába ugrott. Még idejekorán kimentették s a Rókusba vitték. — *Korádi Mária* 28 éves rendőri felügyelet alatt álló leány ma délután a Liliom-utca 13. szám alatt levő lakásán megmérgezte magát. A szerencsétlen teremtés reménytelenül szeretett és ez annyira elkészerítette, hogy a mérgepo-hárhoz nyult. Karbolsavat öntött palinkába és a kutyvalékot megitta. A veszedelmes mérég annyira összeégette belső részét, hogy a segítségül hívott mentők súlyos belső sérülésekkel vitték a Rókus kórházba.

— **Meggyilkolt tanítónő.** *Zvetleib* táviratozók: *Straus* Fanni, ipariszkolai tanítónő halva talált az országúton. A szerencsétlen leánynak átmetsztették a nyakát. Két suhancot gyanusítanak a gyilkossággal, egyiket már le is tartóztatták.

— **Bosnyák barátság.** Két rendőr az éjjel a Fazekas-utcában segélykáltásokat hallott. Arrafelé tartva az látták, hogy két bosnyák katonai oldalfegyverével alaposan szurkálja egymást. Szept akarták őket választani, de a bosnyákok erre a rendőröknek estek, akik természetesen szintén kardot rántottak. Ugy a rendőrök, mint a bosnyákok megsebesültek, míg végre a hadiak megadták magukat. Az előhívott őrszárat kísérte őket a katonai hatóság elé.

„Ahol a máglya égett.”

— A *Budapesti Napló* levelezőjétől. —

Róma, február 28.

„Ahol a máglya égett”. Ez a fórlírás áll Giordano Brunónak a római Campo de' Fiorin emlékdő szobrán.

Most éppen háromszáz esztendeje, hogy VIII. Kelemen pápa elrendelte a szent évet, a béke és a bűnbocsánat évét, és Róma, melynek ekkor alig volt százezer lakosa, csak ugy hemzsegett az Európa minden részéből összesereglett zarándoktól. Akkor a világ még nagyon törődött a lelkiüdvével. Égő gyertyákkal, lobogó zászlókkal, feszületekkel, mezit-láb, ciliciummal övezve, néhányan törviskoronával a fejükön s rengeteg fakereszttel a vállukon zarándok-lélek bazilikától bazilikához, vagy megálltak egy-egy téren, hol fanatikus papok prédikáltak, s magukat véresre korbácsolták. Mert Róma akkoriban még nagyon szent város volt, a miszticizmus benne volt a népben és az előkelőkben, papokban és katonákban, egyszerű szerzetesekben és büszke prelátusokban egyaránt.

Egy széles uton azonban a misztikus kép hirtelen megváltozik. A zarándokok éneke félbeszakad, a nép félénken simul a falakhoz, hogy helyet adjon egy szomorú, nagyon szomorú menetnek. Az „Archiconfraternità della Misericordia” (most is létezik ez a testület) közeleg zsolnárokat zengedezve, egy ropant nagy fekete zászlót lengetve. Azután pápai katonák és papok következnek, akik egy kistermetű emberkét fognak közre. Homloka magas, arca halvány, tekintete merész. Giordano Bruno ez, a nolai barát, akit az egyház máglyára ítélte azért a rettenetes bűnéért, hogy szabadon mert gondolkodni.

A borzalmas menet a Campo de Fioria ért, hol most a római ghetto népe a zsbvárosokat szokta tartani. A zarándokok szent rémülettel s lelki megelégedéssel várják a történendőket. A tér közepén hatalmas farakás van, s ebből embervastagságu gerenda mered az égnek. A papok szorosán közrefogják a nolai bölcsöt, még egyszer a lekére akarnak beszélni, de ő büszkén megmarad gonosz állhatatoságában. Erre a hóhér beküti a száját

a halálra ítéltek, leveszi csuklójáról a láncokat, odakötözi a szálfához, s üszköt vet a farakásba. A máglya föllobban, sóvár tüznyelvek nyaldossák Bruno testét. Még egyszer fölnyújtják hozzá a feszületet, de a nolai bölcs elfordítja az arcát.

A közönség végignézi a test égését, a tűz lassanként fölemesztí Brunót, az égő hus nehéz illattal tölti be a levegőt, s a zarándokok némán, megdöbbenve elszélednek. A tér fölött pedig apró hamufelhők uszálnak, földi maradványai annak, aki az életben Giordano Bruno volt.

Ez volt a negyvenedik kivégzés a szent év intézményének behozatala óta, mert hogy minden jubileumi esztendődt méltóan meg kellett ünnepegni. A szelid Bellarmin, kit ez az ítélet nagyon kielégített, örmében Te Deumot énekelt. A béke és szeretet istenek e napon is megadták a maga adóját, földi helytartója pedig nyugodtan hajtotta le aznap a fejét gyóntatójának, a tudós Baroniának keblére.

Az egyház szemében a nolai bölcs nagyon megérdemelte ezt a rettenő halált, mert nem állott városról-városra járn, s mindenütt azt prédikálni, hogy meg kell szüntetni mindenféle vallást, mivel-hogy a vallások „háborgatják az emberi békét és a századok nyugalmát, kioltják az értelem fényét, és az erkölcsökre sem hasznosak.” Megérdemelte a máglyát, mert panteista volt és materialista. Azt merete hirdetni, hogy „az idő mindent elvesz és mindent megad; hogy az isten mindenütt van és nincs sehol; hogy a végtelenség az isten; hogy nincs halál sem az emberre, sem semmiféle élő lényre nézve; hogy lényegileg semmisen fogyhat el.” De voltak egyéb bűnei is. Üdvözölni merete Kopernikust, a thorni csillagászt, ki „megtalálta a módját annak, hogy mint hatolhatunk föl az egekbe, mint dönthetjük le a szférák fantasztikus falait, s mint szabadíthatjuk ki az értelmet azon békák közül, melyeket a filozófia talált föl.” Giordano Bruno proklamálta először a megszállhatatlan világok elméletét, melyről ugy beszél, mint tudományosan bizonyos dolgokról. Sőt tovább ment még Keplernél is, azt állítván, hogy a végtelen sok csillagrendszerek voltaképpen egyetlen rendszert képeznek, mint ahogy a végtelen világok lakói egyetlen intellektuális univerzumot alkotnak.

Brunóban megvolt a meggyőződés ereje s ez tette őt képessé arra, hogy szinte egymaga küzdjön valamennyi ellen. Bejárta Felső-Olaszországot, Toulouse-t, Páris-t, Genét, Londont, Prágát, Marburgot, Wittemberget, mindenütt csodálatos tevékenységet fejtve ki. Disputált nyilvánosan és magánkörben, a Sorbonneban és Oxfordban, III. Henrik és Erzsébet előtt. A hallgatóság csodálkozva csüngött ajkain, mint valamikor Abelardén. Hihetetlenül merész és új eszméket terjesztett, ő hangoztatta legelőször a filozófiai szabadság elvét. A gyűlölség, a veszelty, mely őt lépten-nyomon környezte, nem csüggesztette el, sőt annál nagyobb bátorságot és elszántságot öntött belé, mert érezte, hogy fenséges nagy dolgokra van hivatva. Mintha valami isteni megnyilatkozás azt sugta volna neki, hogy az ő szavai örök kovászul fognak szolgálni az értelem szabadságának s példája viáglító fákilyként fog lobogni még a késő századokban is.

Giordano Bruno oly rendkívül nagy szellem volt, aminőt az emberiség történelme csak nagy ritkán mutathat föl. Megtehetné volna azt, mit mestera Kopernikus, mit barátja Kepler, mit csodálója Galilei, hogy t. i. mellőzhette volna a teológiai veszeltyeket s a nélkül működhetett volna közre a régi koroktól épület ledöntésén, hogy magát a vallási túrel-melenségnek tegye ki s hogy életével adozzék meggyőződésének. Nem tette. Egész élete folyása olyan volt, mint egy antik dráma. Azt hitte, hogy a „gyözelmes bestiat” leküzdí szellemének isteni hatalmával, meggyőződésének makacságával. Kopernikus meg akarta menteni. A pápának ajánlott munkájában azt írta, hogy semmi vallási akadály sincs azt hinni, miszerint az isten új irányt és pályát szabott a dolgoknak és az égi testeknek s hogy a föld mozdulatlan volt — a bibliai korszakban.

Giordani Bruno nyolc évi fogsága alatt, mikor szertelen erkölcsi és anyagi kínzásokat kellett kiállania, szilárdan megmaradt meggyőződése mellett s végül a rettenetes halálítélet fololvasása után büszkén veti oda bírának, hogy: „Jobban féltek ti kimondani az ítéletet, mint én meghallgatni.” Az egyház Bruno pörében először proklamálta az új eretnecséget, először bélyegezte meg Kopernikus elméletét, fölforgatónak és károsnak a keresztény civilizációra. Persze, persze. Mert hova lett volna a teológiai geocentrizmus elve, ha elfogadták volna, hogy a föld nem egyéb mint a nagy mindenségbe dobott alig észlelhető pörzem? S így a Giordano Bruno ellen indított pör voltaképpen a tudomány ellen indított pör volt, csakhogy persze azt akkoriban egészen másként

fogták föl. Szentségtörésnek, hallatlan bünténynek bélyegezték Kopernikus és Galilei működését, akik nem átalították azt vallani, hogy nem a tudomány kutatásainak kell alkalmazkodniok a szent könyvekhez, hanem megfordítva.

Az egyház, megégetvén Brunót, azt hitték, hogy megégette az ideát is s nem értette meg, hogy a vallásnak presztízse egyesegyedül a hiten nyugszik, már pedig a hit épp úgy szabad, mint a gondolat. Az ember azért hisz, mert meg van győződve, és nem azért, mert kénytelen vele, s a meggyőződés és a gondolat szabadsága épp oly szent jog, mint a beszédé, a járásé, az életé. Az egyház nem értette meg, s máglyát emelt a gondolkozók ellen, interdiktummal sújtotta a városokat, kiközösítette az államokat s végre

Végre belefáradt, mert hiszen csak nem közsíthette volna ki az egész emberiséget.

Az egyház hadjárata a nolai bölös ellen oly vehemens volt, mint egy filózof ellen sem. Az egyház erkölostelen életének nyilvánította Brunót, mert ledobta a szerzetesi csuhát s úgy élt, mint egy szabad ember. De erkölostelnek nyilvánította mindezekföltre azért, mert husz éves korában sikamlós vigjátékot írt. Csak hogy persze ebben a vigjátékban az akkori Róma raffinált romlottsága s azok a ptkán jelenetek voltak ostorozva, melyek mindennaposok voltak a prelátusok, monsignorék, bibornokok palotáiban, sőt még a pápa udvarában is.

A hatalmas idő azonban igazságot szolgáltat mindenkinek. Igazságot szolgáltatott Giordano Brunonak is, kinek alakja a századokkal együtt nő, kinek szellemét mindjobban megérti a világ, kinek emlékezete világító fátyla és élete rágyogó példa.

Yartin József.

Háborus rímek.

I.

A Paardebergnél a minap
Nagy ütközet esett,
Sok, sok boer elesett,
Sok halottat gyászolt Oranje
S végül megadta magát Cronje.
Igy változik furcsán a régi dal,
S paradoxonba olvad át:
„A boer meghal,
De megadja magát...”

II.

Hogy Cronjé legyőzték s elhagyta
Harcának borzalmas terét,
Londonban hadseregnek hívták
Tízszáz háromszáz emberét
Am a mai táviratokban
Olvasható: „A baj apad,
Csak itt-ott köszöl egy-két kisebb
Háromezer főnyi csapat.”
Ezt táviratozó a hős
De bátor Kelly-Kenny —
De hogy ezt méltányolni tudjad
Biz angolnak kell lenni ...

III.

Volt egyszer egy ifjú ember,
Szakálta volt kemény,
Szerette egy nőke
Csinos, kacér nőke.
Majd mindennap felkereste,
Csokoládét reggel, este.
Amle egyszer csak megunta,
S szölt az ifju: „Szervesz, nőcske,
Nem kellesz nekem.”
És otthagya hidegen.
Elmult egy nap, kettő, három —
És akkor a láthatáron
Megjelent egy idegen,
S keblére vonta a nőt, kit
Ama haldátlan ifjú
Elhagyott oly ridegen.
Megesőkolta, megölette
És a postára szaladt,
S hazasürgönyözte tüstént,
Hogy nagy győzedelem történt,
Hogy a nőt meghódította,
Nehéz volt ám! Szedte-vette,
Ostromolta és bevette.
Igy táviratozta.
Másnap a Times hozta,
Örültek az angolok,
Akiért én lángolok,
Kü sem hagyott hidegen,
Hogy a nyujtas idegen
Ladysmithét bevette.
Oh, jérum!
Post tot discrimina rerum.

FŐVÁROS.

(*) Budapest Párisban Ma délután ülést tartott a párisi kiállítási bizottság Halmos János polgármester elnöke alatt. Az ülésen ott volt Miklós Ödön kormánybiztos is.

Almády Géza előadó bejelentette, hogy mind a közigazgatási, mind az iparműszaki tárgyak, valamint a festmények is készen állnak az szállításra. Elhatározták, hogy Párisba küldenek egy olyan hivatalnokot, aki a fővárosi kiállítás füzött örködni fog s aki franciául is jól beszél; kiküldenek még egy vagy két szolgát is, akik a takarításról s a tárgyak rendbentartásáról gondoskodnak. Mint installateur Jauernik Nándor, a fővárosi könyvnyomda főnöke megy ki Párisba, felügyelő tisztviselőül pedig valószínűleg Perger Ignác tanácsjegyző. Neki főleg az lesz a feladata, hogy a látogatóknak megadja az esetleg kívánt információt. Miklós Ödön helyettes kormánybiztos kijelentette, hogy a párisi kiállítást, a hivatalosan vett értesítés szerint, április hó 14-ikén föltétlenül megnyitják. Kéri a polgármestert, hogy a megnyitáson, mint a főváros képviselője jelenjék meg. Szükség van erre azért, mert a külföldön még ma sem helyezik Magyarországot és Budapestet arra a helyre, amely megilleti. A bizottság egyelőre nem határozott abban, hogy a megnyitáson a polgármester vagy a helyettese ott legyen-e. A kongresszusok közül csak a fontosabbakban vesz részt a főváros. Végül Miklós Ödön helyettes kormánybiztos köszönetet mondott Lukács Béla kormánybiztos nevében is, a főváros hatóságának, azért a támogatásért, amelyben a párisi kiállítás magyar osztályát részesítette.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Hangverseny. Hollósy Kornélia és Kelen Ida kisasszony Brahms-Schumann-estét rendezett ma a Royalhangversenyteremben. Gobbi Henrik nehéz Brahms és Schuman átiratait játszotta a két művész. Tökéletes művészi játékkuk, amely már sok sikert szerzett nekik, közös karakter teszi egységessé. A Hollósy-Kelen művészpárnak nagy sikere volt ma este is. Hasonlatos ahhoz a nagy sikerhez, amelyet akkor arattak, mikor még három tagja volt a művészársaságnak. Mert hárman voltak, de Kun Margitot elragadta a halál ...

** Népszínház. Valahányszor népszínmű téved a Népszínház műsorára, a közönség mindannyiszor rációfal arra a mende-mondára, hogy leáldozott már végképpen a népszínművek csillaga. Ma este is telt ház tett tanúságot erről. A népszínmű is kell egyebek között a közönségnek. Fura dolog, hogy például a Népszínházban erre az igazságra jóformán csak az operette-személyzet pihentetése érdekében szoktak ráhibáznai, — tegyük hozzá, hogy elég ritkán. Szentgyörgyi István, a kolozsvári Nemzeti Színház művésze volt ma este vendége a Népszínháznak. A vendégművész, aki pár hete ezüst- és babékoszorúkkal tért vissza a kincses városba, Zsiga öngányt játszotta, azt a szerepet, amelyben a fővárosi közönség megismerte. Művészi realizmusának tömördek finom megnyilatkozása ma is a szívekbe kapott. Sajátos, csudálatosan rugalmas testtartása, hajlékony mozdulatai, valóságos színpadi csemegeként hatottak. A művész harmónikus alakítását véges-végig a szingárság zománca vonta be. Nagy sikere volt ma este is a kolozsvári művészeknek, nyílt színen is többször meg kellett köszönnie az elismerő tapsokat. Mellette Blaha Lujza pompázott móttával és P. Lukács Juliska megkapó, valóban drámai erejű játékaival. Kiss Mihály, Szirmai, Ujvári, Siposné és Horváth játéka nagyban hozzájárult a kerek előadáshoz.

(H—u.)

** Növendékszínészek vizsgálata. Az Országos Színművészeti Akadémia e hónap 14-én tartandó vizsgálati előadásán színe kerülnek A színésznő és Borostyáni Irma Másodvirágzás című darabja. A két darab között az akadémia férfi- és nő növendékei a vivásból és tábemből fogják bemutatni haladásukat.

** A Vigszínház bemutatója. A Vigszínház legközelebbi újdonságából, Georges Feydeau Pajkos férjek című háromfelvonásos bohózatából az utolsó próbak folynak. A darab szombaton, e hónap 10-én kerül bemutatásra. A főszerepek a Vigszínház legkiválóbb művészi erőire vannak bízva. A szombati bemutatóra a jegyek legnagyobb része már az előrelváltás első napján elkelt.

** Rákosi Szidi távozása. A mai lapokban olvassuk, hogy Rákosi Szidi asszony, levonva magára nézve a konkvenziót abból a körülményből, hogy fia, Beöthy László biztár a Nemzeti Színház művészi vezetését, — az intézet kötelekéből kvalik.

** Münchener színtársulat Budapest. Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy a müncheni Schauspielhaus társulata huszvetkor Budapestre jön vendégszerepelni néhány estére. A színtársulat, amelynek Stollberg az igazgatója, itt Budapestre elő fogja adni Schnitzler, Halbe és Gerhard Hauptmann néhány darabját.

** A kis Jesszenszky meghalt. A balletelőadások látogatói bizonyára emlékeznek egy ici-pici fura kis emberkére, aki a Páros cipők első felvonásában, mint borbélylegény, a Babatündérbén, mint kínai és sok más szerepben megkacagtatta őket. Ez a fura emberke, a kis Jesszenszky meghalt. Már hetek óta betegeskedett és tegnap megváltotta szenvedéseitől a halál. Betegségéig azonban, bár már nem volt mai gyerek, mindig a régi könnyed, humoros és grációzus táncművész maradt. Kolozsvárról került Budapestre a Magyar Királyi Operához és mint direktor, táncos társulattal Európá minden nagyobb városában sikert aratott. Mostanság az Operában táncokat tanított be és csak néha lépett föl egy-egy kisebb humoros szerepben. A kis Jesszenszkyben, akit pályatársai nagyon szerettek, egy soktagu család vesztette el kenyérkeresőjét.

** A tolonc. Szentgyörgyi István, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja, holnap szerdán lép föl Tóth Ede népszínművében, a Toloncban, amelyben Mraucsák szerepét játssza. A Népszínház kiváló vendégének, kinek eddigi föllépteit olyan siker kísérte, ez egyik legjobb szerepe. Angyal László Blaha Lujza asszony játssza, ki a szerepet annak idején krea. Csütörtökön és pénteken a Szept Heléna kerül színre.

** A vidéki színészet közgyűlése. Az Országos Színész-Egyesület központi tanácsa ma délután ülést tartott, amelyen a vidéki színészet rendes évi közgyűlésének idejét e hónap 27. és 28-ik napjaira tűzte ki. A mai ülésen egy fontos reformjavaslatot is tárgyaltak, amelyet hivatalosan a közgyűlés nyugdíjalapjának kedvezőtlen anyagi helyzetén segíteni. A javaslat, amelyet a tanács egyhangulag elfogadott s amelyet a közgyűlés elébe fog terjeszteni az, hogy az egyesület az eddigi nyugdíj-százalékot 4 %-ról 6 %-ra emelje fel. Az így befolyó összegből tíz éven keresztül 4% a nyugdíjalap javára tőkésítették, két százalék pedig a nyugdíjfizetésre fordították. Ilyen módon, alapos számítás szerint, az egyesület nyugdíjalapja tíz év alatt egy millió forinttal szaporodnék. A tíz év leforgása után aztán a 6%-ból két százalék tőkésítették, nyugdíjfizetésre pedig négy százalék fordították. A vidéki színészet egyeteme kétség nélkül magáévé fogja tenni a fontos reformjavaslatot, amelynek segítségével aránylag rövid idő alatt kedvezővé teheti nyugdíjalapjának csaknem tartatlan állapotát. A mai ülés a fontos javaslaton kívül a folyó ügyeket intézte el.

** L'Aiglon szerepe. Edmond Rostand régóta várt színművének, az Aiglonnak premierjét megállapították március 7-ikére. Sarah Bernhardt színházában már két nap óta nincs előadás. Az Aiglon utolsó próbái foglalják el a személyzetet. A darabban nem kevesebb mint ötvenkét szerep van, nem tekintve a statiszták nagy tömegét. A két főszerep Sarah Bernhardt és Guityry kezében van. Guityry, aki eddig Réjane oldalán játszott, az Aiglon karrierje után a Comédie Française-be lép.

** A Theatre Français kritikája. A párisi Theatre Français ugyancsak megrostálja a színházhoz beadott darabokat. A legutóbbi időben beadott hatvan darab közül mindössze három fogadtak el. Ez a három darab: a La Veine című vigjáték Alfred Capustól, egy Manoum című színmű Jeanne Marny asszonytól és egy ókorbeli tárgyú dráma Lefévretől.

** Az „Aradi Vonós Négyes”, mely már két év óta működik a nyilvánosság előtt és Unger, Pianeze, Sperber és Müttermüller urakból, az aradi Schreyer-féle konzervatórium művész-tanáraiból áll, — mint tudósítónk írja — vasárnap tartotta e szezonban utolsó kamarazene-estélyét. Előadásra került Mozart g-moll vonós kvintettje, a második violánál Robitzek Samu urról és egy újdonság: Szegő Sándor aradi zenetanár szépen, komoly tudással megkomponált a-dur vonós negyese. Az „Aradi Vonós Négyes” játéka oly magas színvonalra emelkedett az utóbbi időben, hogy ez a négyes társaság bátran felléphetne valamely budapesti hangverseny tereben is. Az estély egyik fő érdekessége Schreyer Harry konzervatóriumi igazgató zongorajátéka volt. Schreyer, aki mint önálló hangversenyző ritkán hallatja magát, Rubinstein d-moll zongora koncertjének remek technikájú, hatalmas erejű, virtuóz előadásával hallgatóságát valósággal ámulatba ejtette. Az „Aradi Vonós Négyes”-nek az aradi zenélet fellendítése körül nagy érdemei vannak. Áldozatok árán széles körökben újra élesztette Aradon a komoly zene iránt való érdeklődést és szeretetet, amelyről valamikor ez az intelligens, nagy-vidéki város méltán híres volt.

** Zenelap. A Ság József által szerkesztett Zenelap 67-ik száma változatos tartalommal jelent meg. Nagyon érdekes a folyóirat bevezető cikke, amely Színházi éjhar címe alatt kemény, szakszerű módon bírálja a színházak mostani állapotát. Ezenkívül még sok érdekes cikket és apróságot találni ebben a számban.

** A berlini udvari opera iskolája. Gróf Hochberg intendáns a berlini udvari opera melé opera-iskolát létesít, amelyben vagyonaltan, tehetséges növendékeket foglalkoztatni kívánja.

**** A bűvös vadász a Telefon Híromdóban.**
A *Telefon Híromdó* ma este a Magyar Királyi Operaházban színpadon kerül előadásra. A *bűvös vadász* fogja közvetíteni az előzetes szórakoztatására. A *bűvös vadász*, mely az Opera egyik leg-
jobb darabja, kedves zenéjével fogva állandóan műsoron van s mai előadására ez uton is felhívjuk a *Híromdó* előzetes figyelmét. Az Opera előadás után rendez esteli felolvasást tartja meg a *Telefon Híromdó*, azután pedig 11 óráig katonai és cigányzene átvitel lesz hallható a kagylókon keresztül.

A Kleopátra.

— A Magyar Színház bemutatója. —

Budapest, március 6.

A Magyar Színház mai estéjét az ideai színházi évad egyik legérdekesebb, legkimagaslóbb eseményének kell tekintenünk. Nem volt ez az est amolyan rendez bemutató, amelyen egy operettnek a sora dől el jobbra vagy balra s amelyen a kérdés pusztán a körül forog, vajjon a színpadi szerencse fog-e mosolyogni egy hazai szerzőre, aki sikert keres a színpadon vagy pedig keserű bukásban lesz-e része?

Nem, nem *esupán* erről volt szó!

Mindenki, aki ma este a Magyar Színház nézőterére gyűlt — és boldog volt, aki helyet kaphatott a színházban, — tudta, érezte, hogy az egyike ama nagy színházi estéknek, amelyek bele fognak kerülni a magyar színpadi művészet történetébe és ennek is abba a fejezetébe, amely ennek a megirandó könyvnek a legényesebb lapjait fogja tartalmazni.

Már tudniillik *fényes a művésznőre* nézve, aki a mai felejthetetlenül szép estének a hősnője volt, de annál *sötétebb és megbélyegzőbb* azokra az *urakra* nézve, akiknek inkább az ostoba véletlen, mint a hivatottság adta a kezébe egy-egy műintézetünknek a sorsát!

Nevetséges lenne a részünkről, ha *Abrányiné-Wein Margit* asszonyt mi ma este fel akarnók fedezni, vagy jelentőségét akarnók méltatni annak, hogy ez a ragyogó tehetség minő helyet töltött be eddig a magyar énekművészetben. De igenis a legjelentősebb momentumnak tekintjük színpadművészet-történeti szempontból a mai estét, amelyen a magyar opera e legkiválóbb művészi tehetségének az — operett-színpadra kellett átlépnie.

Pardon! Nehogy félreértsük egymást, uraim, ott az Andrassy-uti szomorú énekesházban! Mikor ezt a szót „operett” *Abrányiné-Wein Margit* asszony nevével kapcsolatban leírtuk, — a mai *fényes színházi est* után, — úgy éreztük, hogy a sokak által kicsinyelt és művészi szempontból lenézett színpadi genre egyszerre nyert volna művészi súlyban, jelentőségben, etikai tartalommal s nem a *művésznő szállt le az operett művészi, de ellenkezőleg a művésznő ragadta fel ezt a genre-t magához az igazi művészet tisztán ragyogó magasságába!*

Köszönet érte bizonyos szűk látókörű urak együgyűségének! . . .

Csak miután ezt előjárójába elmondunk, térhetünk át *Verő György* új operettjére, *A Kleopátra*-ra. Sok és nagy sikereket látott szerző művéről léven szó, előre el voltunk készülve rá, hogy a *Szultán* izmos tehetségű szerzőjével fogunk találkozni *A Kleopátra*-ban is.

És nem is csalódtunk ebben a feltevésünkben. *Verő György*, aki a modern magyar operettirodalom egyik legjelentősebb talentuma s aki a színpadi hatásos utvesztőiben biztos lábbal halad, mint olyasvalaki, aki érzi, hogy a maga birodalmában halad, legújabb színpadi munkájában is olyast alkotott, ami egészen méltó színpadi tudásához és sikereiben gazdag multjához.

Vérbeli librettista és zeneszerző egy személyben!

Ami *A Kleopátra*-jában a legelső sorban méltányolnunk kell, az, hogy ugy *szövegkönyvében*, mint különösen zenéjében egy magasabb, nemesebb irány felé szárnyal, mint a minőben az ostobaságokban és zenei abszurdításokban szinte kéjelgő operett töbzdik.

A Kleopátra szövegkönyvének mindjárt a milieuje is eleganciára és abszurditásoktól ment, emberi motívumokra igyekszik. Cassia grófnőtől, Cesaró gróf özvegyétől, ellopják a családi hitbizományt alkotó ékszereket s ezek közt a nagy vagyont érő, Kleopátra nevezetű gyémántot. A grófnő nem mehet addig férjhez, amíg ezeket az ékszereket vissza nem juttatja a családnak. Maga indul hát neki, hogy nyomára jusson a tolvajnak. A lopás gyanúja éppen egy Cassia grófra irányul, aki az ékszereket százezer frankon megvásárolta . . .

A grófnő szíve kétség és remény közt ingadozik: ő-e a tolvaj csakugyan, vagy sem, ő, akit szíve mélyéből megszeretett? Az operett három felvonása azután a családi ékszerek után való házában folyik le, mig nem kiderül, hogy a gróf ártatlan

s a szerelmes pár — amint az operett kegyes istene már redesen akarja, — boldogan siet egymás keblére.

Ez *A Kleopátra* meséjének a gerince. Nem mondjuk, hogy olyan színpadi rutinier, mint amilyen *Verő György*, a cselekménynek ezt a gerincét nem hajlíthatta volna itt-ott érdekesebbre, s nem aknázhatta volna ki jobban színpadi hatás szempontjából, — de amivel a librettista adósunk maradt, azért pazar bőséggel kárpótól bennünket *Verő György*, a komponista. Futólag már érintettük, hogy a *Szultán* szerzője ezáltal nemesebb irányt adott zenei szárnyalásának s ehhez képest *A Kleopátra*-ban bőven akadunk énekszámokra, amelyek a vig opera klasszikus színvonalát erősen érintik. Főlősegesnek tartjuk az új operett egyes énekszámait külön felsorolni: *A Kleopátra* egész partitúrája, ugy a hogy van, a teljesen kiforrott, öntudatosan dolgozó zeneszerzőt mutatja be, aki mindenre rendelkezik, ami a sikert biztosítja: a melódia bőségével, a becsztás biztosságával s a hangszerelés minden színével, árnyalásával.

*Verő György*nek nagy és osztatlan sikere volt új operettjével s ami ezt a sikert rá nézve igazán megérdemelté teszi, az, hogy az operett legnemesebb eszközeivel érte el.

Mit mondunk az est hősnőjéről, *Abrányiné-Wein Margit* asszonyról? Sem énekbéli, sem játékbéli tudását nem kell kritikai fejtegetés tárgyává tennünk, hiszen mindkettő évek óta legnagyobb becsülésében áll a budapesti színházi közönségnek s a m. kir. Opera legszebb sikerei fűződnek ennek a kiváló asszonynak a szeniálításához.

Valamit azonban mégis el kell mondanunk. És az, hogy az Operaházban aratott legfényesebb diadalai alkalmával sem hatott ránk olyan meggyőzően az a tudat, hogy ez az asszony a legkiválóbb színpadi tehetségek közül való.

Ma este öltött csak a szemünkbe igazában, hogy az opera mit *vesztett Abrányiné-Wein Margit*-ban. Ez a mondásunk kissé paradoxnak fog hängzani, de azt hisszük, csak addig, amíg egy rövidke kis magyarázattal nem szolgálunk hozzá. Ma este egy művésznőt láttunk magunk előtt, amilyen temperamentum és játék dolgában párját ritkítja az operai színpadon. Mint opera-szubrettnék nem volt és nem is lehetett alkalma megmutatni, hogy játékbéli skálája mindent magában foglal, amit bájjban, raffinement-ban és lélektanai finomságokban színpadokon csak produkálni lehet.

Abrányiné-Wein Margit ma este egy igazán művészi operett-stylust mutatott be, amelyenről álmodoztunk, mikor az operettben egy nemesebb és teljesen megfinomult irány után vágyakoztunk.

És a közönség ugy hódolt meg ma este ennek az igazi művészetnek és neki, aki ezt a művészetet a Magyar Színház színpadára vitte, mint ahogy fejedelem-asszonyoknak meghódol. A zugó tapokora, amelyekre megszámlálhatatlanul sokszor kellett megjelenie és a virágokban, amelyekkel tisztelői beillatozták mai estéjét, a szeretet rajongása és a tisztelet legmélyebb hódolata nyilatkozott meg.

A Magyar Színház operettnépe ma este általában derekasan kitett magáért. *Róza Lili* (Niotta), és *Margó Zelma*, (Millefleur), pajkos jókedvükben egymáson tettek fel. Pompás volt *Ráthonyi*, mint Cassia gróf s egyikét csinálta meg legjobb komikai figuráknak *Boross Endre*, (Regnard Boisbor), akiről már több ízben megmondtuk, hogy a Magyar Színház legkiválóbb komikusát birja ebben a művészetben, aki mindenkor művészién egyszerű és természetes. *Szilágyi*, a Wesselenyi-utcai színház kiképzett kedvence, (Jun), ma este is sokat kacagattat a közönséget kipróbált, ügyes színpadi fogásaival. Különösen nagy hatást ért el harmadik felvonásbeli kupléjával. Mulatságos figurát csinált *Mátrai* egy elhízott csaplórosból. *Giréthy* jó volt egy aprócska epizódszerepben.

A zenekart kitűnő tudással *Fekete* karmester vezette. Végül még meg kell jegyeznünk, hogy a díszletek — *Linhart* színházi festőnek remekbe készült munkái képrázatosan szépek voltak.

A színpadot és a szereplőket sokszor hívták.

(M—s.)

MŰVÉSZET.

□ Az Iparművészeti Múzeum újból megnyitott a nagyközönség számára. A gyűjteményeket újra rendezték és a múzeumot hétfő, péntek és szombat kivételével naponként délelőtti 9 óráig és délután 1 óráig díjtalanul lehet megtekinteni. Az Iparművészeti Tarulat-

nak az Iparművészeti Múzeumban levő bazára szintén megnyitott.

□ Gyulai Pál szobra. A Kiszalud-Társaság új elnökéhez, *Beöthy* Szolthoz báró *Lévay* Henrik főrendiházi tag levelet írt, amelyben kijelenti, hogy a társaság számára följajánlja a volt elnöknek, *Gyulai Pálnak* márvány mellszobrát. A szobrot *Strobl* Alajos tanár mintázta. A társaság az Akadémia palotájában levő ülésterme számára bizonyára örömmel fogadja el az értékes művészi adományt.

□ Ráth György lemondása. *Ráth György* főrendiházi tag, a lipótvárosi Szent-István templom építészeti felügyelő bizottság elnöke erről az állásáról lemondott. A lemondás okát nem nehéz kitalálni: a bizottság oly sérelmeket ejtett a művészeknek, amelyek után *Ráth György*, a művészetek finomlelkű pártfogója és elsőrangú amatőre nem akart többé ennek a bizottságnak munkálataiban résztvenni. *Ráth György*-ben a bizottság oly elnököt vezetett el, aki nemcsak lelket tartott ebben a művészeti dolgokban meglehetősen járatlan bizottságban, hanem ott a legnagyobb hévvel a magyar művészet érdekeit képviselte. Hogy a bizottság ezek ellen a magyar művészeti érdekek ellen súlyosan vétkezett, azt *Ráth György*-ben nem tudta megakadályozni s azért lemondott. Ezek után csak sajnálhatjuk a Szent-István templom sorsát, amely éppen nem mondható reményteljesnek. A magyar művészek azonban teljes elégtételt kaptak sérelmeikért *Ráth György*-vel, amely a bizottság eljárásának éles elítélésével azonos.

□ A szegedi perpatvar. Megirtuk, hogy a szépen fellendülő Szegedi Képzőművészeti Egyesület vasárnapi közgyűlésén *Hock János* megjelenése viharos jeleneteket idézett elő. A közgyűlés nyugodtan folyt s éppen a mindenképp örvendetes évi jelentést olvasták fel, amidőn váratlanul föltámadt az ajtó, belépett *Hock János*, s kijelentette, hogy lemond az egyesület disz-tagságáról. Beszédé folyamán érintette azt a hírlapi nyilatkozatot, amely a *Műcsarnokban* látott napvilágot. *Stelcel Frigyes*, az egyesület nagyérdemű elnöke, a beszéd e részénél kibeszélt. Figyelmeztette *Hock Jánost*, hogy ez a kérdés most nincs napirenden s az egyesület részéről ez a kérdés már elintézését nyert. *Hock János* az elnöki közbeszólást nem találta indokoltnak, sőt arra hivatkozott, hogy mert a hírlapi polemiák őt pellengérré állították, jogában van, hogy magát az egyesület előtt tisztázza. Ekkor az igazgató izgatottan kelt fel, hogy *Hocknak* válaszoljon. *Óriás* zaj keletkezett a teremben, Erdélyi igazgató öklével fenyegetőzött és *Hockot* aposztrofálta. Ekkor *Hock János* elővette lemondó levelét és átnyújtotta *Stelcel Frigyesnek*, aki ezt mondta *Hock Jánosnak*:

— Lemondását örömmel vesszük tudomásul.

Az izgatottság akkora lett, hogy a kínos ügyet, amely a szépen fejlődő egyesületben személyi motívumok alapján valóságos zenebonát idézett elő, külön közgyűlésen fogják tárgyalni. Az egyesület remélhetőleg három szóval átsiklik ezen a személyes ügyön és a művészet intenzív ápolását fogja ezután is mindenkitől függetlenül céljának ösmerni.

□ Reklám Michelangelonak. A francia kamara asztalán egy törvényjavaslat fekszik, amely az irodalmi és művészi tulajdon védelmét a szoborművekre is ki akarja terjeszteni. E törvény megszavazása után nem lesz szabad majd az élő szobrászok műveit reprodukálni a művész beleegyezése nélkül és el fognak tűnni a párisi bulevardokról azok a gipszszoborkereskedők, akik mesés olcsó áron kínálgatják a járókelőknek *Falguière*, *Dubois* és mások remekműveinek rossz másolatát. Egy ilyen fiatal szoborházal az új törvényről így nyilatkozott:

— A törvény csak *Falguière*-nek hoz bajt. Mi neki reklámot csinálunk. Ezentul majd Michelangelo műveit fogjuk árulni.

□ Moreau-múzeum Párisban. A jövő héten nyitják meg Párisban a *Gustave Moreau* nevével elnevezett művészeti múzeumot. A múzeumot a híres festő házában rendezték be, amelyet *Moreau* nagyszámú képével együtt az államnak hagyományozott. A múzeumban *Moreau* művei mellett nagyrétkü képtára is helyet foglal.

□ A párisi katalógus. Ismeretes, hogy a párisi magyar kiállítás kormánybiztossága pályázatot hirdetett a magyar kiállítás katalógusának címlaprajzára. Annak idején el is döntötték a pályázatot, többet díjaztak is, de illetékes helyen egyiket sem tartottak kivételre elfogadhatónak. A kormánybiztosság azért most megbízta *Hegedüs László* jeles festőnek, hogy készítse el a címlapot. *Hegedüs* a magyar géniusz rajzolja a címlapra, amint feje fölött Szent-István koronáját tartja, amely őt glóriával ragyogja be. A géniusz röpülő alakja alatt a párisi magyar ház látható.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Balzac köztulajdon.** Honoré de Balzacnak, a francia regényírás mesterének munkái, mint a Figaro jelenti, augusztus 18-ikán köztulajdonná válnak. Műveit bármely kiadó kiadhatja, a nélkül, hogy a Balzac-örökösök ezért díjat szedhetnének. Hogy ez mily nagyfontossága a francia kiadóknak nézve, bizonyítja az, hogy 1865-ben, tizenöt évvel az író halála után Michel Lévy párisi kiadó 80.000 frankot fizetett ötven kötet kiadási jogáért Balzac özvegyének.

MULATSÁGOK.

(Az Otthon mulatsága. Az Otthon Írók és Hírlapírók Körének vasárnap, e hó 11-ikén, saját palotájában (Dohány-utca 76.) megtartandó mulatságára nagyban folynak az előkészületek. Az estélyi rendkívül szórakoztatónak és vidáman ígérkezik. *Rákossy Viktor* (Sipulusz) személyeskedő, vidám felolvasása után *Szilágyi Arabella*, a Magyar Királyi Operaház volt művésznője fog operáriákat énekelni. Majd színe kerül *ifj. Bokor Józsefnek* erre az alkalomra írt drámájára: *Egy szó*, amelynek szerepét *Nógrádi Jolán* és *Balassa Jenő*, a Vigaszínház művészei játsszák. *Bojár Tereska*, *Gábor József*, *Kovács Mihály*, a Népszínház, *Gyöngyi Izsó* és *Gyöző Lajos*, a Vigaszínház művészei egyenként, majd együttesen gondoskodnak a jövedelméről, előadván egyebek közt *Balla Miklósnak* *Az élet olyan, mint a lánchíd* című mulatságos vadregényes operáját. Ezeket kívül más mulatságokról is gondoskodik a rendezőség. Az estélyre szóló, még meglevő jegyek legkésőbb péntekig átveendő a bizottság titkárnál, *Keszthelyi Ernőnél*, az Otthon helyiségében, naponként délután 2–3 óra közt.

(Postások bálja. Egyetlen báln sem volt olyan nagy közönség, mint a postásoknak a Vigadóban tartott mai mulatságán. A derék postások és táviró hivatalnokok ezen az estén félretehették a szolgálati pragmatikát és táncoltak lelkesedéssel egészen a virradásig. A táncot, amelyen az első négyest 200 pár táncolta, hangverseny előzte meg, amelynek két bemutatója is volt. Az egyik *Kern Aurélnak* néhány zseniális táncdala, amelyet a szerző, aki a hazai komponisták egyik legkiválóbb tehetsége, maga dirigált verffel és eleganciával. A közönség viharos tapsaira meg kellett ismételní. A másik *Bátor Szidornak*, a régóta hallgató jeles zeneszerzőnek Bölcsődala, melynek ügyes szövegét *Pál László* írta. A hangversenyen közreműködött *Klebersberg Gézá*n, *Várady Sándor*, *Arányi Frigyes*, *Sey Dezső*n. A női és férfiak kifogástalanul, teljes precizitással énekeltek, ami *Bátor Szidornak*, a dalos egyesület kitűnő karmesterének az érdeme. A hangversenyen *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszteren kívül *Szalay Péter* elnökgazgató, *Vértessy Sándor* osztálytanácsos, *Demkő és Csinecs* országgyűlési képviselők, *Sebes Pál* és *Nádor Vince* főigazgatók, *Vezerle*, *Demény*, *Hennyey igazgatók*, *Vucsetich kolozsvári postaigazgató*, *Pál Imre* tanácsos is megjelentek.

Jelen voltak:

Asszonyok. Altmanné, Apagvi Farkasné, Boglár Frigyesné, Balázs Gyuláné, Berencsy Károlyné, Braun Ferencné, Brozay Józsefné, Büchner Mihályné, Balog Antalné, Balog Mihályné, Bérczy Ernőné, Bulovszky Gyuláné, Baraksa Béláné, özvegy Bíró Mihályné, Bodor Vilmosné, Bukoveczky Istvánné, ifj. Bránszky Antalné, özv. Bizuska Jánosné, Buchbinderné, Berecz Árpádné, Barits Antalné, Danzeits Jánosné, Demény Károlyné, Dorney Mihályné, Deutch Ignázné, Dénes Károlyné, Ehrlich Józsefné, Friedrich Ferencné, Faragó Lipótné, Ferencsik Vilmosné, Fűrédy Alajosné, Förster Károlyné, Farkas Józsefné, Friedmann Mórné, Fötter Józsefné, Gregorits Józsefné, özvegy Győrössyiné, Gáll Jánosné, Grüber Béláné, Gielhof Sándorné, Gessner Jánosné, özvegy Hauserné, Holczler Edéné, Halász Henrikné, Hennen Dánielné, Jannovich Gusztávné, Jankovich Kálmánné, Jales Győzőné, Katona Józsefné, Kereszty Istvánné, Kardos Andrásné, Kordina Károlyné, Klebersberg Gézán, Kiss Józsefné, Kahl Jánosné, Kern Józsefné, özvegy Kodrik Tivadarné, Karácsonyi Antalné, Königsbergné, Kovács Ferencné, Kovács Gáborné, Kirchnopf Gyuláné, Lengyel Károlyné, Lassyné, özvegy Lengyel Ferencné, Mártoni Ignácné, Mészáros Jánosné, Melli Sománé, Mihalkovics Dezsőné, Malomcsék Józsefné, Munkácsy Mihályné, Morellné, Méhely Józsefné, Németh Pálné, Nikola Árpádné, Nyáry Pálné, Nagy Józsa Kálmánné, Ordódy Lajosné, Opelesz Ferencné, Orbán Sándorné, Ortuda Istvánné, Pál Józsefné, Pásztor Istvánné, Pelcz Józsefné, Poros Istvánné, Prokopp Sándorné, Pellion Emilné, Pálfi Ignácné, Patti Jánosné, Putrusics Jánosné, Pető Károlyné, özvegy Pleskó Ferencné, Rosenberg Béláné, Resznagi Alajosné, Richter Antalné, Roth Elza, Radványi Béláné, Róth Károlyné, Róth Karoliná, Radó Henrikné, Rudas Ármánné, Róna Bernátné, Róbertné, Say Aladárné, Sümei Filippné, Sey Dezsőné, Schick Filippné, Szepessy Agostonné, özv. Schliess Imréné, Senramm Józsefné, özv. Schliess Imréné, Székely Józsefné, Sztraka Ivánné, Szerviz Béláné, Szerviz Adolfné, Steiner Kálmánné, özv. Szokolay Sándorné, Sepsi Istvánné, Szendeffy Béláné, Schwab Mártonné, Soór Mihályné, özv. Schröderné, Tóri Sándorné, Thurzó Rozsóné, Turányi

Dezsőné, Thomay Gusztávné, Tauber Mórné, Tölgyessy Gyuláné, Telcsik Ödönné, Tóth Endréné, Tóth Győzőné, Vörös Ágostonné, Walter Ottóné, Váry Istvánné, Verbóczy Jánosné, Vezerle Gyuláné, Valesák Róbertné, Vidofalvy Gyuláné, Wilhelm Józsefné, Wiesenfeld Adolfné, Zsolnay Istvánné, Zsolnay Béláné, Zsombory Lászlóné, Zaruben Mátyásné.

Lednyok: Alexander Olga és Jozefin, Andreánszky Irma, Adamovich Berta és Anna, Apagvi Berta, Barits Ilona és Irma, Buchbinder Irén, Brzuska Erzsé, Brzuska Ida, Bányai Albertné, Bodor Ágosta, Boder Eszter, Bíró Zsuzsi, Balázs Ilona, Balázs Margit, Balog Mici, Büchner Mária, Béki Terike, Berger Amália, Csóthy Mariska, Czeisler Szeréna, Deutsch Gizella és Berta, Weisz Jolán, Dobó Irma, Dus Elka, Elefánthy Kornélia, Epstein Ida és Róza, Eisenstädter nővérek, Fridrich Hermina, Faragó Janka, Fűrédy Ibolya és Lila, Förster Janka, Fötter Irma, Guttmann Szidónia, Gyarmathy Irma, Gerth Hermin, Grigár Erzsike, Handel Katica, Handel Riza, Hanzlich Vilma, Horváth Anna, Horváth Aranka, Hliva Irén, Hennen Irma, Hennen Etelka, John Irma, Janovich Anna, Jung Gizella, Jámber Tere, Iványos Mariska, Kisfalussy Irén, Kapeller Etelka, Kordina Lilike, Karaszek Henrika, König Ilona, Keserő Rózsika, Kis Piroksa, Kaminer Etelka, Kovrig Tinike, Königsberg Szidónia, Klein Gizella, Kirchnopf Nellike (Dárdaró), Kirchnopf Irma és Irén, Königsberg Szidi, Keromy Ida, Klein Alice, Langer Gizella, Lévy Róza, László Irma, Müller Gizella, Mészáros Anna, Mészáros Róza, Mihalkovics Leonka, Márkus Elvira, Muraközy Ilonka, Naszály Erzsébet, Németh Olga, Opeler Valéria, Országh Ilona, Orsay Hermin, Östereicher Gizella, Palai Margit, Pfaffschamps Judit, Pinter Róza és Hermin, Polacsek Emma, Peklo Istványa (Ujvidékről), Purmany Mici, Pálfi Emília, Peresz Mariska, Pinter Elvira, Pfaffschamps Julia, Patti Manzi, Pasko Rozsi, Rosenberg Franciska, Rebák Vilma, Revere Elvira, Revere Anna, Róth Ilona, Róth Lujza, Richter Margit, Radó Gizella, Reissmann Minka, Róna Hermin, Rozgonyi Jolán, Rosenberg Hedvig és Eszti, Sissovich Hedvig, Sebes Vilma, Sedak Maris, Stojánovits Katica, Sranko Ilona, Speiser Gizella, Silber Rózsika, Schick Aranka, Schlick Paula és Anna, Schwarzcz Ilona, Schwarzcz Aranka, Schönstein Laura, Spáh Franciska, Szervay Celeste, Székely Irén, Szörényi Irén, Schliess Margit, Szeneci Gizella és Margit, Szeben Irén, Szolotányi Józsa, Szántó Irma, Szabó Karolin, Szaó Vilma, Tomai Ella és Janka, Taurzó Erzsike, Thurzó Flóra, Turányi Berta, Thorn Margit, Tauber Anna, Thomay Margit és Vilma, Tauber Bella, Tóth Julia, Ungár Józsa, Urik Irén, Vörös Irén, Vass Józsa, Vida Malvin, Várkonyi Viola, Vágó Ilona, Vary Jolán, Vermesy Ida, Weiner Sárika, Wähler Boriska és Lujza, Zaroba Katica, Danvizeon Eszter.

(Fényes házból volt *Szluha* István országgyűlési képviselő és neje vendégszerető házában, ahol a főváros legelőkelőbb körei adtak egymásnak találkozókat. A bál megkezdése előtt spanyol nemzeti táncot tartak festői jeimezekben: *Szluha* Irénke és *Szluha* Pál huszárnadrág, *Néger* Micie és *Posztoczky* Károly; utána pedig pompás nemzeti díszrunában *Sörök* Jolán és *Szluha* Aladár déleget magyar magántáncot, melyet tizenkét pár körmagyarral nyitott meg. Tizenegy óra felé gazdag lakoma volt, amelyen ismert kitűnéseinek köszönhetően föl a házigazdát meg nejt. Az említett hűlgyekben kívül még jelen voltak: *Bartheldy* Istvánné, *Dezső* Lajosné, *Dezső* Ferencné, *Förster* Béláné, *Günzel* Antalné, *Kolozsváry* Miklósné, *Lipthay* Istvánné, *Irasznovszky* Gézán, *Rónay* Lajosné, özvegy *Szluha* Agostonné, özvegy *Simonsich* Alajosné, özvegy *Sörök* Antalné, *Förster* Ida, *Jolan* és *Margit*, *Hertelendy* Paula, *Kolozsváry* Marianna, *Lipthay* Leona, *Néger* Ilona, *Posztoczky* Margit, *Rónay* Jolán, *Porsch* Janka, *Suhajda* Olga, *Szluha* Elvira. A társaság reggelig maradt együtt.

(Mulatság. A *Teknikus Étkész* táncostélyére, amely holnap szerdán lesz a Tiszviseleők Országos Egyesülete (Esterházy-utca 4.) díszes termeiben, egy csardást és keringőt komponáltak, amelyet *Rácz* Laci már meg is tanult. Jegyek a meghívó előmutatása mellett egész nap kaphatók a Műegyetemen.

SPORT.

• **A Magyar Athletikai Club jubileuma.** Ez évben ünnepli a M. A. C. fennállása negyedszázadát, ez ünnep részleteinek megállapítása a Club legközelebbi választmányi ülésének feladata, mely holnap szerdán este 7 órakor lesz az atléta-kaszinóban. A klub tavaszi viadalát június 10-ére, őszi viadalát okt. 14-ére tűzte ki.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A kuriai bírósádnak.** Az országgyűlési képviselőválasztói jogosultság kérdésében, az 1899. évi XV. törvények 143. §-a értelmében, a Kuria elbírálása alá kerülő felszólamlási ügyek elintézését ma délelben fejezte be a legelső bíróságnak erre a célra szervezett tanácsa. A kétszázeletet kivétől vitás ügyet dr. Kelemen Mór, *Losonczy* Ödön, *Nagy* Sándor és *Béres* János kuriai bírák adták elő s a Kuria a főszólamlók legnagyobb részének a kérését kedvezően intézte el, amennyiben a központi választmányokkal szemben az adócenzust jobbra leszállította s a választói jogosultságot megállapította.

§§ **Egy adós története.** Ilyen című mai közleményünkkel kapcsolatosan dr. Kovács József ügyvéd arról értesíti lapunkat, hogy a Kohn József-féle ügyből kifolyólag az ügyvédi kamaránál mara ellen a fegyelmi vizsgálat elrendelését kérte. Felettes hatóságának határozatáig is kijelenté, hogy a tárgyalásnak előadottak a valóságnak meg nem felelnek.

§§ **Királyserzés.** A múlt év május hatodikán, *Gulyás* József és *Sebestyén* József torontál-tordai lakosok az utcán beszélgettek, amikor arra ment *Flesch* Sándos földbírtokos. Sebestyén megszólította: — Olvasta a *Népszólójában*, hogy ő felségének hadat üzentek, de ő nem fogadta el a kihívást, hanem inkább leköszön a trónról s átadja az uralkodást — Rudolf hercegnek?

Flesch nevetett ezen a bárgyú beszéden. — Hát kentek még mindig nem hiszik, hogy Rudolf trónörökös meghalt, kérdezte.

— Nem bizony.

— No, csak addig éljenek, amíg Rudolf él, akkor nem élhetnek egy perig sem. Gulyások, akik a közönségben lakó szocialisták vezetői voltak, két nappal később azt a följelentést tették Flesch ellen, hogy itt le nem írható szavakkal káromolta a királyt. A tárgyalás azonban bezabozult, mert megtöltötte nekik, hogy a telken levő kútról hordják a vizet s a budapesti törvényszék fölmentette a vádlottat. A tábla ezzel ellentétben egy hónapi fogságot sújtotta. A királyi Kuria ma *Sebestyén* Mihály előadásában megerősítette a törvényszék ítéletét.

Egy fehér borjú átalakulása.

Budapest, március 6.

Zeyk Gábor képviselővel történt meg az a csodálatos eset, hogy fiatal korában, vagy harmincöt évvel ezelőtt leestett a lováról. A lóról pedig nem a földre, hanem egy közönséges kis borjúra, amely a *Zeyk* Gábor sulya alatt összerogyott s kimult. Ez a fehér borjúcska az, amelynek csodálatos megnövekedéséről szó van s amely megnövekedésben a fejlődési fázisok ezek: 1. a fehér borjú közönséges fehér borjú, 2. a fehér borjút megteszik bivalyborjúnak, 3. a bivalyborjút rosszakaratu emberek a parlamentbe hozzák, 4. a bivalyborjúból párba és végül 5. a bivalyborjúból törvényszéki tárgyalás lesz.

Történik pedig ez a dolog a következőképpen: Az obstrukció legviharosabb napjaiban *Rakovszky* István, a Ház akkori jegyzője, már negyedszer olvasta a névsort s közben egy-egy névhez valami kis megjegyzést is fűzött. Ezek miatt a megjegyzések miatt aztán többen ki is fakadtak, többek közt *Zeyk* Gábor is, akinek *Rakovszky* István így felelt:

— Hallottam én *Ugron* Gábertól egy adomát egy erdélyi urról, egy lóról és egy bivalyborjúról.

Méltóztatik látni, a fehér borjú már bivalyborjú s bent van a tisztelt Házban.

Zeyk Gábor sértést látott a dologban s *Rakovszkyt* provokálta. A felek tavaly január tizedikén karddal vívták meg a párba s mindketten jelentéktelen sebet kaptak.

S most következik a metamorfózis utolsó fázisa a törvényszéki tárgyalás.

A budapesti törvényszék *Tóth* Ernő királyi táblai bíró elnöklésével ma tárgyalta ezt az ügyet.

Rakovszky István elmondotta a párba történetét s hozzá tette, hogy eszeágában sem volt *Zeyk* képviselőtársát, akit addig nem ismert, megsérteni.

Az elnök: Adott a képviselő ur a segédeinek valami különös utasítást?

Rakovszky: Nem. Csak azt mondtam, hogy nem volt szándékom *Zeyk* urat megsérteni.

— A segédei vallomásából az tűnik ki, hogy a vádlott ur csupán azt volt hajlandó kijelenteni, hogy abban, amit mondtam, ninosen sértés. Ez pedig nagy különbség.

— Akkor ugy van, a hogy a segédek mondják. — És *Zeyk* ragaszkodott a bocsánatkéréshez? — Igen. Ezen mult, hogy az ügyet nem intéztük el békés uton.

Zeyk Gábor ezt vallotta: Január kilencedikén *Rakovszky* István a névsort olvasta s egyik-másik névhez megjegyzést fűzött. Ez, tekintve az akkori különben is izgatott hangulatot, néhányunkat bosszantott s *Rakovszky* urral vitába elegyedtünk. Ekkor mondtta *Rakovszky* ur, hogy hallott egy adomát *Ugron* Gábertól egy erdélyi urról, egy lóról s egy bivalyborjúról, mondta pedig ezt olyan hangon, mintha azt akarta volna rám vonatkozni mondani, hogy: Ez az ur pedig hallgasson! Ebben én sértést láttam s elküldöttem *Rakovszky* urhoz a segédeimet.

Az elnök: Van annak az adomának talán valami alapja?

Zeyk: Egész fiatal koromban, ezelőtt harmincöt esztendővel történt velem, hogy leestem a lóról s egy borjúra estem, amely ott nyomban kimult. A barátaim azóta tréfálkozza szokták ezt az esetet emlegetni.

— És csakugyan bivalyborjú volt? kérdezte tovább kiváncsian az elnök.

— Nem. Közönséges fehér borjú volt, de itt *Budapestben* már bivalyborjú lett belőle.

Molnár Béla orsz. képviselő, aki *Zeyk*nek volt segédeje, a szótállást nem hallotta. Neki *Zeyk* csak azt az utasítást adta, hogy kerjenek elégtételt *Rakovszky*tól s azt mondta, hogy *Rakovszky* rá vonatkozólag egy adomát mondott el, melyet jó barátától eltűr, de nem írhet el. *Rakovszky*tól, akit nem ismer.

Fekete bíró: Nőzetem szerint komoly okának kell lenni minden párbajnak, de legkivált annak, ha képviselő párbajoznak. Itt szó van egy úrról, egy lóról, meg valami borjúról, nem mondták önök, hogy ez nem komoly sértés, hanem csak tréfa?

Szentiványi: Mondtuk, de a Zeyk ur segédei ragaszkodtak hozzá, hogy azért elégtételt jár.

Fekete: Tudom, hogy a párbaj csak formából áll, de az még sem lehet egy lovagias ügy elintézésének a módja, hogy a felek levágják-e egymásnak a fülét, vagy nem vágják le. Egy borjúnak és egy lónak a története csak nem függ össze egy uriemberrel, mért volt annak a fölémlítése sértés?

Szentiványi: Annak minden ember a maga bírása, hogy mit tart magára néve sértőnek.

Fekete bíró: Ez csak ártatlan tréfa volt.

Az elnök befejezte a bizonyító eljárást s átadta a szót a közzémondónak, aki a büntetés kiszabásánál az akkori politikai igazalmakat mint különös nyílt körülményt ajánlotta a törvényszék figyelmébe.

Arra hivatkoztak védőbeszédjükből Zeyk és Rakovszky is s kijelentették, hogy nem cselekedtek másképpen, mint a hogy cselekedtek.

A törvényszék Rakovszky Istvánt két heti, Zeyk Gábort egy heti államfogházra ítélte. Rakovszky főlebezett az ítélet ellen.

Nyílttér.

Kohn Károly sirköraktára.
Alapítva 1862.
Az „Egyesült Budapesti Takarékpénztár” épületében
V. Wurm- és Mária Valéria-utca sarkán,
a Lloyd-épülettel szemben.
Sirkőthelyezések gyorsan és p. n. eszközöltek.

kaphatók Budapestben, Károly-körút 9. szám és vidéken minden jobb üzletben, mely magvatart.

Magyar Országos Központi Takarékpénztár. Hirdetmény.

Részvényeinknek utolsó (28. számú) osztalék-szelvénye f. é. február 19-től kezdve beváltásra kerül: felkérjük a t. részvényeseket, hogy az új szelvényeknek kiszolgáltatása céljából, részvényeiket számszerint rendezett jegyzék kíséretében f. évi március hó 12-től kezdve a hivatalos órákban (d. e. 9-12-ig) központi pénztárunk (IV. ker., Deák Ferenc-utca 7. sz.) értékpapír-osztályában benyújtani sziveskedjenek, a hol jegyzék-úrlapok is rendelkezésre állanak.
Budapest, 1900. március hó 6-án.

Magyar Országos Központi Takarékpénztár.

THE MUTUAL

NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG.
Alapított 1842-ben.
Tiszán kölcsönös. Résztvevővel nincsenek.
Változatlan díjtételek, utánfizetési kötelezettség nélkül.

Kivonat az 1898. évi december 31-én lezárt mérlegből:
Biztosítási alap 1898. december 31-én ... fr. 1,437,913,602-90
Teherményes nyeresémi-tartalék (felesleg) „ 218,353,288-50
Készpénz-osztalék-kötvénytulajdonosoknak „ 11,502,590-87
Összes bevétel „ 285,008,442-64
Összes kifizetések-kötvénytulajdonosoknak „ 128,246,939-64
Ervényben lévő biztosítások „ 5,034,777,190-62

Három évi fennállás után a társaság új kötvényei semmi esetre sem válhatnak teljesen érvénytelené, rendkívül magas összegű kölcsönre jogosítanak és egyéb kiválóan előnyös kedvezményeket nyújtanak.
Díjtáblázatokkal és felvilágosításokkal szolgál a Magyarországi Vezérigazgatóság Budapest, IV., Károly-körút 26.
Tekintélyes képviselők alkalmazást nyernek.

(Az e rovat alatt közlöttnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Zágráb, március 6. Az elhunyt Teleski képviselő helyébe az illóki kerületben ma Georgievics alispán egyhangulag képviselővé választott.

London, március 6. Az alsóház több órai vita után elfogadta a Hicksbeach pénzügyminiszter által tett többi javaslatot is, beleértve a 35 millió font kölcsön felvételére vonatkozó felhatalmazást is.

Trilisz, március 6. A Szent István gőzhajó a Punta Merianál feneklett meg Medoli közelében. Polábi egy hadihajó ment a magyar gőzös segítségére.

Sidney, március 6. Ma négy postis-haláleset fordult elő.

Monarkiánk és a háború.

Bécs, március 6. A képviselőház véderőbizottságának ma este tartott ülésén befejezték az újonc-jutalékról szóló javaslat általános tárgyalását. Az ülés elején Hoffmann-Wellenhof felvilágosítást kért több esetről, melyekből úgy látszik, hogy Ausztria-Magyarországnak a délafrikai háborúval szemben vállalt szigorú semlegességét Anglia javára megsértették. Gróf Welsersheimb honvédelmi miniszter megjegyezte, hogy a semlegesség megővésének kérdése alkalmat szolgáltatott a miniszterelnöknek, hogy a külügyminiszterrel e tárgyban érintkezésbe lépjen. A honvédelmi minisztérium azonban csak arról adhat felvilágosítást, amit erről rövid uton megtudott. Az állítólagos magyarországi lóvásárlásokra az osztrák kormánynak nincs ingerenciája. Arról, hogy a Skoda-cég ágyukat szállított Angliába, a hadügyi kormányzat nem értesült. Ami a töltények szállítását illeti, a Gardener angol cég számára, összesen öt láda küldetett el 5000 tölténnyel, mely mennyiség — körülbelül egy gyalogsági szakasz felszerelése egy ütközetre — még ha Anglián át Délafrikába jutott volna is, ott az angol fegyverek számára nem lett volna használható.

Az orosz kéz Ázsiában.

London, március 6. Az alsóház ülésén azt kérdezte Gibson-Bowler, figyelmére méltattat-e a kormány azt a hírt, hogy Oroszország már megkezdte Perzsiában a zulfatábrisz-hamadáni vasút építését a teheráni szárnyonallal s hogy erre az építésre több orosz vezérkari tiszt ügyel néhány közkezelettel. Azt kérdezi továbbá, van-e tudomása a kormánynak arról, hogy Perzsiában Bender-Abbasz átárgédi Oroszországnak ugyanolyan föltételekkel, mint annak idején Khina Port-Arturts hogy Oroszország Bender-Abbasznál hadi kikötőt és hajógyárat szándékozik építeni. Végül azt kérdezi, tett vagy tesz-e a kormány ebben az ügyben lépéseket Oroszországban és Perzsiában.

Brodrick parlamenti államtitkár azt válaszolja, hogy a kormány nem kapott olyan jelentést, amely ezeket a híreket megerősítene s azért nem is volt oka, hogy ez irányban lépéseket tegyen az orosz kormánynál.

Az orvostanórok ellen.

Berlin, március 6. A porosz képviselőház a közoktatásügyi költségvetést tárgyalja. Pappenheim szöbe hozza azokat a kísérleteket, amelyeket Neusser boroszlói tanár bujakerszerummal végzett gyermekeken és felnőtteken. A felnőtteken több bujakeros tünetek mutatkoztak. E szerint ezt a betegséget elő lehet idézni oltással. Ha ezek az esetek csak szórványosok volnának, nem kellene nagyon fölháborodni miattuk, de hasonló esetek más egyetemeken is előfordultak. Ez azt bizonyítja, hogy azok az urak nincsenek tudatában felelősségüknek. Még tanórok és tudós tekintélyek is ismételt felszólaltak ez ellen a visszaélés ellen. De még más esetek is bizonyítják ezeknek a tudósoknak a cinizmusát. Így egy reménytelenül beteg gyermekbe még egy kelést oltottak be. Ugyanígy tettek egy felnőtt emberrel. Az állami kormánynak kötelessége ezeket a bajokat megszüntetni. Azt hiszi, hogy a kormány itt nem teljesítette a kötelességét.

Sánger csatlakozik Pappenheim nézetéhez. Itt — ugymond — minden pártnézetnek el kell némulnia. Nem ért egyet a kormánnyal, amely a bizottságban kijelentette, hogy a bíróság ítélete előtt nem indíthatja meg a fegyelmi eljárást. A mai viszonyok között senki sem lehet bizonyos benne, hogy a kórházban nem fogják kísérletezésre felhasználni. Ezeket a dolgokat, amelyek büntetteknek minősítendők, jóvőre meg kellene akadályozni.

Jagow kijelenti, hogy a konzervatív párt egyhangulag egyetért Pappenheimmal sok pontra nézve. Hogy ezeknek a szomorú eseményeknek egy évvel ezelőtti történet nyilvánosságára jutása óta sem hallani semmit Neusser felléggesztéséről, olyan dolog, amely az egész házat és az egész országot mélyen felháborítja. Garanciát kell alkotni arra, hogy mindenki, akit állami intézetbe fölvesznek, bizonyos lehessen benne, hogy személyében nem tesznek kárt. A konzervatív part kéri a kormányt, hogy azonnal és határozottan járjon el ebben a kérdésben.

Moltke mindenben csatlakozik az előtte szólóhoz, a kormánynak tett szemrehányás tekintetében is, hogy az ügyet halogatja.

Sattler kifejti, hogy az egész ország osztozik a felháborodásban. Ő is garanciát követel ily esetek ellen.

A kormány képviselője mindezekre azt válaszolja, hogy a kormány nem érzi magát találya e szemrehányások által. A kormány természetesen azonnal intézkedett a Neusser-ügyben. Az államügyész 1899. december 13-án jutott elhatározásra, de időközben beállott ez elévülés. Ez évi január 16-án a miniszter elrendelte Nussernek fegyelmi kihalgatását. Általános szempontból a kormány is osz-

tozik a felháborodás emez álláspontjában. De itt még más dolgokat is figyelembe kell venni. Mindenekelőtt a Neusser elleni vizsgálat függőben van. Ennek befejeztéig tehát fel kell függeszteni az ítéletet.

Studt kultuszminiszter hangsúlyozza, hogy a történeteket a legmelyebben sajnálja és minden garanciát meg fog adni arra nézve, hogy ily esetek ne ismétlődjenek és hogy az egyetemek felett bizonyos felügyeletet fognak gyakorolni. De a Neusser-ügyben bizonyos tartózkodást kell maga elé szabnia, mert a fegyelmi eljárás ez idő szerint függőben van.

Virchow azt mondja, hogy az eljárás a Neusser-ügyben talán rosszabbnak látszik, mint a milyen. Mindig számolni kell az áramlatokkal, melyek az évszázadok folyamán mindig visszatérnek. A más betegségekkel tett kísérletek után ismét a bujakeros érkezik. A boroszlói kísérletek kétéves kivül semmi képpen sem voltak jogosultak. De a korlátozásban nem szabad annyira menni, hogy minden kísérletnek utját vágják. A racionális kísérletezést nem szabad és nem is lehet megakadályozni.

Zedlitz köszönetet mond a miniszternek határozott ígértétért. Ha azonban a miniszter csak oly későn értesült erről az esetről, mely a közvéleményt felizgatta, ez annak a bizonyítéka, hogy reszortjában nincs minden rendben.

A vita ezzel véget ért.

Nagy szerencsétlenség.

Montgomery, (Nyugat-Virginia), márc. 6. Ma délelőtt a Redao-bányában robbanás történt, minek következtében 70 munkás eltemetett. Eddig 2 embert mentettek meg és 40 holttest került napvilágra.

Az orosz békepolitika.

Pétervá, március 6. A St. Petersburg Herold vezetői közé visszatartja Horica képviselőnek az osztrák képviselőházban legutóbb Oroszország békepolitikája ellen tett megjegyzéseit. A lap mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy mily különbözően nézik a külföldön a bécsi reichsrathban történő dolgokat, mert tudják, hogy Ausztria fennállása a pártok közreműködése nélkül is biztosítva van, úgy, hogy a parlamenti veszekedéseknek semmi fontosságát nem tulajdonítanak. Nevezetesen Horica képviselőnek az orosz-francia szövetség ellen felhozott panaszaira Pétervában mindenki csak vállon és kirohanásait bámulatos arcatlanságnak mondják. A hágai békekonferencia eszméjét minden kormány komoly jóindulattal, sőt örömteljes helyesléssel fogadta, bár Pétervában és másutt is tudták, hogy ez csak az első lépés lehet a magasatos cél felé. Míg azonban a konferencia a népek erkölcsi tudatában eltörülhetetlen nyomokat hagyott hátra, most egy valaki odaáll és „balladáról” beszél és irányt akar adni Oroszország politikájának. A mi hazánk, írja a lap, tisztán orosz érdekből óhajtja a konzervatív módra kormányzott szomszédos nagy államok szilárdaságát, melyeknek jogait, úgy mint azok a miénket, tiszteletben tartja. Kis, izgalmas demokráciákat nem óhajtunk határainkon, mert azok ellentétben állanak a legbensőbb orosz szellemmel.

A bányász-sztrájk.

Mährisch-Ostrau, március 6. Ma itt letartóztatták Burza és Winkler munkásvezetőket, akik egy gyűlésen felségérett és hazaáruló beszédet mondtak.

Közgazdasági táviratok.

New York, március 6. (Értéktőzsde.) Váltó Londonra 4.82³/₄. Váltó Berlinre 94³/₈. Ezüst 59.60.

New York, március 6. (Terménytőzsde.) (Zárlat) Gyapaj: New Yorkban helyben 9.10¹/₁₆ (9.10¹/₁₆). Áprilisra 9.49. (9.57). júniusra 9.48. (9.56). New-Orleansban helyben 9.7¹/₁₆. (9.7¹/₁₆). — Petroleum Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphian 9.85. (9.85). Refined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.8. (16.8). — Zsír: Western steam 6.15. (6.12). Rohe és Brothers 6.40. (6.40). — Tengeri irányzata szilárd. Márciusra —. —. —. —. Májusra 40¹/₄. (39³/₈). Júliusra 40³/₈. (39³/₈). — Buza irányzata szilárd. Páros őszi helyben 76¹/₂. (75¹/₂). Szeptemberre 72¹/₄. (72.—). Márciusra 74¹/₂. (73³/₈). Májusra 72³/₈. (72.—). Júliusra 72¹/₂. (72¹/₂). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3³/₄. (3³/₄). — Káv: fair Rio 7. sz. 8¹/₁₆. (8¹/₁₆). Áprilisra 6.80. (6.75). Júniusra 6.85. (6.80). — Liszt: Spring Wheat clears 2.70. (2.70). — Cukor: 3.10¹/₁₆. (3.10¹/₁₆). — Ón: 35.—. (35.—). — Réz: 16.50. (16.25). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 6. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata szilárd. Márciusra 64³/₈. (64³/₈). Májusra 66.—. (65³/₈). — Tengeri irányzata szilárd. Májusra 35.—. (34¹/₂). — Zsír: Márciusra 5.77. (5.75). Májusra 5.87. (5.85). — Szalonna short clear 5.90. (5.95). — Sertéshús: Februárra —. —. —. —. Májusra 10.52. (10.47). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Hindu mondások.

— Fáy Nándor fordítása. —

Ahol fűvet könnyen talál:
Erdőben él az antilóp, s völgyön-hegyen,
De meg nem hajtja a fejét
Senki előtt, bármily hatalmas is legyen.
Allat az antilóp, hogy őszinték legyünk,
De azért csak nekünk,
Nekünk bölcs embereknek
Van és lehet eszünk.

Mikor haragos a király,
Mindegy neki: bárkivel összetűz,
A papot is megöveli,
Ha nem vigyáz, az áldozati tűz.

— Nagy írói sikerek. Sehol a világon nincs annyi jövedelmük a regényíróknak, mint Észak-Amerikában. Ott könnyen megeshetik, hogy egy regény-író rövid néhány hónap alatt dús gazdag emberé válhat. A legnagyobb ilyen nemű siker Lewis Wallace-szel történt, akinek Ben Hur című könyve (1881), hatszázezer példányban jelent meg eredetiben és német fordításban is rendkívül elterjedt. Csaknem ilyen mértékben terjedt el a lengyel Sienkiewicz Henrik Quo vadis? című regénye, amely szintén Észak-Amerikában érte el a nagy kelendőséget. Mind a két könyv történelmi tárgyú a kereszténység első idejéből. Angol fordításban a lengyel író műve fél milliónál több példányban kelt el Észak-Amerikában. Mivel pedig Oroszország és Amerika között a szellemi tulajdonra vonatkozólag semmiféle szerződés nincsen, kérdés, vajjon a lengyel szerzőnek lesz-e ebből a nagy amerikai sikerből haszna. Pedig, hogy milyen volt az a siker, azt legjobban az is bizonyítja, hogy a fordítónak, Jeremiah Cortinnak 25 ezer dollár jutott. Ujabbán C. M. Vercoctnak David Harum-ja és Vinston Churchlinek, a Pretóriából nemrégiben megszökött haditudósító névrokonának Richard Carvel című történelmi regénye szerzett nagy népszerűséget Észak-Amerikában. David Harumból eddig 360.000, Richard Carvelből 250.000 példányt adtak el. A David Harum sikerének egy kis tragikus háttere is van. Szerzője, aki már nagy beteg volt, amikor hosszas hiábavaló fáradozások után sikerült végre első munkájának kiadót találni, fél évvel a könyve megjelenése előtt meghalt és nem is sejtette, hogy ez a munkája egész Észak-Amerikában ismerette fogja tenni a nevét. Mindezeket a szerzőket azonban felülmúlta egy pap, Ch. M. Sheldon, aki különböző egyházi iratok után 1896-ban kiadta In His Steps című regényét, amelyből eddig három millió példa jelent

meg. Észak-Amerikában a kiadók erősen keresték az ilyen eredmények után, hogy voltaképpen mi is egy könyv nagy sikerének a titka és természetesen nem állapíthatták meg pontosan ezt a titkot. Bizonyos, hogy Észak-Amerikában sem föltétlenül örökbecsű az a könyv, amelynek nagy a sikere. Hanem az nyilvánvaló, hogy az ottani közönség kiválóan kedveli a történelmi és vallásos tárgyú regényeket. Mindenféle mellékkörülmények is megakadályozzák még a legleleményesebb fejet is abban, hogy kitalálja a regények népszerűségének a receptjét.

— A vasfaló. John Satel egy huszonkét esztendősfü, aki nemrégiben megjelent a new-yorki St. John-kórházban és valami orvosságot kért gyomor-fájdalmak ellen. Aztán az orvosok nagy ámulatára elbeszélte, hogy ő tizenégy héten át előadásokat tartott, s ezeken az előadásokon tüket és más emésztetlen holmikát nyelt le. Az orvosok eleinte szelidebb orvosságokkal próbálkoztak, de mikor azok nem használtak, erősebb szerekekkel hatottak. De így is csak egy hosszú láno került napvilágra. A vasfalót végre is megvizsgálták Röntgen-sugarakkal s a professzorok elhatározták, hogy az operáló asztalra fektetik a gyomorba jusson ifjut. Dr. Stepkins tizenöt orvos jelenlétében egy három hüvely hosszú vágást metszett John Satel gyomrára és aztán, amit egy fogóval óvatosan kiszedett, az a következő volt: egy sárgászöld lánca, két nikkel óralánca, két kulcs, hat hajtű, százhusz gombostű, tíz drótszög, két patkószög és egy gyűrű. De azért ezzel nincs még kimerítve az a kis vaskereskedés, amelyet ez a kivételes ifjú a gyomrában titokban berendezett. A műtéttel nincs megelégedve, mert a saját vélekedése szerint a gyomrában még nyolc patkószögnek, százkilencvenkét gombostűnek és egy lámpatartó egy darabjának kell lennie.

— Az igazí rendőr. Nem igazi rendőr az, aki éppen csak megteszi a kötelességet, áll a posztján és ha verekedés van, bekiesri az engedelmes feleket, vagy ha győzi erővel, elfogja a tolvajt is. Hanem az az igazi rendőr, aki olyan, mint az itt következő eset hőse. Monsieur Dubuff egy este kilenc órákor észrevet a kisse néptelen Rue de Paixben három gyanús alakot, aki ott ólálkodott az ékszerboltok előtt veszteglő ekvipázsok körül. Aztán az egyik fogatból, amelynek a kocsisa nem volt eléggé résen, kiragadott a három jómadár egy drága bundát és hanyatt-homlok berohant vele egy kapualjba. Dubuff ur utánuk. Hanem amikor azok hárman észrevették, hogy rajta csípték őket, menekülni akartak. Csak hogy Dubuff ur utánuk kiabált, hogy ne féljenek tőle, mert ő nem tör a vesztükre. Hanem inkább hajlandó volna, ha nem tartanak nagyon drágára, megvenni azt a bun-

dát. A három főkötőnek állott, bizalma volt az idegen urhoz. Mikor pedig Dubuff ur a kezében érezte a bundát, mint a nyíl, futásnak eredt. A három tolvaj utána tüzzel, önfelédten. Oly vadul rohantak, hogy észre se vették, amikor besiklottak egy utcába. Egy utcába, ahol rendőrállomás volt. Ott Dubuff fűtült az ő külön fűtülők módján, mire előugrottak a rendőrtanyáról a kollégák. És a három jómadár egy ideig nem lopott bundát.

— A század legnagyobb dagálya. A minap a század legnagyobb dagályát észlelték Havre partjainál. A havre-i kikötőben nyolc méter huszonnyolc centiméter magasságra emelkedett a víz. Az alsó kikötőben levő épületek tulajdonosai már előre meglettek minden intézkedést a tenger hullámainak emelkedése ellen. Szerencsére az idő nyugodt volt, teljes szélsőségek uralkodott és habár a víz egészen a felső rakpart széléig emelkedett, az alsó rakpart épületeiben kárt nem okozott.

— Súlyedő falu. Viella faluban a spanyol háttáron néhány nap óta a legnagyobb nyugtalanság és rettegés uralkodik. Viella hegyoldalon épült, sárga agyagos talajon. Az összes házak alapjai ebbe az agyagos talajba vannak lerakva. Nemrég a lakosok észrevették, hogy az egész falu, talajával együtt, csuszik lassan a völgy felé. Az agyagréteget ugyanis a folytonos esőzések elválasztották az alatta levő kőrétegtől. A falu lakosai azonnal értesítették az eseményről a közeli Baroges város polgármesterét, aki személyesen Viellába jött és miután konstátálta a veszedelemet, azonnal egy szakasz hidász és utász rendelt Viellába, de a lakosok nem nagyon bíznak az óvintézkedésekben, legnagyobb részük már odahagyta a falut.

— Skatulya-zuható. Érdekes skatulya-gyártó gépről olvasunk egy amerikai lapban. A gép egy csapásra csinálja meg a karton-skatulyát; egy karja kimetszi a kívánt formát. Alulról egy másik kar felhajtja a skatulya oldalait s egy harmadik kar elvégzi a többi tennivalót. Ez eddig nem valami új dolog. Ami rendkívül ebben a masinában, az az, hogy ezzel a módszerrel óránként hatszer skatulyát csinál. És kezeléséhez elég egy inas.

— Orvosok közt.
— Doktor ur, figyelemzettem önt, hogy kollégája, Szabó doktor mindenütt azt híreszteli, hogy neki több betege van, mint önnek...
— Igazat mond. Én ugyanis meggyógyítottam a betegeimet...

REGÉNY.

EGYETLEN EGY ASSZONY

Irta: MOLNÁR FERENC

(4)

Jól esett neki ez a szerep: vigasztalni, gondozni, mulattatni ezt a szerencsétlennek is nevezhető asszonyt, aki még csak huszonhat éves és már se nem lány, se nem asszony, se nem özvegy, csak egy szép, finom nő, akire minden szalon-betyár ráles, mihelyt megtudja, hogy elvált az urától. Ha nem szégyelte volna magát, be is nyírt volna hozzá, hogy megnézzék: jól alszik-e, be van-e jól fűtve a szobában, olyannyira nem látta Éviában az asszonyt, csak a szegény megvert, kikergetett gyereket.

Délben nagy lett a mozgás a ház körül. Az igazgató letette az újságot és zsebredugva kezét, az ablakhoz állt. Ugy nézte, hogy ontja a tárna fekete torka a hajnali turnus munkásait. A gépházánál is csöngettek, ez a künn dolgozó munkásoknak szólt. Benn a bányában végigbőgött az őröknek a tülök, künn süttött a nap, dél volt, édes, aranyos téli nap, csupa derű, csupa boldogság.

A kis téren már egész raj ember mozgott. Elhottogatták a méceket és mentek hazafelé. Néhány ottmaradt, várta a vonatot. Pár pillanat múlva az is megibott. Vigan, prüszkölve szaladt ki a tárnából a csöpp kis játékoszondy, fűttengett egyet a szabadban, mint valami piszkos, kormos kis csirkefogó, s miután mind a csilléket kihuzta maga után, hopp, egyszerre megállott, olyan engedelmes volt. A csillékben a köveken emberek ültek, most már ezek is leugráltak, s a többivel elcammogtak hazafelé. A gépházánál még mindig szólt a kis harang, a ritter szinte félt, hogy Évát fölébreszti. A gépész leugrott a mozdonyról, lekapcsolta s miután mezingt fűtten-

tett egyet, bekanyarodott vele a pirostéglás gépházba.

Ekkor jöttek ki a hivatalnokok még az utolsó percben is reménykedve. De nem jött, nem hívta őket senki, és elindultak a kaszinó felé, ebédelni. Egyik se mondta, de mindenki tudta, hogy jobb lett volna a szép ismeretlen asszonnyal ebédelni. Vértus ur, a szikár inszeller beszélt az inassal, aki látta az asszonyt. Azaz nem igen látta, mert nagyon be volt bugyolálva a feje egy nagy kendőbe. De amit látott belőle, az nagyon tetszett neki. Az orra finom, teljesen szabályos volt. A szeme kék. Az inassal igen nyájasan bánt.

Tudomásul vették, mohón itták, boneolgatták ezeket a részleteket. Hogy körülülték a hosszú fehér asztalt a kaszinóban, Bajtár ur még kinézett egyet az ablakon, hogy nem szalad-e az inas: „tessenek visszajönni ebédre.”

De nem jött. Most már egészen biztos volt, hogy itt ebédelnek.

És elhelyezkedtek. Az új ruhákról úgy látszott, mintha vasárnap volna, sőt a vendéglős abban a reményben, hogy az új nagysága ide is ellátogat — tiszta abroszt tétetett az asztalra. Véletlenül karfiol-leves is volt — ami csak vasárnap szokott lenni — úgy hogy ez a közönséges esütörtöki nap teljesen vasárnapnak hatott. Mint ahogy mind a mi ünnepeink ilyen kis örömekből vannak összerakva.

III.

Egy óra körül hosszú, éles csöngetés vágott az igazgató házának csöndjébe. Az asszony szobájából szólt, ahová maga az igazgató vezetete be néhány nappal ezelőtt a villamos csönget. Erre aztán fölröghant alulról az asszony szobalánya, megmozdult az inas és a konyhában kapkodni kezdte a tüzről a fazekakat a szakácsné, aki szintén Pestről jött, de a harmadik osztályon. Az igazgató is kiment az irodából és lekiáltott:

— Sietni! Terítve van már?
— Igenis, nagyságos ur.

Átment az ebédlővé átalakított szobába — eddig ő is a kaszinóban evett — és szemlét tartott. A kis asztalon két személyre terítettek, ami az ilyen aglegény életében igen kedves momentum. Sőtét vörösbor volt az asztalon, az igazgató megfogta, hogy nem nagyon hideg-e. Aztán szinte türelmetlenül járt föl-alá az asztal mellett. Az asszony sietve öltözött, s egy modern mintájú pongyolát vett magára. Rendbehozta a haját, aztán kijött a rövid folyosóra. Bokáig felkapta ruhája hosszú alját, s az ajtónál ácsorgó inastól kérdezte:

— Hol a nagyságos ur?

— Itt az ebédlőben — mondta boldogan a libériás tét és látszott rajta, mily nagy kitüntetésnek veszi, hogy ő nyithat ajtót a finom, szép nagyságának.

Éva átsietett, majdnem átröppent a küszöbig, ott félrehajtott fővel, kedvesen kopogtatott:

— Szabad?

S azzal besurrant, nem maradt künn más, mint a bámészkodó inas, meg a tulsó szoba küszöbén a szobalány, kezében a fésülködő-köpeny. Most vették csak észre, hogy mind a ketten az asszonyt nézték. És künn ezen a téglás folyosón szállott tovább a halkán esendülő kérdés:

— Szabad?

És ez oly különös volt ebben a házban, ahol ez volt az első asszonyi hang. És aztán az ajtón át kiértett a szobából a nyitott asszonyi koffer illata, a finom szappanok és paszták frissége, az az úde, friss szellő, amely csak nagyon harmónikus, nagyon szép asszonyok körül leng, amerre csak járnak. Asszonyi ruhák függöttek benn, a fogason, s a küszöb mellett már egy pár pirinkó cipő állott, amelyet nem is volt érdemes kisüvíszkolni, annyira tiszta, majdnem érintetlen volt, mintha a gazdája nem is a földön járt volna vele.

(Folytatása következik.)

+ Miosoda föltetés? A bíró (a tanuskodó hölgyhöz): Tehát ön három hónappal később még mindig határozottan ráismer a vádlottnőre?
A vádlottnő (felháborodva): De kérem, bíró ur!

Mit asszonyiság gondol el és az isten nem fordít el: az ellen védelem nincs.
Jókai Mór.

Aki senkitől sem fél, éppen olyan hatalmas, mint akitől mindenki fél.
Schiller.

A birtokunkban levő pénz a szabadság eszköze, az amelyet hazajolunk: a szolgaság.
Rousseau.

A férfinak a gyermek nem halt meg, csak elszunyadt: a többi gyermekek fölbresztik.
Comtesse Diane.

Azért lelkesülünk a legjobban, amit legkevésbé ismerünk.
About.

Azok, akiknek életük oly csendes folyású, hogy nem is jöhettek önmagukkal meghasonlásba, ne itéljenek meg hirtelen másokat, akiket szigorubb végzetik szorogtat.
Gróf Széchenyi István.

A véletlen csak lefátyolozott szükségzerűség.
Ebner-Eschenbach Mária.

Napirend.

Naptár. Szerda, március 7. — Római katolikus: Aq. Tamás Kb. — Protestáns: Perpetua. — Görög-orosz: (február 23.) Polikarp. — Zsidó: Veadar 6. — A nap két 6 óra 14 percek. — Nyugszik 5 óra 38 percek. — A hold két reggel 9 óra 21 percek. — Nyugszik éjjel 12 óra 18 percek.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. A magyar közgazdasági társaság ülése este 7 órakor saját helyiségében.

A magyar honi főltani társulat szakülése d. u. 5 órakor az egyetem ásványtani intézetében. A Baross jóltekonyságtársaság bálja a Terézvárosi-kaszinóban.

Az Aquinói Szt. Tamás társaság felolvasó ülése d. u. 5 órakor a központi papnevelőintézet épületében. Reggel 8 órakor szent mise az egyetemi templomban. A teknős-ékező társaság egy magyar tisztviselők orsz. egyesületében (Esterházy-utca 4. sz.).

Nemzeti múzeum: Képtár, nyitva délelőtt 9 órától d. u. 1-ig. — Többi társi 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Nemess-kiállítás megnyitása a Múcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától d. u. 5 óráig. Belépődíj 2 korona. Országos képtár és a metszet-kiállítás az Akadémiában, nyitva délelőtt 9-1-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerespesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerespesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelmi történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés és árusítási módszerek is eszközöl) a városi iparszakmákban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi igazgatóság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációk műsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Budapesti kávéház. Andrassy-ut. Naponta Banda Marci és fiai hangversenye.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapesti legolcsóbb szállodája.

Páris szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látrányosság: Bachus-pince.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitások konyhájában.

Petanovits Metropolis szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetés). Újonnan berendezett fényes étterem.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kintő cigányzene.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince öt-termeiben Schrammel és Boros Miska és Kias Ferkó híres szőlis-ták hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Ganz-gyár új vezérigazgatója. A Ganz és társa vasúti- és gépgyár részvénytársulat mai igazgatósági ülésén Mechwart András vezérigazgatót azt a kívánságát fejezte ki, hogy a gyárban kifejtett 40 éves működése után mentse föl az ügyek közvetlen vezetésétől. Az igazgatóság sajnálatlalt vette tudomásul Mechwart András lemondását és eddigi helyettesét Asbóth Emil műegyetemi tanárt választotta meg vezérigazgatósnak. Mechwart, amint az igazgatóság örömmel értesült, gazdag tapasztalatait ezután is a Ganz-gyár érdekeinek fogja szentelni és az ügyek vezetésében ezentul is közre fog működni.

A mai igazgatósági ülésen előterjesztették az 1899. évre szóló zárszámadást, mely 930,586 forint tiszta nyereséggel zárul úgy, hogy a tavalyi 182,796 forint nyereség-átáhozattal együtt összesen 1,092,381

forint áll a részvényesek rendelkezésére. Az igazgatóság azt határozta, hogy a március 15-ére egybehívott közgyűlésre 100 forintos osztalékot fog javasolni a lefolyó évre, és azonkívül indítványozni fogja, hogy az igazgatóságot megillető jutalék levonása után az osztalék-tartalékalap 350,000 forinttal, a tisztviselők nyugdíjalapja 20,000 forinttal szaporíttassék, a fennmaradó 130,323 forint új számlára vitessék át.

Az Országos Iparegyesület mai ülésén László Pál műegyetemi tanár következő nagyhordeirei indítványát tárgyalták: Kerestessék meg a magyar kormány, hogy sürgősen nyújtson be törvényjavaslatot egy országos védjegy megalkotása iránt (amely gyanánt a magyar korona szolgálhat), melyet mindenkinél minden oly áruva van joga alkalmazni, mely beigazolhatólag fontosabb részeiben Magyarországon készült, illetőleg hazai termék. Ezt az országos védjegyet illetéktelenül alkalmazók ellen maga a kormány indítsa meg a megtorló eljárását. Ez indítványt beható eszmecsere után az összes szakosztályok ülése egyhangúlag elfogadta.

Szerbiából kitiltott budapesti részvénytársaság. A főváros két év előtt három budapesti banknak azt a kedvezményt adta, hogy megalapíthassák a Budapesti Marhavásártéri Vásárpénztárt. A szerb kormány most kitiltotta egész Szerbia területéről a vásárpénztár részvénytársaság igazgatóját és annak összes alkalmazottait. Zsivadínovics Zsiván szerb közgazdasági miniszter tegnap Szerbia összes hatóságaihoz és marha-rakodó állomásaihoz rendeletet intézett, amelyben közegeit utasítja, hogy a Budapesti Vásárpénztár Részvénytársaság ellen a legszigorubbban járjanak el, miután e cég semmiféle üzletet Szerbia területén nem köthet. Ebben az ügyben a szerb hivatalos körök a következő értesítést kapták Szerbiából:

A szerb fölmlivelési miniszter a budapesti szerb királyi főkonzul megkeresésére a Budapesti Marhavásártéri Vásárpénztár Részvénytársaságot fővárosi a szarvasmarhával való kereskedéstől, vásárlástól és előlegadástól teljesen eltiltotta, mert a vásárpénztár eddigi eljárása és tiszta ellenkezik a társaság alapszabályával és mert nagyobb forgalmi eredmény elérése végett fejletlen és kivételre alkalmatlan szarvasmarhákat szállított Szerbiából Budapestre, ami által egy szerb marhatenyésztésnek, mint a budapesti marhavásárnak számbaveendő károkat okozott.

Szeszadó-értekezlet. Az e hónap 11-én megtartandó értekezlet alkalmával a pénzügyminisztérium által előterjesztendő novella tartalma az ipari szeszgyáraknál a legnagyobb meglepetésre talált. Az ország minden részéből az értekezletre meghívottakhoz felhívások érkeztek, amelyeknek az a céljuk, hogy a novella főbb pontjai ellen állást foglaljanak, mert ha a javaslat törvényre válnék, úgy az ipari-szeszgyárak újból érzékenyen károsítanának a mezőgazdasági főzők javára. Az 1899. évi XXII. törvényeik érzékenyen sújtotta az ipari gyárakat és a törvény alig hat hónapos fennállása után új csapat mérnek az ipari szeszgyárakra. A társaság ellen azonban a szesziparosok leghatározottabban állást fognak foglalni.

Uj szelvények. A Magyar Országos Központi Takarékpénztár részvényeire tartozó új szelvényeket március 12-től kezdve fogják kiadni.

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Grossmann B. (Benjámín) kereskedő Budapest (Károly-körút 14.), Frank Miksa kereskedő Szabadka, Ehrenfeld S. kereskedő Gyala, Schapira A. és fiai cég Bártfa, Banovics testvérek cég Vukovar, Salamon Ferenc Rumburg, Kaman Alajos szijgyártó Grác, Szummerer Gyula kereskedő Budapest (Egyetem-utca 6.), Reich Mór kereskedő Eger, Rothmüller Károly Pécs.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben 36.50 korona pénzben, 37.— korona áruban. Bécsben a nyersszesz ára 39.60 korona pénzben, 40.— korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő szűkes-fővárosi sertés-konzumvásár aranyjára 1900. évi márc. 7-én. Készlet 423 darab. Erkezett 868 darab. Összesen. 1291 darab. — Eladatott 874 darab. Maradt 417 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 98—100 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 98—100 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 98—100 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos 88—94 koronáig. Malacok 70—74 korona 100 kilónként. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott sertésvásáron bejelentettek: 9527 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 3952 darab fiatal sertést, 5064 darab magyar hizott sertést, — nehéz sertést, összesen 9016 darabot, Irányzat változatlan.

Jegyzékek: kékent élő sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 92—94 fillér, kivételesen — 96 filléren, közepminőségű sertés 84—90—fillér, könnyű sertés 74—82 fillér, fiatal sertés 68—84 fillér.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, március 6.

Nagy hozatok és korlátolt vételkészség következtében a hangulat lanyha volt. Forgalmába került 13.000 métermázsa buza, nagybárára hátrakomány

5 fillérrel alacsonyabb árakon. Lóhere és lucerna-üzletben az eladók az időjárás változékonysága miatt tartózkodó állást foglaltak el.

Eladott:

Buza: Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 07½ f., 100 mm. 81 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 50 f. sárga, 300 mm. 79 k. 8 K. 02½ f., 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f.
Pest megyei: 400 mm. 80-4 k. 8 K. 07½ f., 600 mm. 77 k. 7 K. 57½ f.
Erdélyi: 100 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 02½ f.
Raktárúru: 1000 mm. 77-5 k. 7 K. 60 f.
Bécskeréki: 1000 mm. 75 k. 8 K. 20 f.
Temesvári: 2400 mm. 75 k. 7 K. 17½ f.
Csongrádi: 1200 mm. 75-8 k. 7 K. 60 f.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 78-8 k. 7 K. 65 f.
Dunaföldvári: 750 mm. 73 k. 7 K. 27½ fillér.

Bácskai: 1200 mm. 72 k. 7 K. 15 f.
Szerbiai: 1400 mm. 74-8 k. 6 K. 95 f.
Mind 3 hónapra.

Rozs: 250 mm. 6 K. 22½ f.
Zab: 200 mm. 5 K. 56 f.
Tengeri: 100 mm. 5 K. 30 f.

Készpénztétel mellett.
A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektolitereként és kilogrammonként.

B u z a	kftós	10 kilogramm ár		50 kilogramm ár	
		K-tól	K-ig	K-tól	K-ig
tiszavidéki	6	75	7.45	7.60	7.75
"	7	76	7.40	7.60	7.80
"	7	77	7.35	7.58	7.80
"	7	78	7.35	7.58	7.80
fehérmegyei	6	75	7.30	7.50	7.70
"	7	76	7.35	7.58	7.80
"	7	77	7.30	7.50	7.80
"	7	78	7.35	7.58	7.80
pestvidéki	6	75	7.10	7.30	7.55
"	7	76	7.20	7.40	7.65
"	7	77	7.30	7.50	7.75
"	7	78	7.35	7.58	7.80
bánási	6	75	7.10	7.30	7.55
"	7	76	7.25	7.40	7.65
"	7	77	7.30	7.50	7.75
"	7	78	7.35	7.58	7.80
bácskai	6	75	7.30	7.45	7.60
"	7	76	7.35	7.50	7.65
"	7	77	7.40	7.55	7.70
"	7	78	7.45	7.60	7.75

Egyéb gabonafajták		kftós	10 kilogramm ár	
			K-tól	K-ig
Rozs	új elsőrendű	—	6.25	6.30
"	másodrendű	—	6.10	6.20
Arpa	inermány	—	5.60	5.70
"	égetni való	—	5.40	5.50
Zab	szőrözésre való	—	—	—
Tengeri	6 bálnási	—	4.80	5.20
Repece	m szemes	—	—	—
"	káposzta	—	13.—	12.60
Köles	bálnási	—	6.20	6.30

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza áprilisra	7.41—7.42—7.38—7.40
Buza októberre	7.70—7.69—7.68—7.69
Rozs áprilisra	6.28—6.26
Rozs októberre	6.44—6.43
Zab áprilisra (1900)	4.95—4.92—4.93
Tengeri 1900. májusra	5.11—5.09—5.11—5.12
Repece augusztusra	12.40—12.45

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza (1900.) áprilisra	7.39	pénz	7.40	áru
Buza októberre (1900)	7.68		7.69	
Rozs áprilisra (1900)	6.26		6.27	
Rozs októberre	—		—	
Zab (1900.) áprilisra	4.92	pénz	4.93	
Tengeri (1900.) máj-ra	5.11		5.12	
Repece augusztusra	12.40		12.50	

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra (1900.)	7.39	7.40
Buza októberre (1900.)	7.68	7.69
Rozs áprilisra (1900)	6.26	6.27
Rozs októberre (1900.)	—	—
Zab áprilisra	4.92	4.93
Tengeri májusra 1900.	5.10	5.11
Repece augusztusra	—	—

A budapesti értéktözsde.

A mai értéktözsden csekély érdeklődés mutatkozott. A forgalom minimális volt s ennek folytán az árváltozások is minimálisak voltak. A zárlat csendes.

Az előtözsden a helyi értékek el voltak hanyagolva.

A déli tőzsde semmi változást nem tüntetett fel, a zárlat némileg javult.

A helyi piacon Kőztüakban és Salgóban volt némi üzlet, csaknem változatlan árak mellett.

Valuták és ércváltók változatlanok.

Az előtözsde: csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény ————, Osztrák hitelrészvény 760.60—751.80. Rimamurányi 624.80—626.— korona.

A déli tőzsde: változatlan.

Jegyzetek Magyar hitelrészvény: 747.—. Osztrák hitelrészvény 751.20—753.25. Osztrák-magyar államvasut 656.50. Rimamurányi vasút 626.—. Kőzuti vasut 673.50—674.50 korona.

Forgalomba került: 4 1/2%-os Magyar Regálé-kötvény 99.10-99.05. Hazai bank 227-228. Salgótarjáni részvénytársaság 619.-621.-, Ganz-féle részvény 3765.-3765.- korona árfolyammal.

Utóttözsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 753.40. Magyar hitelrészvény 747.-. Leszámlító bank 530.-. Rimamurányi vasmű részvény 627.-. Osztrák-magyar államvasút 657.-. Közúti vasút részvény 654.-. Városi villamos vasút 344.- korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar 41.-48.50 korona, vörös aprószemű 58.-64.- korona, vörös erdélyi - - - - - korona, vörös borsángi - - - - - korona, középszemű 68.-71.- korona, nagyszemű 72.-78.- korona. Disznósír: budapesti 51.-51.50 korona, vidéki - - - - - korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki - - - - - korona, városi 4 darabos 43.-44.- korona, 3 darabos 44.-45.- korona, füstölt 48.-49.- korona. Szilva: boszniai, sokas szerinti minőség 15.50-16.- korona, 120 darabos - - - - - korona, 100 darabos 20.75-21.- korona, 85 darabos 28.-28.25 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.-14.25 korona, 100 darabos 20.-20.50 korona, 85 darabos 27.-27.50 korona. Szilvaiz: szlávóniai 18.-18.50 korona, szerbiai 16.-16.50 korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, március 6. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Az irányzat a határidőzúletben lanyhult, mert a február végével kiadott jelentés a vetések állásáról, különösen Magyarországot illetőleg kedvező s ennek következtében az eladási kedv emelkedett. Ehhez járult, hogy New Yorkból csekély gyöngülést, a nyugat-európai piacokról pedig általában kedvező híreket jelentettek. Az árfolyamok eleinte gyöngék voltak, később elaprózódtak. Zárlatkor buza hat fillérrel, rozs 4-5, zab és tengeri 1-2 fillérrel hanyatlott, ellenben repce nyugodtan állott, tekintettel arra, hogy a vetések állásáról szóló jelentés szerint repében károk voltak. Jegyzetelt: Buza tavaszra 7.58-7.57, május-juniusra 7.66-7.64, buza őszre 7.88-7.85. Rozs tavaszra 6.56, rozs május-juniusra 6.67-6.66, rozs őszre 6.76-6.75. Zab május-juniusra 5.37-5.35-5.36. Tengeri május-juniusra 5.38-5.37-5.38. Zab tavaszra 5.22-5.24. Repce augusztus-szeptemberre 12.66-12.75. A készárúk piacán a forgalom a vásárlási kedv hiányában szünetelt, az irányzat gyöngült. Zárlatkor maradtak: Zab május-juniusra 5.33. Tengeri május-juniusra 5.39. Zab tavaszra 5.21-5.22. Egyébként változatlan.

A bécsi értéktözsde.

Az előzősden egyenletlen volt az üzlet. Helyi papírok javultak, nemzetközi azokban lanyhultak. Déli tözsden különösen a hegyvidéki bányapapírok estek vissza.

Zárlat osendes. Berliini magánidőkönyv 51/50%. Bécs, március 6. (Magyar értéktözsde.) 4 1/2% aranyjárdék 98.30. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 141.50. Magyar vasút kölesön ezüstben 99.80. Magyar keleti vasúti állam kötvény 99.40. Magyar leszámlító és pénzváltóbank 124.50. Rimamurányi vasmű részvény 313.-. Magyar koronajárdék 93.70. 4 1/2%-os Magyar földtengeri kötvény 98.-. Magyar hitelbank részvény 186.50. Magyar nyeresémi kölesön sorsjegy 183.50. Kassa-oderbergi vasúti részvény - - - - - Magyar kereskedelmi bank 275.40.

Bécs, március 6. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2% papírjárdék 99.30. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 98.30. 1860-iki sorsjegy 136.50. Osztrák nitelsorsjegy 395.-. Angol-osztrák bank 134.25. Bécsi bankkegyesület 135.25. Osztrák-magyar bank 136.75. Déli vasút 26.60. Dunagőzhajózási részvény 72.90. Dohányrészvény 143.-. Császári és királyi arany 11.48. Német bankváltó 118.40. 4 1/2% ezüst járdék 99.20. Osztrák koronajárdék 99.05. 1844-iki sorsjegy 200.-. Osztrák hitelintézeti részvény 235.30. Unionbank 153.50.

Osztrák Länderbank 118.50. Osztrák-magyar államvasút 136.80. Elbavölgyi vasút 124.50. Alpei bányarészvény 261.50. 20 frankos arany 19.30. Londoni váltóár 262.50. Bécsi Tramway 136.65. Az irányzat szállárult.

Bécs, március 6. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magárforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 235.50 Magyar hitelrészvény 186.50. Angol-Osztrák bank 124.25 Union bank 135.50, Länderbank 153.75, bankkegyesület 118.50, osztrák-magyar államvasút részvény 136.80, északnyugati vasút részv. 26.60, elbavölgyi vasút 124.50, dunagőzhajós részv 120.25, alpei bányarészvény 143.-, májusi járdék 261.-, osztrák koronajárdék 93.25, magyar aranyj. 99.30, magyar koronajárdék 93.70, német birodalmi márka készpénz 124.50 ultimóra - - - - - török sorsjegyek 118.35, rimamurányi vasmű - - - - - déli vasút - - - - - dohányrészvény - - - - - Napoleon d'or 19.30 Lombard - - - - -

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, március 6. (Tözsdei tudósítás.) Az esseni közpénzkaptegnapi üzenetmetre és a lapoknak arra a jelentésére, hogy a siegerlandi hengerművek elhatározták, hogy 1901. évi kevertvas-szükségletüket már most fedezik, a Kőhő- és bányarészvények ma nagyon szilárdak voltak. Különbösen a forgalom nagyon esendes volt. Bankok és járdék nem igen változtak. A vasutak közül a Kanada-Pacific részvényei javultak, a transvaali vasutak részvényei szilárdak voltak. Magánleszámlitási kamatláb 3 1/8%.

Berlin, március 6. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék 98.40. 4 1/2% osztrák aranyjárdék 99.75. Elbavölgyi vasút - - - - - Magyar koronajárdék 92.75. Osztrák-magyar államvasút 139.60. Kassa-oderbergi vasút - - - - - Bécsi váltóár 84.35. Magyar vasúti beruházási kölcsön 100.90. Alpei bányarészvény - - - - - Discont-Commandit 197.25. Általános villamosági Edison 254.25. Gelsenkircheni 212.60. Laurakohó 275.-. 4 1/2% ezüstjárdék 98.30. 4 1/2% magyar aranyjárdék 98.25. Osztrák hitelrészvény 235.40. Déli vasút 29.40. Károlyi Lajos vasút - - - - - Orosz bankjegy 216.25. 4% új orosz kölcsön 99.60. Török dohányrészvény - - - - - Olasz járdék 94.75. Magyar hitelbank - - - - - Dynamit Trust 185.-. Harpeni 230.10. Az irányzat szilárd.

Berlin, március 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négy százalékos magyar aranyjárdék 93.25. Magyar koronajárdék 92.75. Osztrák hitelrészvény 235.-. Osztrák-magyar államvasút 139.75. Déli vasút 29.40. Északnyugati vasút - - - - - Elbavölgyi vasút - - - - - Orosz bankjegy készpénz 216.25. Buschtiehradi 299.50. Orosz bankjegy 216.25. (Ultimo.) Lombard - - - - -

Hamburg, március 6. (Zárlat.) 4 1/2% ezüstjárdék 98.20. 1860. sorsjegy 138.50. Déli vasút 29.50. 4 1/2% osztrák aranyjárdék 99.30. Osztrák hitelrészvény 235.40. Osztrák-magyar államvasút 139.25. Olasz járdék 94.90. 4 1/2% magyar aranyjárdék 98.60. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 6. (Zárlat.) 4 1/2% papírjárdék 98.40. 4 1/2% osztrák aranyjárdék 99.90. Magyar koronajárdék 93.-. Osztrák-magyar bank 126.40. Déli vasút 29.20. Elbavölgyi vasút 124.50. Londoni váltóár 204.77. Bécsi bankkegyesület 135.50. Villamos részvény 144.50. 8 1/2%-os magyar aranykölcsön 80.50. 4 1/2%-os ezüstjárdék 98.30. 4 1/2% magyar aranyjárdék 98.30. Osztrák hitelrészvény 235.-. Osztrák-magyar államvasút 139.40. Északny. vasút 118.20. Bécsi váltóár 84.35. Párisi váltóár 81.33. Unionbank 154.-. Alpei bányarészvény 260.-. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 232.50. Osztrák-magyar államvasút 139.75. Déli vasút 29.50. Osztrák aranyjárdék - - - - - Olasz járdék 94.80. Laurakohó 275.50. Harpeni 231.-. Discont - - - - - Alpei - - - - - Bécsi bankkegyesület - - - - - Szilárd.

Páris, március 6. (Zárlat.) 3% francia járdék 102.12. Olasz járdék 94.27. Osztrák-magyar államvasút - - - - - Francia törleszt. járdék 100.40. 4% magyar aranyjárdék 99.-. Török dohányrészvény 296.-. Osztrák Länderbank 520.-. 3 1/2% francia járdék 103.32. Osztrák földhitelintézeti részvény - - - - - Déli vasút - - - - - 4% osztrák aranyjárdék - - - - - Ottomanbank 578.-. Párisi bankrészvény 1155. Alpei bánya részvény - - - - - Az irányzat szilárd.

Budapest-közbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 6. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 92.-96 fillérig. Öreg közep (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - krajcárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 100-102 fillérig. Fialat közep (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 100-101 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 99-100 fillérig. II. Magyar s z edett: Nehéz (páronként 380 kilogramm felüli súlyban) - - - - - krajcárig. Közep (páronként 240-280 kilogramm súlyban 96 - - - - - krajcárig. (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - krajcárig. - III. Romániai: Nehéz (páronként 820 kilogramon felüli súlyban) - - - - - fillérig. - Középs (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérig. - Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérig. - IV. Romániai eredeti (Stahli). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérig. - Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérig. - Középs (páronként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérig. Sertésítés száma: 1900. márc. hó 4. napján volt készlet 25499 darab, 1900. március hó 5. napján felhajtott 59 darab, 1900. évi március 5. napján elszállított 123 darab, 1900. március hó 6. napjára maradt készletben 25435 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

Március 6.

Kinevezések. A kereskedelmi miniszter Mysz Károly ca. és kir. sorhajóhadnagyot a fumi tengerészeti akadémiához rendes tanárrá; - az igazságügyminiszter Bödcher Dezős gyöngyösi járásbírósi, valamint dr. Billitz Albert nagybecskereki törvényszéki joggyakorlókat a nagybecskereki és ifj. Tömör Lajos kisújszállási járásbírósi joggyakorlókat a gyulai törvényszékhez aljegyzőkké; - a földművelésügyi miniszter Berzevicz Zsigmond gazdasági segédet és Szily Tamás okleveles gazdát állattenyésztési felügyelőkké; - a pénzügyminiszter Kónyi Ernő belborsikai m. kir. várméltót a fumi, Nagy Kálmán budapesti m. kir. fővárméltókat a pozsonyi, és Susmel Pasquale fumi fővárméltókat a pozsonyi arsovai fővárméltóhoz vámegédkésztékbe, a kaposvári adóhivatalhoz Rausenberger János bajai adóhivatali díjtalan gyakorlatot adóhivatali tiszté ideiglenes minőségben, Farkas Károly díjtalan számgyakorlókat ideiglenes minőségű segélydíjas m. kir. pénzügyi számgyakorlókká és Heinisch Pál szombathelyi lakost díjtalan pénzügyi számgyakorlókká a szombathelyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősségek, Schnitzer Mátyás katymári lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakorlókká a zombori pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősségek; - a budapesti illetéktábla elnöke Klein Márton jogszorgó a budapesti illetéktábla kerületi díjas gyakorlókká; - a kolozsvári illetéktábla elnöke Vernes István végzettséggel a kolozsvári illetéktábla kerületi díjas gyakorlókká k. k. nevezte ki.

Időjezés.

A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. Budapest, március 6.

Az atlanti maximum beljebb nyomult a kontinensre és erősen emelte a légnyomást a Fekete-tengerig és a depressziókat délebbre, illetve keletrebbre szorította vissza. Egyébiránt sem az időjárás jellegében, sem a hőmérséklet eloszlásában lényeges változás nem történt.

Nálunk az idő az északi Kárpátokban előfordult havazástól eltekintve száraz volt, és az évszakhoz képest még mindig igen hideg.

Küldés: Egyelőre még tovább is hideg idő várható, szórvaiban havazással.

Vizállás.

Table with columns for location (m. kir., m. kir.), date (márc. 6.), and water level (m. méter). Lists various locations like Inn, Duna, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Pápa, Mohács, Gombos, Újvidék, Panosva, Orsova, Morva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboreca, Ung, Tisza, M. Szécs, Tokaj, Tisza-Füred, Selmec, Csongrád, Szeged, T64C-Becse, Tisza, Ondava, Temonya, Hajdó, Sziget, H. Németh, Margita, H. Bihari, Körös, Cseuca, N. Várud, Békés, Gyoma, Cs. Fehérvár, Branyicska, Sobornin, Arad, Mako, H. Konyák, Kiszat, Temesvár, Beeskerek.

Titkos betegségek szakorvosa. Dr. CZINCZÁR J. egyetemi orvos. Szereztette: B. Virág Géza. Először állította: Rákosi Jenő. Gyönyörű diszkrét 250 képpel. A legjelesebb írók cikkeivel és az összes színesrajz és színésznek önéletrajzával. Ára diszes vászonkötésben 5 frt. Megrendelhető 'Budapesti Napló' kiadóhivatalában József-körút 18.

Eppen most jelent meg: A magyar színművészet. A ki jó sérvkötőt akar, forduljon bizalommal alanti céghez. Ajánlja Kiszárolag saját gyártmányú sérvkötőt, sérvkötőt egyenestartó, suspensiómat, valamint az összes betegpoláshoz szükséges kiegészítőket. Készlet minden testnek Orthopedikusok, műlábakat és kezeket és minden a székletmába. Vágyó kötszereket, Hirtakom arsa, hogy számos éven át a külföldön, kórházakban, mint sebészeti kötszerek dolgoztam és munkám a legjobb tanároknál a legjobbnak bizonyult. Sérvkötő-megrendelésnél kérem a test körméretét és hogy jobb, bal vagy kétoldali sérvkötőt szükséges. Ára egy oldali 4 főtől 6 frt.ig, két oldali 8 főtől 10 frt.ig. Kiszárolag egyedüli forrártk valódi francia és angol gummi és halobágy különbözőségeiben, tucata 1.20 krtól 6 frt.ig. Párisi őrszpongya Saffelt-Spongye, teka 4 főtől 6 frt.ig. Poszarium oclustrum (mehédy), hőlgyeknek nélkülözhetlen, drbja 1.50 frt. Megrendeléseket pontosan eszközöl a legnagyobb diszkrétó mellett! RADVANYI L. sebészeti kötszer-gyáros Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 36.

Titkos betegségek. gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalattal alapján. Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista. gyógyit legrovidebb idő alatt biztos sikerrel sérvkötőt és nőknél: hágyócsőfolyást, hólyagbajokat, veseköveket, apyphilit, onferitóból eredő idegbajokat, a legmagasabb bírbetegségeket és szépségbájakat, továbbá. Meglepető az eredmény férfi gyengeségnél (impotentia) úgy fiatal, mint öregekben egyenként. Biztos sikerrel folytat a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyeszer. Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarkán, I. emelet). Bejárt a lépcsőnél. Külön várotermek. Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-9-ig.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 7-én.

A bűvös vadász.

Regényes opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzte Weber K. Mária. Szövegét írta Kind F. Ford. Ormay.

Személyek:

Ottokár	Beck	Gáspár	Ney D.
Auno	Szendrői	Max	Kortész
Kgata	M. Rotter	Remete	Várady
Anna	Payer	Kilián	Dalnoki

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 7-én.

Délután 1/2 óraker ifjúsági előadás.

Himfy dalai.

Vigjáték 3 felvonásban, egy előjátékkal. Irta: Berzók Arpád.

Személyek:

Kisfaludy S.	Mihályi	Takács József	Herváth
Kisfaludy K.	Dezso	Skublics I.	Náday B.
Özv. Bíró József	Rákosi Sz.	Fehér György	Hetényi
Szegedy Rózsa	Alszegei I.	Szalóky Péter	Zilahi
Bay Annuska	Ligetj J.	Horváth J.	Egressy
Rosty Antal	Vizvári	Faludi	Faludi
Bezeredy K.	Császár	Nagy Pál	Latabár
Jolán	Gerő	Nagy Pálné	Vizváriné
		Janka	Széchi S.

Esté;

A szentivánéji álom.

Színmű 5 felv. írta Shakespeare, ford. Arany János

Személyek:

Thesous	Somló	Vackor	Egressy
Egeus	Abonyi	Gyalu	Körösmezői
Lysander	Horváth	Zuboly	Vizvári
Demetrius	Mihályfi	Dudás	Dezso
Philostat	Paulay	Hippolitá	Harvey
Hermia	Gerő L.	Oberon	Maróthy
Titánia	Török L.	Puck	Nagy I.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 7-én.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 7-én.

Napoleon ücsém.

Eredeti boház 3 felvonásban. Írták Gúthi Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:

Tállay Kálmán	Góth	Napoleon	Hegedűs
Lili	Lánczy	Pillőp	Gál
Baráth Ödön	Tapolczai	Flóra	Delli
Bisotka	Szerényi	Zsuzsi	Makróczy
Miska	György	Gusztó	Bárdi
Lizi	Pécsi	Narcisz	Almási

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 7-én.

Blaha Luiza asszony mint vendég. Szentgyörgyi István a kolozsvári Nemzeti Színház tagjának felléptével.

A tolonc.

100 arannyal jutalmazott eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irta Tóth Ede. Zenéjét szerzte Erkel Gyula.

Személyek:

Kontra	Németh	Péter	Ujvári
Krisza	Csatai	Ördög Sára	Siposné
Vágó Miklós	Kiss M.	Angyal Liska	Blaha
Abris	Szerdahelyi	Mrvacsak	Szentgyörgyi
Dolgos	Szabó A.	Korcsmáros	Várdai
Rigó	Letényi	Rendőr	Gondos

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1900. március hó 7-én.

Ábrányiné Wein Margit assz. vendégfelléptével.

Másodszor:

A Kleopátra.

Operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzte Verő György.

Személyek:

Cassia grófné	Ábrányiné	Elias	Giréth
Niotta	Rózsa	Jim	Sziklai
Cassia Valér	Ráthonyi	George apó	Mátrai
Reguard	Boross	Milleleur	Margó Z.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szerda, 1900. március hó 7-én.

Spanyolország.

Irta Pekár Gyula.

206 vetített képpel, 4 spanyol táncos és 11 a bika-riadalt ábrázoló mozgó fényképpel.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat

Műcsarnok, városliget.

A művészek nyugdíjalapja javára özv. gróf Nemes Nándorné hátrahagyott művelnek kiállítása

március hó 6-ától 24-ikéig naponta d. e. 9-től d. u. 6-ig

két korona belépődíj mellett a műcsarnokban (városliget) látható.

Szerdán, március 11-én, Royalterem

LINDH

Marcella történelmi dalestélye.

Közreműködő: PERÉNYI ISTVÁN, gordonkaművész.

Jegyek 10-2 kor. MÉRY BÉLÁNÁL.

FOLIES CAPRICE

Eredeti! Ma Ujdonság!!

10 óraker! Szencziócs ujdonság!

Sámson és Delila.

Paradiszitikus bibliai daljáték. Szövegét írta: egy állás. Zenéjét összeállította és részben szerzte: Kmoch Adolf. Rendező: Rott Sándor.

Végül:

„Blonde Bestien.“

Boházat Leitner H.-től. Zenéje Kmoch A.-tól.

Erkély incognito páholyok.

Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Péntek, március hó 9-én:

Schönberg R. A. jutalomjátéka.

Postó szíjellküldés csak magánosoknak.

Egy vég 3.10 m. hosszú, elegendő 1 férfi öltözetre csak ennyibe kerül.	2 ft 80 krét jó, 8 • 10 • 30, 4 • 20 • 30, 7 • 50 • finom, 8 • 70 • finom, 10 • 50 • igen f., 12 • 40 • angol, 12 • 95 • kavc.	valódi szíjellküldésből.
--	--	--------------------------

Egy vég fekete szalonöltönyhöz 10 ft. Felöltözővetek mérteje 3 ft 25 krét feljebb. Loden gyönyörű színekben, egy vég 6 ft, 1 vég 9 ft 95 kr. Peruvienne és Donsing, állami, vasúti hivatalok ruhaszűztek és bírói társaságok, legfinomabb kamarek és ebéltétek, valamint egyenruha-posztókat, penzgyűzős és csendőrség számára stb. gyári áron küld a szolid-ságáról ismert

Kiesel Amhof, Brünn.

Minták ingyen és bérmentve. — Minták szállítás. Figyelem! A t. közönség különösen figyelemmel, hogy a posztok ára, ha közvetlenül hozatik, sokkal olcsóbb, mintha azokat közvetítés útján vasarolják. A Kiesel Amhof brünni cég az összes szöveteket valósággyári áron küldi a engedelményt nem számít hozzá.

H. Hagenmacher H. Söröző

Megrendelési helyek: Budapest V. Kádár-utca 5 Hagenmacher Kobánya; Hagenmacher Budafok.

Ritka alkalom

350 darab 1.50 krajcárért.

1 pompás aranyozott óra szép láncsal, 3 évi jótállással, 1 pompás szivarszipka borostyánkővel, 1 pompás gyűrű imit drágakövel, 6 darab ff. zsebkendő, 1 készlet double-aranykézelő- és inggomb, mind szabadalm. záróval, 1 jó illatú piperezappan, 1 ff. zsebkész, 1 ff. bőrtárcsa, 1 pompás pipere-tűkör-tok, 1 ff. nickel-zsebrószköz, 1 ff. pár bouton hölgyeknek imit. brillánsokkal, nagyon csálékony, 20 drb különböző tárgy levelezési célokra és még 310 drb különböző tárgy, mely a házban nélkülözhetetlen, mint ingyen megkell, mind együttvéve az órával, mely maga megéri ezt a pénzt, 1 ft 80 krba kerül. Szétküldi utánvétellel a szétküldési ház

C. H. Jungwirth.

Krakau A 26.

— NB. Meg nem felelőért a pénz vissza. —

Luiza gőzmalom részvénytársaság Budapest.

MEGHÍVÓ

Budapest, 1900. évi március hó 27-én délelőtti 10 óraker, a „Magyar fővárosi malom-egyesület“ tanácskozási termében (Erzsébet-tér 19., II. em.) megtartandó

rendes közgyűlésre

a Luiza gőzmalom részvénytársaságnak Budapest.

A gyűlés tárgysorozata:

1. Az igazgatóság jelentése és az 1899. évi zármérleg előterjesztése.
 2. A felügyelő-bizottság jelentése.
 3. Az igazgatóság megválasztása három év tartamára.
 4. A felügyelő-bizottság megválasztása egy év tartamára.
- A szavazati jogaikkal élni kívánó t. részvényesek kéretnek, saját neveikre szóló részvényeiket az alapszabályok értelmében legkésőbb a közgyűlés előtt három nappal a társaság irodájában Budán letéteményezni. Ugyanott a t. c. részvényeseknek folyó évi március hó 17-től fogva az üzleti jelentés, valamint a nyomtatott mérleg rendelkezésére fog állani.

Az igazgatóság.

(Utánnomat nem díjazatik.)

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Kezdeté 8-kor.

A bibliai operett-társulat vendégjátéka Wolfsthal és Weinberg urak igazgatása alatt. Pontban 9 óraker.

Először:

Sándor, a jeruzsálemi trónörökös.

Bibliai operette Minkovszkytól.

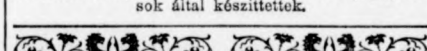
Rendező: Weinstock J. Karmester: Wolfsthal Ch. igazgató.

Ugyint határos sikere az ujonnan szerződött műöröknek

Minden ünnep és vasárnap délutáni előadás, félhelyárakkal, kezdeté fél 4 óraker.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. nagytűzde Károly-körút 26. és a nappali pénztárnál.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készítették.

Zálogházi

cédulákat veszek.

Eladok

13 lates ezüst evőkézletoeket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltálat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 ft 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőeszközlet 138 frittól kezdve, dus választék mindennemű ezüst műtővs tárgyakban, arany ferflánok köllőggóval, grammja 35 kr., masszív arany gyűrűk 2 ft 40 kr-tól, tula remon-toir órák 6 ft.

Grünberger Armin

Béla

Örkősei Budapest, IV., Városház-tér 9., I. em. 23.

Marisbázár.

Képes árjegyzéket bérentve és ingyen.

Hallatlan

árleszállítás.

Betyárok.

Történetek az alföldi rablővilágból gr. Ráday korában.

Előbb 2 K. most 80 fillér.

Bródy:

Fehér könyv. Uj regény és egyéb dolgozatok.

Előbb 2 K. most 1 K.

Darwin:

Az ember származása és az ivari kiválás.

Előbb 3 K. most 1 K.

A szabadság vértanúi.

Regényes korrajz.

Előbb 2 K. most 1 K.

Egy szegény ifju története.

Feuilleton Octave-től. Regény.

Előbb 2 K. most 60 fill.

A világ vége.

Flammarion Camille-től 43 képpel.

Előbb 2 K. most K. 1.10

Jó madarak.

(Ujdonság!) (Gutius) Ujabb késvényeszeki karcolatok.

Előbb 2 K. most 60 fill.

A háromszoknyás leány.

(Kock Pál). Előbb 2 K. most 50 fill.

Mámoritó történetek.

(Maupassant.) Előbb 1.80 most 60 fill.

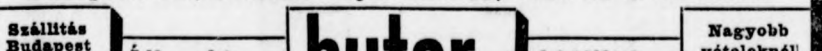
A banya.

(Ohsaj). Előbb 3 K. most 1 kor. Megrendelhető a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában, utánvétellel vagy a pénztelküldés ellenében.

BARTOS és KRISZTICS

asztalos és kárpitos butor-raktár

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13, csak az I. emeleten.

Butorok menyasszonyi kelengyékre

a legmodernebb styliben, jó, száraz anyagból, három évi írásbeli jótállással, a legmérsékeltbb árakon.

